

#8 10/2020

LITERAUTICA

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ALTE MOFTURI



cornel BĂLAN alin BUZOIANU vitality COLT ana ERDE radu GĂVAN
florentina IONESCU mihai MARIȘ mirela NĂSTĂSACHE
pavel NEDELCU alexandra NICULESCU mihai POPA
grigore RADU tettyo SAITO suzănica TĂNASE

CUPRINS

EDITORIAL

03 | Cu ce parte a creierului scrii „mai bine”?

– Cornel Bălan

PROZĂ

06 | La Défense – Mihai Popa

12 | Înariatul - mărturia unui criminal

– Suzănica Tănase

16 | Dlacu’ – Radu Găvan

19 | Organizatorul – Cornel Bălan

28 | În jurul focului – Ana Erde

35 | Neidentificat – Vitaly Colt

38 | Roșu, verde, albastru – Pavel Nedelcu

47 | Ulcica – Mirela Năstăsache

51 | Japanese Lives Matter – Tettyo Saito

56 | D-alea bune, d-alea bune! – Florentina Ionescu

62 | Petalele – Alexandra Niculescu

66 | Asociatul – Alin Buzoianu

70 | Ceața din New Haven – Mihai Mariș

79 | Aventuri „made in China” – Grigore Radu

RECENZIE

31 | Medici care au fost

– Lidia Trăușan-Matu

60 | „Ce se aude în sunet” de Nagara Takao

– Tettyo Saito

Conținutul acestei reviste este protejat prin copyright.

Orice reproducere a conținutului este interzisă prin lege, cu excepția cazurilor în care se primește acordul autorilor.

Autorii sunt singurii responsabili pentru propriile creații.

ECHIPA

Daniela Albu

Vasile Baghiu

Cornel Bălan

Daniel Dorosan

Florin Giurcă

Cosmin Leucuța

Gabriel Florin Macsim

Pavel Nedelcu

Alexandra Niculescu

Mihail Victus

EDITORI NUMĂR CURENT

Cornel Bălan

Pavel Nedelcu

Alexandra Niculescu

Mihail Victus

EDITORIAL

Cu ce parte a creierului scrii „mai bine”?

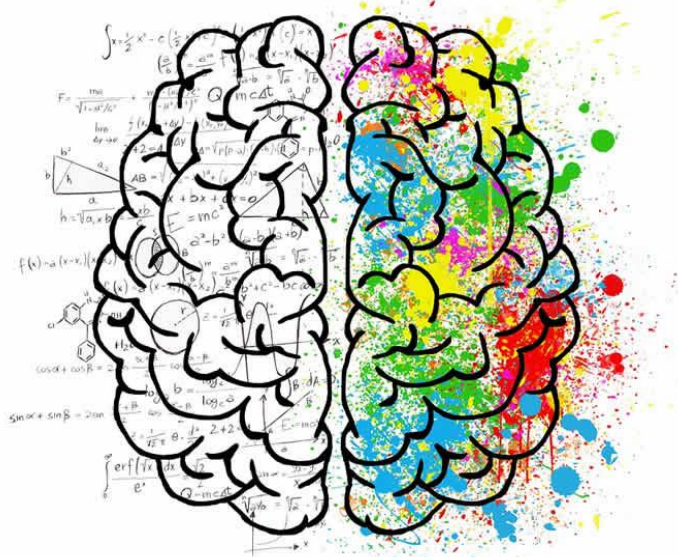
CORNEL BĂLAN

Creierul e alcătuit, printre altele, din două emisfere cerebrale, cea stîngă și cea dreaptă. Stînga controlează partea dreaptă a corpului și invers, cea dreaptă controlează stînga corpului. Iată de ce oamenii care au suferit un atac cerebral în emisfera dreaptă își ignoră uneori partea stîngă a corpului, pieptănîndu-se numai pe partea dreaptă a capului). Cele două emisfere comunica prin intermediul corpului calos și în anii '50, în timpul unor experimente pentru tratarea epilepsiei, medicii au secționat/oprit această comunicare. Au avut loc descoperiri revoluționare, cu adevărat incredibile. Emisfera stîngă răspunde de logică și de rațiune, aici fiind gestionate învățarea unei limbi străine, științele exacte și argumentarea logică. Emisfera dreaptă are în grijă afectivitatea, abilitatea spațială, procesarea muzicii, a artelor vizuale. Tot aici sînt „adăpostite” fantazia și creativitatea. Unele teste psihologice sînt calibrate pentru a identifica care emisferă a creierului unui anume

indivud este cea dominantă și care e cea „în umbră”. Ca un computer cu două hard drives, una sau alta poate fi setată (de natură) să fie *master*.

De regulă, femeile folosesc mai mult emisfera dreaptă și bărbații pe cea stîngă dar, pe de altă parte, corpul calos, care face legătura dintre cele două, este cu 30% mai dezvoltat la femei decît la bărbați. Asta face ca, în general, femeile să fie din start mai echilibrate decît bărbații.

Ce efecte pot avea toate aceste lucruri asupra scrisului, asupra modului și genului pe care un scriitor îl dezvoltă prin stil sau prin alegerea subiectului (SF vs autobiografic șamd)? Pînă acum se presupunea că experiența de viață, educația, copilăria sau sensibilitatea sînt cele care își pun amprenta asupra scrisului dar eu cred că e mult mai mult decît atît.



Pentru a se înțelege mai clar cît de diferit lucrează cele două emisfere ale creierului o să expun două din

experimentele pentru care Roger Wolcott Sperry a primit premiul Nobel pentru Medicină în 1981.

Unei paciente (cu corpul calos secționat) i s-a arătat secțiunii drepte, nonverbale o imagine pornografică (deci ochiului stîng, cel drept acoperit). Pacienta a reacționat roșind și chicotind. „Ce ai văzut?” a întrebat-o doctorul. „Nimic, doar o rază luminoasă.” a spus pacienta, adică mai exact jumătatea stîngă a creierului ei, cea responsabilă de limbaj și logică/raționament. „Atunci de ce rîzi?” a insistat doctorul. Emisfera dreaptă, chinându-se să găsească o explicație rațională (trebuie iar subliniat: emisfera stîngă chiar nu avea idee de ce rîde gura femeii) răspunde că unul din aparatele din cabinet arată extraordinar de amuzant.

În realitate, un mecanism similar de mascare a unui adevăr jenant e folosit de toți oamenii, nu doar de cei cu emisferele deconectate.

Unui alt pacient uneori i se întîmpla să deschidă ușa cu o mîină și să o închidă cu cealaltă. Pentru că fiecare mîină era controlată de o emisferă diferită iar cele două nu comunicau deloc.

Ce diferențe poate aduce o emisferă mai dezvoltată decît alta asupra scrisului, sau mai mult, o proastă comunicare între cele două?

Într-un fel scrie Isaac Asimov care, pe lîngă că era scriitor preda Biochimie la

Boston University și în altul Philip K. Dick care într-o săptămîină de scris intens înghițea pînă la 1000 de hapuri de amfetamină. Dick ajunge să fie atît de bulversat din cauza cantității de droguri pe care o ingeră că la un moment dat e convins că polonezul Stanislaw Lem (care de altfel îi dedicase un eseu elogios) este agent KGB care încearcă să pună bețe în roate SF-ul american. Philip K. Dick a murit la doar 53 de ani, dar a scris vreo treizeci și cinci de cărți și un jurnal (paranoic) de 8000 de pagini. Probabil că în momentul ăsta are peste zece ecranizări după cărțile sale. Bătea la mașină 120 de cuvinte pe minut în sesiuni de cîte 20 de ore, alimentate de băutură și „speed”.

În momentele alea de creație maximă, spune Dick, cuvintele ies singure din vîrful degetelor, nu din creier. Scriu cu mîinile, e singura explicație.

E foarte posibil că odată ce avea ideea de bază a romanului „în sînge”, Dick reușea să-și „suprime” prin băutură și droguri funcțiile emisferei stîngi, în timp ce cea dreaptă era excitată la maximum. Într-adevăr, în cazul ăsta probabil că senzația cea mai plastică, prima care-ți vine în cap, este că scrii *direct cu degetele*. În momentele acelea, îmi imaginez că era foarte puțin rațional rămas în bietul Dick și enorm de multă fantezie și creativitate, care i se păreau că îi ies direct prin piele.



scanner Darkly, Minority Report, The Adjustment Bureau, Paycheck, Total Recall, Next plus serialele *Electric Dreams* și *The Man in the High castle* dar e deosemena creditat ca avînd ideile din spațele filmelor *The Truman Show* și *The Eternal Sunshine of the Spotless Mind*. Cîteva dintre cărțile și mai ales dintre ideile lui sînt cu adevărat kafkaiene, originale și vizionare pentru domeniul SF, unde rămîne un deschizător de drumuri. Nu întîmplător unii critici l-au comparat cu Borges, Kafka și Calvino.

Într-un interviu din 1980, Philip K. Dick spune: „Experiența prin care am trecut și la care m-am gîndit trei ani jumate are de-a face cu timpul, mai exact că timpul nu este ceea ce credem noi că este. E altceva. Există o nouă teorie despre timp, dezbătută de Dr. Nikolai Kozyrev, un mare astronom rus. Teoria lui este că timpul are o energie, care este energia primară a Universului. El spune că timpul este ca o energie fluidă, turnată în sistemul material – acel sistemul material care de fapt e Universul. Ei bine, în aparență ce s-a întîmplat atunci cu mine a fost că am fost defazat din timpul liniar în așa fel încît în loc ca el să curgă pe lîngă mine liniar a început să flăshuiască asemeni cadrelor dintr-o cameră de proiecție filme: am văzut lucruri în afara progresiei lor liniar-temporale.” Bineînțeles, Dick trece complet cu vederea faptul că teoria lui Kozyrev a

Isaac Asimov bătea de asemenea extraordinar de repede la mașina de scris, (90 de cuvinte pe minut) și putea scrie 50 de pagini pe zi (maximum 18 ore pe zi) și, pentru că trăiește 72 de ani, logic, îl depășește pe Dick la numărul de cărți publicate. Cu toate astea majoritatea scrierilor lui de ficțiune sînt depășite în ziua de azi și, după mine, explicația are de-a face cu faptul că Asimov scria folosindu-și mai mult acea zonă a creierului responsabilă de logică, știință și rațiune. Ori știința de la 1950 e cu totul depășită în 2020. Dintre toate cărțile lui, în secolul 21 doar *I, Robot* se pretează la o ecranizare în timp ce Dick, care moare sărac lipit, este prezent cu *Blade Runner*, *A*

fost dezvoltată pe cînd ispășea o pedeapsa de peste zece ani în închisorile staliniste, timp în care nu are acces la articolele științifice ale vremurilor, astfel că nu află despre teoria relativității și despre energia atomică decît după ce este reabilitat. În pușcărie, încercînd să explice sursa energiei solare, fără să știe explicația fuziunii nucleare, Kozyrev crede că timpul alimentează astrele cu energia sa. Neîfiind om de știință, cincizeci de ani mai tîrziu de la această pseudoteorie științifică, Philip K. Dick e încă convins de validitatea acestei aberații. Naivitatea aceasta sau nebunia de a crede, îi dă energia, inspirația de a-și scrie romanele.

Asimov a fost președintele MENSA (societatea celor cu IQ uriaș) dar pînă la urmă, în literatură, partea care furnizează scorul mare la un test de inteligență (emisfera stîngă) nu e cea care își pune amprenta definitivă. Se pare că Philip K. Dick (mi-l imaginez) cu toată viața haotică pe care o duce (cinci neveste, nenumărate amante, e de două ori în centre de reabilitare) cu acea jumătatea a lui de creier stimulată în exces de amfetamină și „speed”, conectată „pe direct” la mașină de scris, în final a surclasat doctoratele și scorul IQ al lui Asimov.

În literatură emisfera dreaptă o bate pe cea stîngă.

PROZĂ

La Défense

MIHAI POPA

Turnurile de oțel și sticlă din La Défense stau ascunse în ceață, de la fereastră abia pot distinge silueta Marelui Arc. Dimineață, blocați în ambuteiajul de pe Quai de Dion, șoferul mi-a spus : „De acum gata, domnule d’Auvray, a venit toamna”. Am dat din cap aprobator către imaginea lui din oglinda retrovizoare și m-am gândit că are dreptate. Pentru mine, mai mult decît pentru el, a venit toamna.

De cîteva zile am senzația că parazitez un corp străin. Aud și răspund la întrebări din afară, mașinal. Știu exact cînd s-a instalat detașarea asta patologică. Eram în sala de consiliu, directoarea Resurselor Umane terminase de vorbit iar pe ecran rămăsese afișată ultima filă a raportului. Apărea acolo un număr, 264, iar lângă el alte numere care sumarizau costurile și beneficiile prognozate.

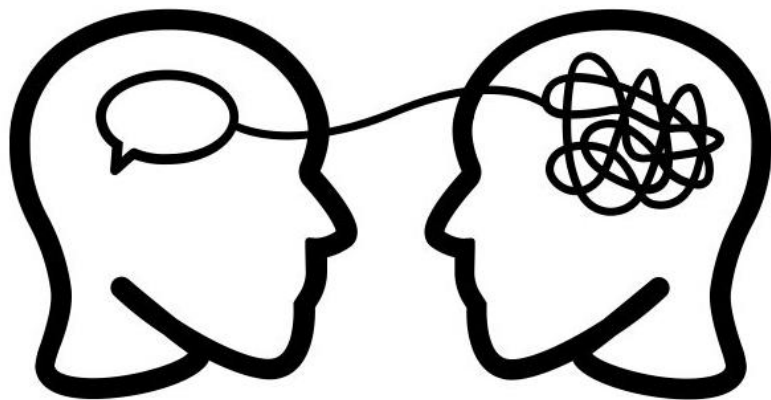
Nu am nici o explicație rațională. Am făcut de multe ori restructurări de personal. Știi că după o perioadă *business*-ul va fi reorganizat, vei angaja alți oameni,

toți vor fi prinși în entuziasmul contagios al unui nou început iar ciclul se va relua. Acum nici măcar nu e vorba de o scădere a veniturilor, am identificat câteva sectoare unde inteligența artificială ne garantează o productivitate superioare celei umane, cu ajutorul ei profitul operațional se va îmbunătăți semnificativ și ne vom extinde. În curând vom avea nevoie de resurse suplimentare pentru alte arii care nu pot fi deocamdată automatizate. Și atunci ce e cu acest 264 pe care nu reușesc să mi-l scot din minte?

Nu se pune problema să mă fi atașat de angajați, asta e o regulă pe care am respectat-o de când mi-am început cariera. Pe majoritatea nici nu-i cunosc decât vag. Interacționez doar cu șefii lor. Lucrurile sunt hotărâte, *board*-ul a aprobat pachetul de măsuri, cei care pleacă vor primi o compensație financiară corectă. Iar eu, de azi dimineață, privesc absent pe ferestrele biroului meu atât de invidiat, un birou poziționat pe colțul clădirii care-mi oferă o perspectivă largă asupra districtului de afaceri parizian. Prin pereții vitrați nu se văd astăzi decât ceața și contururile fantomatice ale zgârie-norilor din apropiere. Dacă mă mai las mult absorbit de imaginea lor voi începe să simpatizez cu dificultatea vagabonzilor Parisului de a se susține euforiei alcoolice prelungite.

- Domnule d'Auvray, comunicarea internă este pregătită. V-am adus decizia prin care o autorizați.

Comunicarea. Știu deja ce conține, creativitatea corporatistă sucombă în astfel de situații. „Imperativul creșterii eficienței într-un sector foarte competitiv”, „adaptarea la noile realități ale pieței”, „după ce am explorat toate alternativele posibile” și „vom continua să vă oferim sprijin în găsirea unor noi oportunități profesionale”.



- Mulțumesc, Inès, te rog lasă mapa pe birou.

- Mă scuzați că vă reamintesc, serviciul juridic vă roagă să o semnați până la prânz, plicurile sunt pregătite să fie distribuite. Trebuie respectat termenul de notificare.

Inès a ieșit fără să închidă ușa. Așa e regula, ușa biroului stă tot timpul deschisă, ceilalți directori cred că e un gest la care am recurs din rațiuni de imagine. De fapt îi obligă pe angajați să își cântărească cuvintele știind că tot ce vorbesc se aude în anticameră. E remarcabil câtă

concizie am obținut de la ei după ce am impus măsura asta. În plus, le-am descurajat eforturile de a-și submina colegii, ușa deschisă îi forțează să fie inventivi și discreți în practicarea acestui sport al oamenilor ambițioși.

Dar trebuie să-mi scot din minte ușa, mapa și orice altă digresiune. Vreau să lămuresc lucrurile acum, pe loc. Ce e cu 264?

Numărul este relativ redus. Reprezintă sub 5% din personalul angajat la filiala din Paris. Vor primi notificarea într-un plic personalizat. Vor fi invitați la discuții individuale cu șefii lor direcți. Li se va comunica valoarea pachetului compensatoriu, în funcție de vechimea fiecăruia în firmă. Resursele Umane le vor trimite un email în care vor fi invitați să opteze dacă doresc pentru cursuri profesionale *online*, specifice unor profiluri care au căutare pe piață și care vor fi decontate de firmă. Majoritatea vor accepta situația fără prea multe zbateri interioare, au garanția câtorva luni de independență financiară în care își pot căuta de lucru. Posibilele cazuri de reacții emoționale vor fi gestionate cu atenție, nu ne dorim depresii sau chiar sinucideri care să atragă atenția presei, nu suntem amatorii de la France Télécom.

După ce prima fază a restructurării se va încheia, îi voi concedia și pe șefii lor. I-am privit cu atenție când le-am

anunțat suprimarea echipelor de care sunt responsabili. Eram curios dacă va protesta vreunul. Au reacționat previzibil și conformist, „desigur, automatizarea, este inevitabil”. Voiau să știe doar ce planuri am pentru ei personal. Le-am spus ce își doreau să audă, m-am asigurat de implicarea lor, vor asigura o tranziție fără incidente până ce noile sisteme vor fi complet operaționale. Apoi, unul câte unul, își vor accepta cu resemnare propria eliminare atunci când le-o voi anunța, amăgindu-se că inițial am fost sincer cu ei, că doar un cumul de factori de ultim moment m-a silit să renunț la serviciile lor.

Deci nu e vorba de valoarea relativă a celui 264. Nu e vorba nici de unul sau altul dintre indivizi. Atunci ce este?

Poate amănuntul că în analiza de restructurare am văzut inclus numele vechii mele echipe? Acolo am început, în departamentul de tranzacții bursiere „*Oil & Gas*”. Au fost vremuri extraordinare, cu profituri și bonusuri obscene urmate de prăbușiri abisale cauzate de războaie, recesiuni economice sau schimbări de regim politic. Mereu între extaz și agonie dar eu am știut să-mi protejez cariera, am scăpat neatins din toate situațiile care amenințau să ne distrugă reputația de lideri ai pieței de investiții financiare. Cinismul meu a fost perceput drept un pragmatism util interesului companiei. Acolo mi-am început

ascensiunea, sprijinită de numele și relațiile familiei.

Nu, nu poate fi vorba de nostalgii. Echipa aceea a fost un vehicul de carieră, atât. Nu mă atașasem de nimeni și de nimic, rezultatele depindeau de prea multe variabile externe ca să mă simt confortabil, prefer situațiile pe care să le pot controla.

Poate am presentimentul propriei eliminări? La fel ca șefuleții pe care-i voi concedia nu mă gândesc că e posibil să fiu și eu sacrificat. Firma e un animal care se hrănește cu cifre. Nu pot conta pe simpatia nimănui, bunăvoința exuberantă pe care mi-o arată președintele consiliului de administrație are tot atâta valoare cât zâmbetele pe care le ofer eu subalternilor. Totuși nu cred că am de ce să mă tem, am neutralizat din timp posibili competitori interni iar consiliul ar fi reticent să aprobe aducerea cuiva din afară. Acționarii au încredere în mine. La vârful tranzacțiilor bursiere nu au ce căuta manageri care să ezite din considerente morale, periodic trecem prin situații în care distrugi sau ești distrus, eu am dovedit de mult că nu am vulnerabilități principiale.

Am obosit să mă învârt în jurul evidenței. Știu ce mi-a provocat starea asta. Două sute șaiszeci și patru. Numărul în sine nu are nimic special. În spatele lui sunt nume necunoscute care vor primi notificarea, vor mima un calm aparent

până la finalul zilei și apoi vor pleca acasă. Unii vor simți nevoia să bea. Alții să fumeze una sau alta. Toți se vor uita la extrasul bancar și își vor socoti datoriile. Cei care au deja relații disfuncționale și nu vor reuși să se redreseze rapid vor fi abandonați odată cu dispariția unicului beneficiu pe care-l reprezentau, cel al sursei financiare. Câțiva vor ajunge la psiholog. Majoritatea se vor adapta realităților pieței muncii, vor persevera și vor reuși să își găsească un nou serviciu.



Toate astea îmi sunt indiferente. E lupta pentru existență a fiecăruia dintre ei, nu mă privește câtuși de puțin. Dar undeva, printre cei 264, trebuie să existe cel puțin unul care va ajunge diseară ACASĂ. Îl va întâmpina soția care

va ști doar privindul-l că s-a întâmplat ceva. Vor sta de vorbă. Ea îl va încuraja, îi va spune că vor trece împreună prin momentul acesta dificil, se pot face economii. Poate au un băiat licean sau student pe care l-au crescut cum trebuie și care îi va spune tatălui să nu-și facă griji, chiar se gândea să își ia un *job part-time* și să contribuie la cheltuielile casei. Ori poate au o fetiță care va trage cu urechea la discuția lor în timp ce se joacă pe covor, la un moment dat va merge în camera ei și va reveni cu o pușculiță pe care i-o va oferi tatălui, nu fi trist tati, îți dau banii mei, iar el o va strânge în brațe și va ști că de dragul ei va reuși să treacă prin orice.

Eu? Voi ajunge diseară la reședința d'Auvray din Passy-Auteuil, șoferul va opri mașina, îmi va înmâna servieta și mi va ura o seară agreabilă. O să beau un pahar de Rémy Martin și-o să iau cina cu soția, nu dragă, nimic deosebit la firmă, te rog nu uita că sâmbătă mergem la recepția de la Clubul Nautic, trebuie să o trimit mâine pe Inès la Le Quatre Temps ca să-mi cumpere un *blazer* pentru ocazia asta.

Apoi intru în bibliotecă sub pretextul că mai am de lucru și aștept până ce văd luminile stingându-se la dormitor, geamurile dau spre curtea interioară și e de-ajuns să constat o pată întunecată pe gazon ca să știu că soția s-a culcat, din momentul acela mai întârzii o jumătate

de oră și apoi urc și eu. De mult timp nu mai e nimic între noi. Dacă am avea un minim de onestitate am dormi în camere separate, doar gândul de a o atinge mă oripilează, nenumăratele intervențiile estetice prin care a trecut îmi crează senzația că miroase a plastic. Când se învâрте în pat mă aștept să aud scârțâitul specific al foliei cu bule de aer folosită la împachetat.

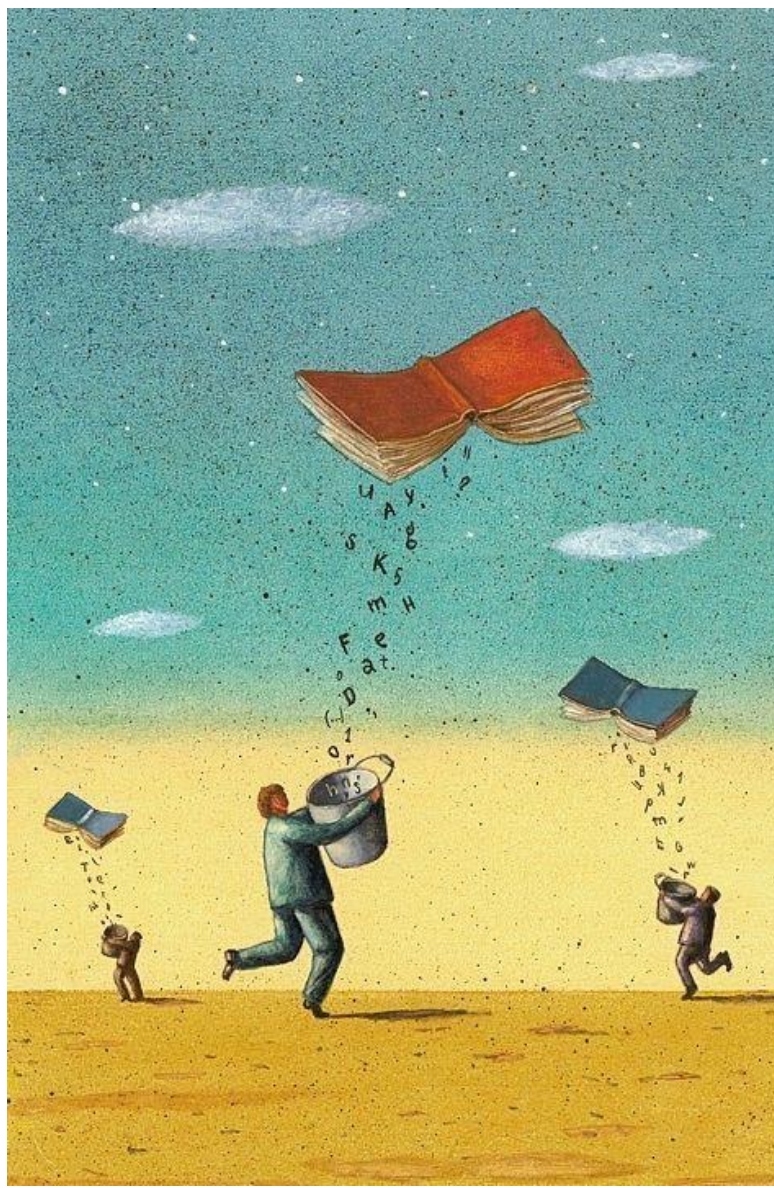
Avem și un băiat de care nu mă leagă nimic. E pe picioarele lui acum. L-am trimis la școlile potrivite ca să cunoască tinerii ce vor conta în ecosistemul politic, economic și mediatic. În baza unei reciprocități cu un amic de la club, pe a cărui progenitură mediocră am angajat-o la firma noastră, i-am asigurat băiatului meu un prim *job* la o bancă de investiții. Nu am avut instincte paterne, m-am bucurat că am dispus de mijloacele necesare ca să mă ocup de viitorul lui fără să interacționăm prea mult. Acum, chiar dacă aș putea să mă schimb, nu mai există timp s-o luăm de la capăt.

În curând voi putea să mă retrag. Îmi voi cumpăra un yacht, ambarcațiunea va fi scuza perfectă ca să petrec mai tot anul singur în *bungalow*-ul pe care-l am pe țărm, în Bretania. Porturile dinspre Atlantic nu sunt atrăgătoare pentru parveniți, ei aglomerează cluburile de golf sau cel mult cheiurile din Monaco și Nisa, nu vreau să mă împiedic de troglodii care au descoperit banii doar de o

generație sau două. Vor urma câțiva ani de relaxare. Apoi voi începe să mă gândesc cum să termin într-un mod onorabil. În mediul nostru social o variantă decentă ar fi fost accidentul de vânătoare, ieșeai pe câmp, împușcai un iepure sau un fazan, te băgai după aceea între arbuști și declanșai trăgaciul trecut printr-un vreasc. Autoritățile nu găseau nimic suspect de constatat, ziarele deplângeau tragedia, totul avea o anumită demnitate. Acum nu mai e posibil din cauza ecologiștilor. Ziarele nu pot alătura într-un articol regretele dispariției și pasiunea victimei pentru vânătoare, secțiunea de comentarii a ediției electronice s-ar umple de imprecății la adresa criminalului care măcelărea animale neajutorate. Nu pot expune numele familiei la așa ceva, băiatul trebuie să-l moștenească imaculat. Va trebui probabil să recurg la un accident de navigație.

Iar în timpul ăsta, angajatul necunoscut pe care îl voi concedia astăzi se va învinovăți că nu a putut oferi familiei lui toate obiectele de care eu dispun, fără să realizeze că a dat și a primit puținele lucruri care contează cu adevărat. Va cunoaște fericirea neștiind să o recunoască, imbecilul. Fericirea pe care am tratat-o drept derizorie și a cărei absență mușcă tot mai adânc din mine cu trecerea fiecărui an. Și nu e vorba că îl invidiez pe angajatul meu fără nume,

nici nu-mi pasă dacă viața a meritat să fie trăită doar pentru unul sau pentru toți cei 264 care vor pleca. Simt doar un gust de fiere din cauză că am pierdut în fața unor indivizi care îmi sunt inferiori ca inteligență, origine socială, educație și de fapt în mai toate privințele imaginabile, pe care am fost convins că îi domin în marea regată a vieții, care au știut să se bucure de frumusețea oceanului în timp ce eu l-am privit mereu peste umăr, grăbit să ajung primul într-un port unde mă așteaptă doar stâncile ascunse sub apă.



PROZĂ

Înaripatul – mărturia unui criminal

SUZÂNICA TĂNASE

Dragă juriu, mă aflu aici în fața voastră dispus să mărturisesc tot și de la începuturi. Dar cum începuturile sunt poate cele mai grele am să vă povestesc doar ce îmi amintesc, căci imaginile copilăriei le-am prețuit cel mai mult.

Când eram mic aveam o curiozitate. Mereu la fel și mereu aceeași. Poate că atunci a început totul pentru mine, poate că de atunci mi s-a hotărât verdictul.

Știți și voi cum unii băieți întorc fotografiile vechi cu capul în jos, ținându-le oblic, cu colțul tăios la nivelul ochilor, din dorința de a vedea sub fusta femeii din imagine, sau în speranța că vor găsi portița de intrare spre lumea imprimată din palmele lor.

Alții, și asta o spun din auzite, privesc concentrați către un tablou cu vreo giocondă pulpănoasă, leneș aplecată peste perne bufante asemeni merelor domnești și dolofane ce abia se țin de cren-gile copacului, sperând că ochii ei adânci

și indolenți să îi fixeze doar pentru o clipă și să le răspundă înapoi cu un tremur din buzele cărnoase sau printr-un oftat amețitor, ca o chemare.

Câtiva dintre ei chiar mi-au jurat cu palmele lor transpirate acoperindu-mi urechea, simțindu-le respirația caldă și intimă în timp ce îmi șopteau vinovat că ele, madonele din lucrările uleioase, vor toate același lucru, o eliberare ca o desprindere salvatoare, un declin total și o înălțare mistuitoare.

Eram mic, cum vă spuneam, iar pe atunci toate mi se păreau posibile. Iar apoi, de ce ar fi mințit careva? Toți ne cunoșteam patimile și tainele personale iar împărtășirea lor se întâmpla rar și doar în cazuri speciale.

Ca să revin la ale mele, căci de acolo am pornit de fapt, curiozitatea mea era mai simplă iar taina chiar infantilă dacă e să o judec acum pe drept; dar atunci o consideram cea mai mare.

Pe atunci nu aveam încă paisprezece ani împliniți iar trupul meu osos care părea dezlânat ca și când mâțele se jucaseră cu el lăsându-l într-o dezordine strașnică, îmi dădea impresia (atunci când mă mai priveam în oglindă, sau mă zăream din întâmplare într-o vitrină) de zmeu nemâncat sau vreun centaur cu trup de mânz în loc de puternicul cal, cu urechi măgărești și pleoștite în față. Știam încă de pe atunci că nimeni nu se va uita înspre mine și că nici o femeie

întreagă la minte nu-și va pierde vreo clipă suspinând după lipsa mea. Eram un fel de Cyrano cu nasul meu prea mare și dus mult înainte ce îmi împiedica înaintarea, sau un Quasimodo cu spatele muntos cu țărături spălate de valurile unei mări reci și înfiorătoare. Eram hidos cum doar rar un om se poate naște dar asta nu mă afecta așa cum gândiți voi toți acum îngrămădiți în cutia judecătore. Astfel că știindu-mă diform eu nu îndrăzneam să privesc spre tablouri cu femei uleioase și lucitoare sau să visez năluci cu șolduri îmbietoare ce dansează pe piscuri înalte în clinchet de brățări aurite.

Eu aveam altă curiozitate, o altă lume nemărturisită.

Iubeam cuiburile de păsări.

Vreau să fiu clar, dacă tot m-am apucat să vă spun, cuiburile trebuiau să fie ingenios plasate și nu părăsite de înaripate călătoare. Doream și le căutam pe acelea calde, situate în vizuini sau scorburi adânci cu pui piscuind după mâncare. Uneori îmi trebuiau săptămâni întregi să le găsesc, iar cu cât mai sus construite cu atât mai mare era încântarea mea, căci acolo îmi începea aventura. Nu pe pământ ca orișicare, ci sus, spre cer, printre crengi stufoase.

Odată găsit cuibul, așteptam zilnic ore lungi, ca un hoț, întoarcerea mamei cu câte o rămă sau vreun vierme leșinat în plisc și priveam din frunziș, camuflat ca

o viperă Gabon, cum ea intra țopăind în lumea mea, unde doar vietățile cu aripi aveau intrare. Când pasărea mamă pleca, mă apropiam de locușorul lor, cu ochii ascuțiți ca de lamă abia șlefuită și priveam întunecimea aceea pătrunzătoare până ce mirosul de puf și găinaț întărit mă făceau să clilesc din cauza lacrimilor ce îmi întunecau vederea.

Când îi vedeam așa tăcuți și speriați aveam o singură cântare asemeni vrăjitorului cu a lui farmec de deochi:

*De mă privești înapoi, înaripat pe mine
să mă faci*

*Iar eu pe tine te rotesc, băiat de codru
te prefac*

Să vă spun sincer nu știu nici acum de ce roteam mereu aceleași vorbe ca un blestem asupra micilor vietăți care demult nu mai piuiau privindu-mi ochiul vânăt ca de ciclop.

Apoi, cu mâna umedă și lipicioasă, apucam câte un pui și ascunzându-l în pumnul meu strâns cu degetele ușor depărtate cât să las loc aerului să pătrundă, mă întorceam fericit acasă, în odaia mea întunecată cu miros înțepător de formol, unde în borcane divers colorate, pluteau înțepenite, micile mele surate.

Dragă juriu, știu că acum îmi analizați vorbele iar sinceritatea mea e ca un pumnal în propriul mecanism de

funcționare, dar ideea mea de atunci era să le studiez, să le aflu misterul care le făcea să zboare, iar când mureau (căci se întâmpla des și rămâneau imediat înghețate în poziții stâlcite cu pleoapele întredeschise și umbroase) îmi vine greu să mă despart de ele și le păstram așa cum filatelitul își colecționează timbrele unice într-un clasor de mare valoare.

Unii mă vor crede ciudat, nebun sau de-a dreptul morbid iar pe alții deja îi văd că au încetat să mă mai asculte judecând scârbiți cu privirile pierdute spre ușa de scăpare dar învățat cu mine de atâta timp, disconfortul vostru nu mă mai atinge. Nimic nu mă mai doare.

Am să continui însă, în pofida la tot, căci povestea mea trebuie să aibă și-o urmare.

Astfel că vacanțele mele de vară treceau molcom cum doar zilele copilăriei par a se scurge iar colecția de înaripate se diversifica de la an la an. Aveam acum în zeci de borcane pui de ciocârlie și privighetoare, un fluierar de munte și șapte ciocănitore, un corb abia ieșit din ou și chiar o pitulice fluierătoare. Un cocoșar și-o mierlă gulerată, un pițigoi de stuf și un lăstun de casă. Aveam și-o vrabie negricioasă, două stâncuțe și-o gaiță moțată.

De atâtea borcane diversificate nici nu mai aveam loc în odaie astfel încât am început să dorm afară sub scânteieri

de licurici și în cântec ritmic de greieri porniți ca într-o fanfară.

Vă văd cum v-ați ațintit privirile aprige spre mine, cum stați neclintiți respirând fiecare amănunt ce-mi pornește din plisc. Oh, vă cunosc rânjetul parșiv și dorința aprigă de victimizare.

Dar să revin, dragă juriu, să îmi continui povara.

Într-una din nopțile acelea de vară, când luna părea atât de mare deasupra capului meu plecat pe mușchiul moale de la baza unui salcâm, am simțit dintr-o dată, ca o lovitură aprigă de cuțit o prima durere asurzitoare. Cutremurat și zguduit de la umeri până spre picioare, am dat să mă ridic dar am căzut înapoi ca și când dansam pe nisipuri mișcătoare. Am încercat din nou, sprijinindu-mă cu coatele de pământ zărind dintr-o dată gheare în loc de degete la picioare. Nici coatele nu mai arătau cum le știam ci în loc de obișnuitele articulații aveam acum aripi lungi, cu pene diafane. Gâtul părea acum făcut din zeci de vertebre cervicale iar mâinile împănate pline de oase carpiene, despicate.

Degeaba am încercat să zbor, balansându-mă nefiresc pe labele abia apărute cu ghearele lungi și zigodactile, căci eram destinat să rămân la fel de nepuțincios ca înaripat precum fusesem înainte un mizantrop în două picioare.

Cu greu m-am înapoiat atunci spre casă, balansând anevoios aripile

incomode, cu penele grele ca îmbibate în apă, lovind epuizat și surd borcane păstrate demult cu păsări sidefate. Priveam descumpănit în jurul meu cum agoniseala de o viață se spulberase ca într-un vis, iar eu redevenisem parcă mai inutil ca la început.



© James Hood

Căzusem pradă propriului meu joc iar din băiat de codru devenisem un Cazuar fără de folos, cu dorințe aprige de migratoare.

Decizia de a fugi în lume părea atunci cea mai firească iar pădurile cele întunecate singurul mod de a mă mai ascunde. M-am agățat de fiecare trunchi și fiecare creangă apropiată iar corpul meu coroiat a învățat să supraviețuiască.

Vă povestesc acum, aproape de sfârșit, cu ultimele puteri adunate, că dorința mea cea mai mare fusese împlinită dintr-o dată. Iar eu, într-un fel, numește-o vrajă, blestem sau simplă răzbunare, din om sărăcit devenisem o mai frumoasă înaripată.

Acum îmbătrânit, schilod și fără de vlagă mă judecați cu ochii duri de magistrat dar eu vă spun că, după atâția ani, trăit ascuns, ciuntit și betejit de vreme, tot am rămas cu gândul zburând spre păsări cu cuiburi calde, ocrotitoare. Tot spre himere. Iar noaptea, când gratiile negre și unsuroase mă strâng precum falangele ghearelor, să vă amintiți că același cuget plăpând încă mă mai îndoaie.



PROZĂ

Dlacu'

RADU GĂVAN

Tati, tati, uite-l pe dlacu', spune puștiul.

Uite-l, tati! Ce ulââât eee! se strâmbă el, arătându-mă cu degetul.

Tatăl băiatului își îndreaptă privirea spre desenul de pe tricou, ochii i se opresc o clipă asupra coarnelor albe, răsucite într-o parte, se uită apoi la pantalonii de piele strânși pe niște picioare schiloade, la cerceul care umple lobul urechii, la părul lung ce-mi atârână pe umeri, mă privește în ochii albaștri conturați cu dermatograf negru, după care zâmbeste ușor jenat și își întoarce capul spre băiețelul cu ochii mari.

Lângă el, un țăranoi cu burtă de neam prost rânjește la mine. Zâmbesc și eu și printre buzele pictate se strecoară un șarpe subțire care plutește spre privirea malacului, gura i se deschide și colții se înfig în pupila moale, bărbatul clipește și își duce degetele butucănoase la ochi, se șterge și se uită la palma umedă în care firicele de sânge se împletesc în râuri subțiri. Șarpele se retrage încet și omul se uită printre lacrimi la mine, ochiul

drept i s-a înroșit și pleoapele i se agită ca aripile unui liliac în noapte. Rânjetul s-a pierdut printre stropii de sudoare ce îi pătează fruntea lată. În jur oamenii tac și privesc înainte, nimeni nu dă atenție nimănui.

Nu e dracu', tati, e doar un desen, domnul are un desen pe tricou, nu e frumos să vorbim așa, spune tatăl și zâmbeste iar, în timp ce băiatul mă privește cu ochii lui frumoși și nevinovați. Îi fac cu ochiul și copilul își ferește privirea, apoi mă ridic și mă îndrept spre ușile care se deschid încet, puhoiul se revarsă pe peron și vocea metalică anunță închiderea ușilor.

Suieratul metroului se pierde undeva în spate și mulțimea mă poartă în sus pe scări și mai apoi pe străduțe spre stadionul care deja bubuie organic ca o inimă uriașă.

*

Un tunet răsună acolo sus și tunetul chitarei răspunde aici jos, un bici ce taie nemilos aerul și sfâșie stropii de apă aruncați dinspre cerul luminat de fulgere. În jurul meu sunt doar sunete și umbre, sunete ce intră în trup și îl scutură ca pe o păpușă, sunete ce se strecoară printre umbrele de lângă mine și le fac să vibreze și să dea din cap și din mâini, să se arunce unele în altele și să simtă că sunt cumva mai aproape de

cerul întunecat de deasupra lor. Muge-
tul metalic se înalță și gurile se strâmbă
și trupurile se agită, umbrele își aruncă
brațele înainte și vocile lor se împletesc
într-un vuiet ce plutește spre scena
brăzdată de zeci de săbii de lumină.

În întuneric șerpuiesc prin mulțime,
îmi fac loc printre siluetele contorsio-
nate spre un grup aflat în fața scenei,
umbre rotindu-se în mijlocul unui cerc
mărginit de alte umbre. Bărbați la bus-
tul gol se aruncă unii asupra celorlalți,
trupurile se izbesc, stropii sar în lături și
sticlele de bere dansează în aer. Plouă și
e cald și piepturile și bărbile ude strălu-
cesc când și când printre laserele arun-
cate dinspre scenă, mulțimea din jurul
lor urlă și gladiatorii acoperiți de su-
doare și ploaie urlă și ei înapoi către
lume.

În dreapta mea, undeva în spatele ce-
lor din primul rând al cercului, un puști
de vreo douăzeci și ceva de ani se agită
și el firav, în timp ce un zâmbet timid îi
luminează chipul de față și brațele lui
cuprind protector burta ușor umflată a
iubitei ce zâmbește și ea, legănându-se
printre sunete. Mă topesc printre trupu-
rile ude și, pe nesimțite, mă ridic în spa-
tele lui. Dansez încet și îi privesc părul
cârlionțat ce atârnă peste umerii subțiri,
tricoul negru ce se lipește de coastele ce
împung materialul ca niște pumnale, ca-
pul ce se apleacă și buzele ce sărută gura
mică a iubitei. Dansez în spatele lor și îi

împing încet spre marginea cercului, în-
cet, încet, ca o mângâiere, până când în-
tre ei și lupii ce roiesc în mijlocul furtu-
nii de mâini nu mai rămâne decât o peli-
culă de păpuși dezarticulate.

Pentru o clipă e liniște și totul încre-
menește în jur, apoi bubuitul chitarelor
se revarsă furios spre noi, iar eu deschid
gura și ce urcă și țâșnește printre bu-
zele-mi reci e urletul a o mie de tunete și
valurile de sunete se lovesc între ele ca
doi giganți, în timp ce mâinile mele se li-
pesc de spatele ud al băiatului și împing
cu putere, iar cei doi iubiți sunt proiec-
tați prin ultimul bastion de paiețe și ate-
rizează drept în mijlocul arenei.



Un bărbat blond, cu părul răsucit într-o coadă lungă și pieptul de piatră, se lovește cu putere de fată și ea se desprinde din brațele băiatului și cade, iar bărbatul se prăbușește peste ea, lovind-o cu genunchiul în burtă. Țipătul inuman al fetei sfâșie pentru moment viața din jur, apoi e înghițit și se pierde printre valurile de mulțime. Băiatul țipă și el ceva și privește înnebunit în ochii tulburi ai bărbatului, ochi sălbatici, de animal de pradă, buzele mele se întredeschid și șarpele se strecoară afară și urechile băiatului, și doar ele, prind șoaptele cleioase - *ți-a ucis copilul* - și mai apoi - *lovește-l!* - ce îi întunecă mintea și pumnul ascuțit se strânge și se ridică între ei, iar obrazul gigantului e zgâriat de lovitură și blondul își ridică nedumerit privirea, apoi șarpele i se încolățește în jurul minții și îi mușcă simțurile și atunci o umbră se ridică deasupra băiatului și îl acoperă. Fata, prăbușită pe iarbă, își mângâie burta, apoi degetele ei coboară acolo jos și scormonesc, lupii dansează sălbatic prin ploaie, colosul își ridică pumnul, fata își privește degetele și țipă, băiatul își întoarce privirea spre ea în timp ce dinspre ceruri un ciocan i se prăbușește peste tâmpla dreaptă. Fata își strânge obrajii între palme și obrajii i se mânjesc cu sânge, plânge și-și privește iubitul năruit în iarbă și el o privește înapoi cu ochi străini, apoi un bocanc uriaș îi zdrobește

capul și băiatul clipește, șarpele se încolățește prin părul blond și sâsâie și fata cu obrajii pătați de lacrimi și sânge urlă și abia atunci brațele umbrelor se întind și îl trag în spate pe ucigaș, șarpele se târăște înapoi și alte umbre își întind brațele întunecate și cuprind trupul căzut și îl răsucesc cu fața în sus și ochii lui privesc cerul sfâșiat de fulgere și obrajii purpurii ai iubitei, buzele se mișcă și poate că spune ceva, dar niciun cuvânt nu se mai aude în mijlocul mării de buieli și băiatul închide ochii.

*

Tati, uite, tot el e, spune băiatul și arată cu degetul spre fața mea vopsită în dungi roșii și negre.

Bărbatul își întoarce privirea spre obrazul frumos pictat, se uită la țeasta rasă, la tricoul cu numărul zece, la picioarele musculoase ce ies de sub pantalonii scurți de culoare galbenă, privește în ochii mei căprui și strânge mâna băiețelului.

Cine, tati?

Dlacu', tati! - de la metlou, de săptămâna tlecută, mai știi?

Tatăl își mijește privirea, apoi râde la băiat și spune - *Hai măi tati, măi!*

Se uită iar la mine și zice - *Scuze, copiii ...știți cum sunt ...*, iar eu zâmbesc și îi fac băiatului șmecherește cu ochiul și el zâmbește sfios la rândul lui, în timp ce

strânge degetele groase ale tatălui, apoi le spun o glumă și râdem toți trei și ne îndreptăm împreună spre gardurile înalte de metal ale stadionului, în fața cărora s-a strâns deja o mare fremătândă de oameni care abia așteaptă să pătrundă prin porțile strâmte.

PROZĂ

Organizatorul

CORNEL BĂLAN

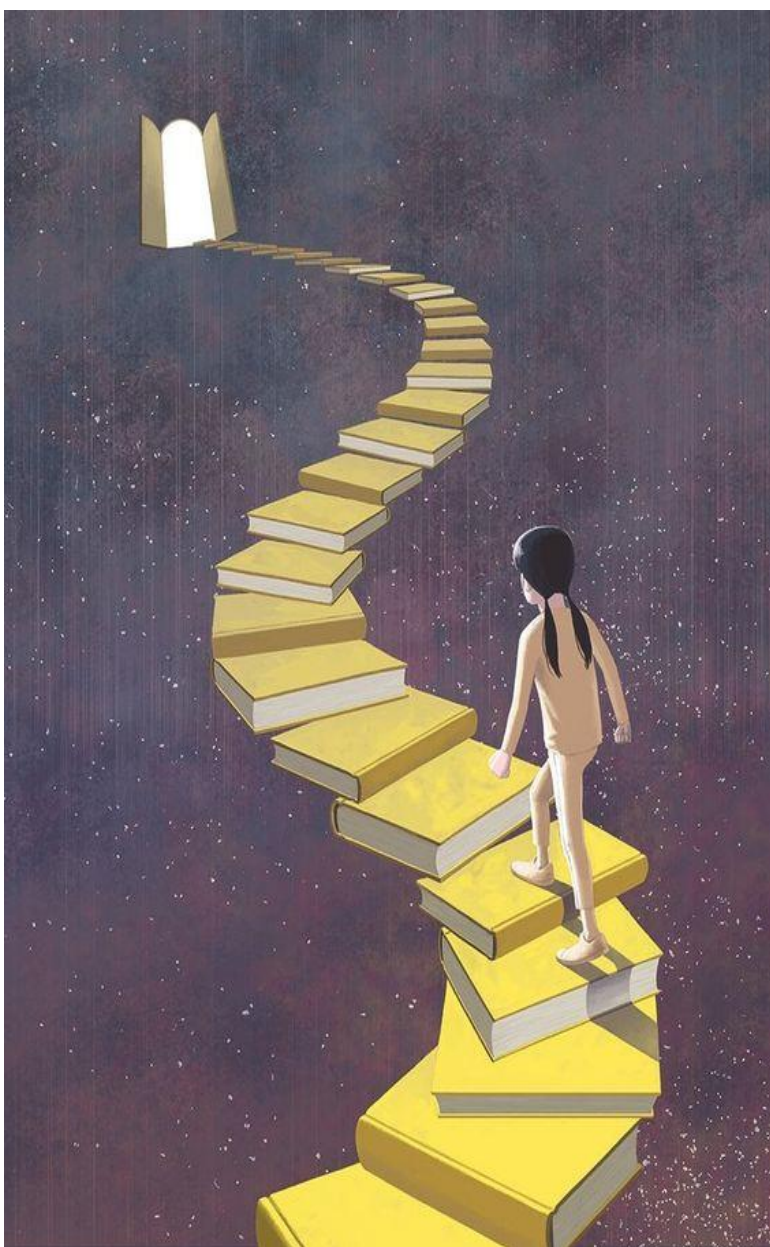
Întîi și întîi că rîmele sînt dizgrațioase, chiar sînt. Mațele peștilor și mai și pentru că pe deasupra și put, pe cînd rîmele nu miros a nimic. *Pune-mi tu rîmă*, l-am rugat. „Băi, nu te mai luăm la pescuit, asta e ultima oară!”, mi-a zis, roluind a șaptea sau a opta rîmă de-a lungul cîrli-gului, cum ai pune carne într-un cîrnat. *De ce nu folosim și noi un procedeu mai uman?* „Adică?” *Porumb, gogoloaie de mălai?* „Sper că nu te-am luat chiar degeaba – ai adus cu tine norocul începătorului! Ce porumb dacă știuca e răpitor și azi dăm la știucă!”

Ei au prins trei pui de știucă. Pe fața lor se citea pasiunea omului preistoric care s-a descurcat să nu moară de foame nici azi.

Portbagajul era plin cu mîncare.

Carne de grătar, feta, roșii, mici, conserve, bere.

Cred că știucile ar fi trebuit aruncate înapoi în apă că nu aveau greutatea, nu mă pricep la reguli, ei ziceau. Oricum, le-au aruncat pe grătar.



Peștele cel mai mare în ziua aia totuși eu l-am prins, era un crap de vreo șase kile, l-am văzut de pe mal, cum era amețit și dădea cu botul afară la apă mică – era secetă și nu mai avea destul oxigen. Apa îmi venea pînă la brîu, l-am ghidat cu palmele spre mal și dintr-o zvîcnire l-am aruncat pe mal.

În restul zilelor nu s-a mai prins nimic și ei se consumau.

Îmi plăcea să mă uit la ei cum aruncau lansetele cu o nervozitate crescîndă, firul ateriza din ce în ce mai prost. Într-o cracă de salcie aveam agățat un radio Gloria potrivit pe Radio România Actualități. Dădeau inclusiv cotele apelor Dunării, ca pe vremuri. Apa clipoceă, și, cînd soarele cobora la apus, te dureau ochii de la reflexiile apei care încerca să-și apere vasalii de lăcomia noastră.

De plictiseală beam bere. Pe la a patra, realizez că pescuitul chiar era mișto, și, dacă nu ar fi fost așa matinal, chiar mi-ar fi plăcut să vin des.

În ultima zi nu se mai prindea chiar nimic. Doi dintre noi am luat-o în aval, să căutăm alt loc și după șase sute de metri am dat de alți pescari care strîngeau să plece acasă. Prinseseră două știuci uriașe și nu aveau gheață la ei. „Luați-le voi dacă vreți, e păcat de ele.” Ne-au dislocat umerii la întoarcere.

Pe urmă ne-am gîndit să mai stăm puțin la umbră și să fumăm vreo două

țigări, că era suspect să revenim după zece minute cu două știuci așa imense. Atunci mi-a zis că divorțează, dar nu era afectat.

M-am bucurat.

Nu aveam nici un chef să-l încurajez, compătimesc și așa mai departe. Era ok că divorțează și, destul de ciudat, deși știrea a fost șocantă, după cinci secunde îmi dădeam seama că parcă de acum zece ani de cînd se logodiseră mă așteptasem la vestea asta. „Viață! Nu mai sîntem pe vremea părinților să stăm cu orice preț împreună pînă la adînci bătrîneți.”

Avea o altă tipă cu care urma să se căsătorească.

Crezi că o să divorțezi și de asta?

Ce întrebări idioate pot să pun!

Fane, de lîngă cele trei lansete ale lui, se uita spre noi cu ochii cît cepele. Eu nu aș fi avut inimă să-l țin mai mult de cinci minute cu minciuna că am găsit un vad bun de tot în aval și că noi le-am prins, unul cu „norocul începătorului”, celălalt cu experiența. După zece minute mă uitam la el și-l îndemnam din ochi să-i spunem adevărul, că Fane aproape plîngea. Cred că i-a spus după o oră. Asta eu deja numesc cruzime. Culmea e că la poker îl snopesc. Probabil că la poker e altă manifestare a bărbăției, vine de altundeva.

La întoarcere, îmi încredințau volanul mie, aveam în grijă niște oameni ai

muncii treziți cu noaptea în cap să prindă „monstrul”. Mașina era un Opel Vectra cu pragurile atât de perforate de rugină că se auzeau pușcând pietricele sub roți. Mirosea a pește, asfalt topit și benzină. Sforăiturile lor și căldura din mașină mi-au indus o stare cumplită de somn. Am adormit la volan și am intrat în șanț. Fane, din spate, arsese o față în tetieră de-i sărise un incisiv. „Sînt ok, nu am nimic” a sîsîit fără să realizeze și atunci noi, ceilalți, am izbucnit într-un rîs nestăvilit.

Trecuseră douăzeci de ani de la faza asta și nu mă mai chemaseră niciodată cu ei la pescuit.



M-a sunat chiar după ce apăruse în cinematografe *Wild Hogs* cu John Travolta, film despre patru foști prieteni care trec printr-o criză existențială pe care și-o calmează printr-o excursie cu motocicletele de-a latul Americii. Filmul îmi plăcuse la nebunie și îl inspirase să-i copiem pe ăia din film: o excursie în amintirea vremurilor bune. *Problema e că dintre noi numai tu ai motocicletă. „Am două”, a zis. Da, știu, am văzut pe FB că ai două.*

Planul era să mergem totuși prima oară cu familiile, copiii, deci fiecare cu mașina lui. *Ne depărtăm mult de Travolta*, am observat. „Doar probăm cum ne simțim împreună după atîta timp. Dacă există interes, repetăm.”

De la început problema a fost că nu mă schimbam deloc, și nici el: eu nu suportam să mă trezesc devreme lui nu-i plăcea să se abată de la program nici zece minute. Aducea cu el un prieten nou de-al lui, neînsurat, pe care nu-l cunoșteam, Marcel, și cum ne înțelesesem să plecăm de la un Carrefour de la marginea Bucureștiului i-am subliniat să nu mă sune decît după ce îl lua pe Marcel ăsta de acasă. Ceea ce era cît se poate de logic, pentru că eu stăteam chiar lîngă Mall la intrarea pe autostrada Soarelui iar ei la intersecția calea Griviței cu Ion Mihalache.

Mă sună. Mă ustureau pleoapele pe dinăuntru de somn. În loc de răspuns la

bună dimineată, zic *I-ai luat pe Marcel?*
„Da”, zice.

Îi trezesc pe toți, și pe unchiu-meu care era în vizită la mine și de care, din instinct, trăsesem să vină cu noi. Cu el știam sigur că nu mă plictisesc.

După jumătate de oră de așteptare l-am sunat din parcare mall-ului și l-am făcut să recunoască: nu îl luase pe Marcel când mă trezise din somn, iar acum ăla întârzia. Deja mă enervasem, și când răspundeam copiilor de ce întârziem („pentru un cretin pe care nici măcar nu-l cunoaștem”) mă enervam și mai tare.

Ce noroc că mergeam patru ore în mașini diferite! Aveam tot timpul să mă calmez.

Pe drum le povesteam copiilor unde mergem și de ce merită să stăm patru ore înțepeniți în mașină iar în timpul ăsta rememoram iar excursia aia de când Andra avea minus zece ani și Cosmin minus doișpe. Acum ar fi timpul să prezint copiii, cum ar face un scriitor normal, dar copiii nu-s importanți în povestea asta. Mai mult, personajul de care ne vom ocupa cel mai mult va rămîne fără nume și fără descriere fizică. Avînd în vedere că sînt trei mașini pline cu oameni care rulează cu 120 la oră spre Deltă, trebuie să recunoașteți că povestea devine interesantă. E ca un sistem de ecuații: niște constante la stînga și la dreapta egalului și pe undeva o

necunoscută. Simplifici fracția și vedem ce obținem. Dacă dă fără virgulă chiar te bucuri fără să știi de ce.

Am ajuns la un loc de pus corturile, chiar pe malul apei. Se interesase el din timp. Proprietarul închiria și bărci cu motor, și undițe, vindea și momeală. Dacă vremea se făcea prea urîță îi rămăsese una din căbănuțe neînchiriată. Lotul era uriaș, noi aveam partea noastră împădurită, două bănci pe care să mîncăm, o vatră de făcut focul seara, cu lemne cumpărate tot de acolo. Singurul lucru pe care nu-l avea proprietarul era licență de vîndut băuturi alcoolice.

– Ce băutură ai adus?

Adusesem doar două sticle de vin de cîte 1.5 litri. Era imposibil să beau mai mult de atît în două nopți. Împreună mai aveau două sticle de whiskey și niște baxuri cu cutii de bere de 0,5 litri. Oricum, și pentru mine a fost o surpriză să văd cît de mult poate să bea unchiu-meu, cu toată tensiunea lui (la orice oră i-ai lua o e dublă decît normal). Unchiu-meu, la șazeci și cinci de ani, ne-ar fi băgat pe toți sub masă. Avea o rezistență de neînțeles la tărie, ca și cum după o viață întreagă în care se plictisise să-i tot proceseze grăsimile, alcoolul și chimicalele, ficatul și pancreasul renunțaseră să mai facă parte din organism și cu toate astea el hotărîse că va fi ok și fără aceste două organe: îi împingea totul direct în intestinul gros sau vezica urinară așa că

unchiu-meu putea turna în el mai abitir ca în tinerețe.

Vă place sau nu vă place, altă explicație nu am.

Pusesem corturile, stăteam la masă de câteva ore, nevestele munceau să aranjeze bagajele și să pregătească copiii de masă. Unde punem apa, unde lanterna, cine lîngă cine doarme, cîtă gheață avem și așa mai departe.

– Unchiule, vrei și tu o sticlă de apă pentru la noapte?

– Lasă că știu unde e vinul.

Cînd trece un timp fără să-i mai umple paharul și vede pe unul ajustînd nivelul lichidului unchiu-meu răspunde întrebării din privirea lui cu „da, să scoatem aerul și din paharul meu, ce naiba!”

Unchiu-meu îi evaluează pe toți și la un moment dat îmi șoptește la ureche că-i place de tipul care a organizat ieșirea asta, e de comitet. *E normal să-ți placă, și el e tot la a treia nevastă.* „Mda, dar eu la șaizeci și cinci cred că m-am oprit, el nu se știe”, observă unchiu mualit. Într-adevăr, observ și eu că privirile lui mai scapă și pe nevestele noastre. Eu, invers, niciodată nu am putut fi interesat de soția sau prietena unuia dintre prieteni, nu mai spun rude, nici dacă ar fi divorțat și recăpătat legitimitatea unei relații.

Unchiu-meu povestește despre cumnatul lui bunică-meu, tatăl lui. Cumnatul, la beție o bătea pe sora bunicii și

cîteodată bunicul o salva din mîinile nebunului deși știa că o să se împace și el o să pice prost.

– „Nea Ionică, ții minte bre cînd m-ai bătut și m-ai legat cu sîrmă ghimpată?” (ton un pic amenințător)

– „Da, mă, Costele...” (ton împăciuitoar)

– „Și mai ții minte cînd m-ai lăsat așa în bucătăria de vară și era frig?” (ton și mai amenințător)

– „Da, mă, Costele...” (ton și mai împăciuitoar)

– „Și mai știi cînd m-ai jignit că...”

– „Da, măi și ce-i cu asta?!” (brusc tonul sare de la împăciuitoar la amenințător)

– „Nimic, nea Ionică, doar ziceam și eu ce vremuri... că pe de altă parte ce m-ai mai ajutat altădată cînd am plecat singur la Brăila, la spital, în dureri, de m-au găsit cu prapurul spart și atunci m-ai împins cu o *manelă* că se înțepenise roata căruței în niște pămînt înghețat. Că boul de mine nu o pusesem peste noapte în grajd.”

Unchiu-meu povestește pe două voci și schimbă tonul la comandă, dacă vrea se bîlbîie, exact cum povestea și bunicul al cărui talent l-a moștenit. Doar că bunicul nu știa să improvizeze, ceea ce lui unchiu-meu îi reușește de minune. Jonglează între bancurile și poveștile deja știute cu comic de situație, spontan. Continuă povestea lui Costică,

lamentările lui, că își sfârșise viața înapoi la țară, la muncă brută, când ar fi putut foarte bine rămîne în armată, unde se descurca admirabil: „păi o dată m-a trimis căpitanul cu un răvaș la amantă și m-am purtat așa de bine că mi-a mai dat și ea bani iar. Păi o duceam bine, bre, dacă rămîneam cred că ajungeam și colonel!” Poveștile lui unchiu-meu, de pe vremea când existau jandarmi și ordonanțe, au un farmec aparte acum când România este de mulți ani în NATO.

Începe să se agite că se apropie ora când se închid magazinele din sat și o să rămînem fără băutură. Urcă la volan, cu Marcel lîngă el. Amîndoi au băut enorm, nevastă-sa îl amenință să nu plece că o să-și piardă carnetul dar el tot pleacă. Sînt doar patru kilometri. Mă simt prost că am adus atît de puțină băutură, mai ales că jumate din whiskey a fost ras de unchiu-meu. Cît timp au plecat ei, Fane s-a dus în cortul lui să o mai împace pe nevastă-sa care e supărată că deja „s-a băut” așa de mult. Îi spun lui unchiu-meu în șoaptă că nevasta lui Fane a fost amanta tipului față de care simte afinitați, cîndva între a doua și a treia soție. (Unchiu-meu nu poate reține atîtea nume deodată așa că am pus la punct niște nume-cod, pe Marcel l-am botezat simplu, „boul ăla”) Apoi a fost și iubita altuia din gașcă, unul care nu e aici cu noi. Și că e doctoriță, ca și cum asta ar conta cu ceva. Fane și cu ea au un

băiețel. Relația lor e construită în așa fel încît din afară, oricît ar părea de ciudat, se vede foarte clar cum de fapt Fane a luat rolul mamei. Fane de fapt nici nu a stat prea mult la masă cu noi, ce motiv are aia să fie supărată, se miră unchiu-meu.

Cînd au revenit se înserase bine. Rînjea, semn că băuseră și pe drum, și într-adevăr, o sticlă de rom era începută. Norii se adunau cam prea deasupra noastră, și se întetise vîntul. Eu, el și cu Fane ne-am urcat în copacii din jurul mesei și am legat cu funii o prelată mare, albastră, veche și prăfuită. Chiar cînd începusem să mîncăm și toți îl felicitau că fusese ca de obicei prevăzător și se gîndise să ia prelată, ploua zdravăn. Apa s-a adunat într-o cută, apoi greutatea ei a apăsat diferit și a luat-o brusc într-o altă zonă, unde, într-un loc exact de deasupra mesei a găsit o gaură. Apa de ploaie spălase bine prelată în aspirația ei către o energie potențială minimă și acum curgea peste salata de roșii. Noroc că fiind o ploaie de vară, a catadicsit să se oprească repede, luînd cu ea și vîntul. Peștii parcă luaseră plescăiturile picăturilor pe post de momeală că începuseră să se audă dînd cu burțile de suprafață.

Unchiu-meu, care se apucase de pescuit nu demult, explica pătruns că partea esențială e să fii conectat mental cu ce se întîmplă sub apă. Să simți peștele

cînd vine, aici e cheia. Să fii pregătit și încrezător că o să vibreze coarda.

– Sînt unii care o plimbă stînga dreapta, dar eu nu, stau calm, dacă vrea el trage și așa.

Cosmin spune, compătimitor la adresa peștilor care vor fi prinși, că cei mari măcar și-au trăit viața dar pe ăia mici e nedrept să-i ținem.

Unchiu-meu îl împinge în joacă, adică să nu se bage în vorbă cu pescarii adevărați.

– Te simți cu musca pe căciulă, unchiule? rîde Cosmin.

Rîdem toți.

Nu, e evident că unchiu-meu nu și-a trăit viața că prea o trăiește cu poftă.

– Hai du-te și spală-te pe dinți dacă ai terminat. Și spală bine farfuria, uite ia-o și pe a mea! îi cere unchiu-meu.

– Mamă, dar ce-l freacă pe Cosmin, remarcă Fane.

– Păi un singur nepot am, rîde unchiu-meu. Apoi iar către Cosmin care revenise prea repede de pe ponton: Nu ai spălat bine farfuria. Du-te s-o speli din nou. Dar să nu mai stai așa mult...

Toți rîd că-l freacă și mai și.

– ...că mîine în farfuria aia o să curăț peștii, și nu vreau să prindă gust de măioneză veche de la sandvișul tău.

– Da? Eu în locul tău aş tace din gură că ți-ai uitat perișorul de dinți acasă, divulgă Cosmin problema lui unchiu-său

în gura mare, ca să-l învețe minte că-l pune să facă treabă.

Unchiu-meu e neperturbat:

– Și ce? Mă spăl marți cînd ajungem acasă de trei ori!

Toți rîd iar.

Sînt și alte corturi, departe de noi. S-au aprins focurile și putem vedea cîte locuri au fost închiriate. Unchiu-meu le numără, „opt” și înmulțește, vrea să estimeze cîți bani face proprietarul pe seară. Nu-i plînge de milă. Țîntarii bîzîie nemulțumiți de fum. Niște mici sfîrîie pe grătar. E prea tîrziu și deja am mîncat mult dar tăria cere grăsime. Pocnește jarul sub ei, îi cam sare în față.



– Hop, tu-ți gura mă-tii, suduie printre dinți.

Rearanjează cărbunii. Așteaptă. Acum pocnește mai încet. E tot nemulțumit:

– Las’ că te fac eu pe tine!

Cu coada ochiului îl vede pe băiatul lui Marcel, care e cel mai mare dintre copii, cum butonează pe mobil așa că se apropie de el și-i șoptește la ureche:

– Pa, iubi, pa, acum mă culc!

Cineva spune că micii sînt cam grași. Începe să se vorbească despre colesterol. Unchiu-meu susține că tăria distruge colesterolul și mai ia o dușcă de rom. Suflă cu zgomot, cu gura larg deschisă, ca să ne arate că de data asta l-a cam ars.

– Usturoiul din mici, se scuză după ce-și recapătă suflul.

Toți pescarii mor de nerăbdare să se facă dimineață, să plece cu barca după pește. Unchiu-meu ia lanterna nouă și luminează pe cer. „Bate pînă la lună”, le spune copiilor, el însuși uimit. Apoi o lasă în jos, se duce spre ponton și o îndreaptă spre apă.

– Ia uite, măi Cosmin: se văd și peștii pe sub apă. Dar doar ăia mari.

Toți copiii se duc în fugă spre el încercînd să vadă și ei peștii iar adulții rîd de minciunile lui.

– Hai să probăm cum merge motorul, ca să nu pierdem timpul ca fraierii de dimineață. Lasă-l pe unchiu-tu cu copiii. Oricum nu o să stăm mult.

Mă duc cu el. După ce tăiem motorul, barca clipocește pe apă. Niște bîtlani deranjați țin în stufăriș de parca îi sugrumă cineva. Dacă nu ar fi focul nu am

ști în ce direcție e malul pentru că broaștele orăcăie de peste tot, asurzitor – greierii Deltei. Așa e, nu ne-am schimbat mai deloc, el nici fizic. Vorbim cît de tare s-au schimbat lucrurile în bine. Nu mai pescuiește nimeni cu firele electrice. La el la serviciu subalternul direct a venit să-i spună că un potențial client îi oferă zece mii de euro șpagă dacă cad de acord să aranjeze licitația. „Acum douăzeci de ani i-ar fi băgat el pe toți în buzunar fără să-mi spună. Dar acum zece mii nu mai înseamnă mare lucru și nu merită să-și riște relația cu mine și jobul. I-am făcut pe din două.” Îl întreb ce ar fi făcut dacă ăia ar fi venit direct la el. Rîde. Se aseamănă și nu se aseamănă cu unchiu-meu care de nenumărate ori s-a trezit cu plești din astea picate din senin (sume mai mici, din alte timpuri), întotdeauna împărțite egal cu toți oamenii lui. Pînă la ultimul necalificat din echipă.

– E aspreală mare unchi-tu ăsta totuși. Se învîrt apele cu mine și el nu are nimic.

Îi schimb, îi spun, eu nu înțeleg ce găsisese la Marcel, mi-e exact pe invers. Nici măcar nu știe să povestească, mai de vreme a bătut cîmpii jumătate de oră despre maică-sa și cum o ajută și ce vorbesc la telefon iar eu și unchiu-meu făceam fețe-fețe așteptînd poanta care nu a venit niciodată.

– Nu toate chestiile în viață se termină cu o poantă, spune filozofic.

–Așa e, nu toate. Dar nici să golești juma' de sticlă de whiskey ca să povestești despre grija ta pentru părinți și pe urmă să-l iei la palme pe fiu-tu pentru nimic de față cu niște necunoscuți.

– Are probleme de divorț... Dar e bun pescar și săritor la nevoie.

Cine știe ce spagă a împărțit vreodată și cu el, mă gândesc.

Povestim și îmi dau seama că viețile noastre de după facultate nu se aseamănă chiar deloc. Avem cu totul alte preocupări. El nu mai citește nici o carte iar eu nu am de gând să-mi iau motocicletă. Au rămas amintirile zecilor de excursii făcute împreună, excursii pe care el le organiza pînă în cel mai mic detaliu: ora plecării, biletele de tren, rezervarea la cabană sau conținutul corturilor și împărțirea echipamentului. Fără el nu aş fi descoperit nici jumătate din locurile frumoase pe care le știu.

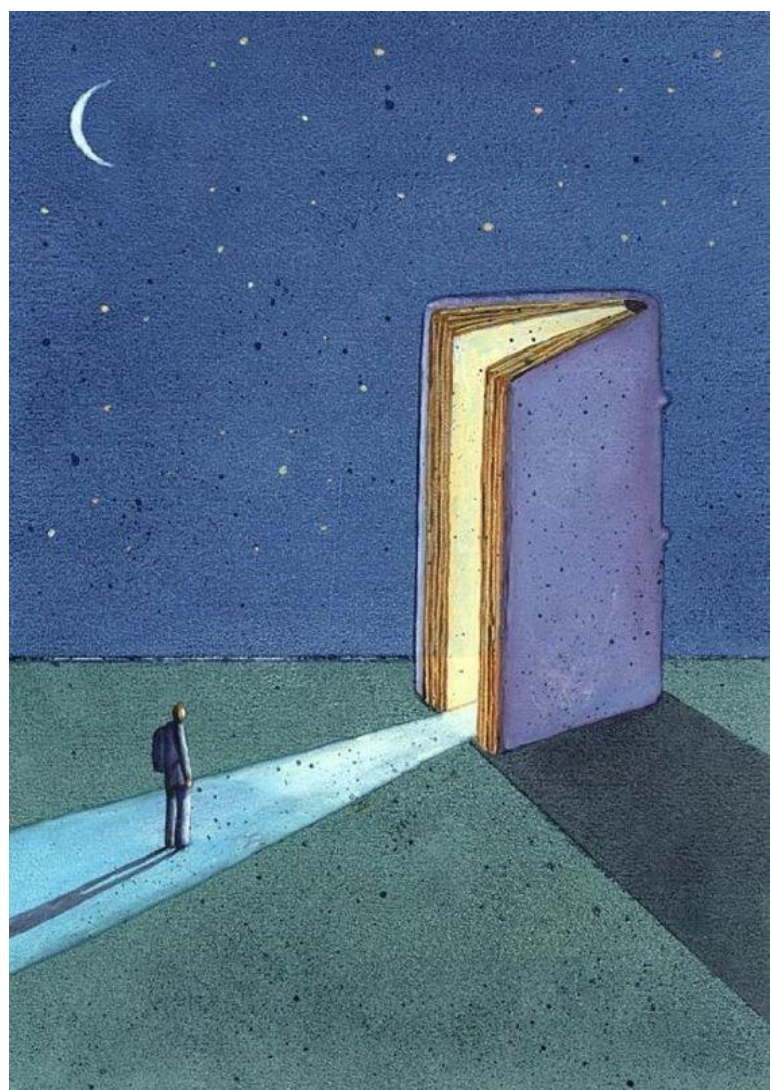
Cînd ne întoarcem înapoi, copiii și soțiile se aud șoptindu-și *noapte bună* prin corturi sau strigînd cîte un *încetează!*

Unchiu-meu se băgase și el să se culce dar Marcel venise după el și îi reproșa că vrea să spargă distracția așa de devreme. Pasărea Colibri cîntă acum în surdină, același album de cînd am început să despachetăm o ia iar și iar de la capăt. Îl trage de picioare afară din cort și unchiu-meu zîmbește parcă vinovat că i-a trecut prin cap gîndul să-i ardă un

pumn în falcă unui prieten de-al prietenului meu cel mai bun.

A doua zi pe seară noi plecăm mai devreme. În ce mă privește, Marcel e un tip imposibil iar Fane nici nu mai poate fi interesat de pește la cît de atent e la orice face copilul ăla al lui de dimineață pînă seara.

– E ok, îmi spune, știu că nu prea ne-a mers de data asta, dar peste încă douăzeci de ani o să ne apropiem de pensio-nare. Să vezi ce bine o să iasă atunci!



PROZĂ

În jurul focului

ANA ERDE

La ocazii speciale - zile de naștere sau sărbători - unchiul Laur își călca pe inimă, trecea peste reproșurile mătușii Vasilica, nevastă-sa - iar murdărești toată bătătura - și aprindea focul în curte ca să coacem cartofi. Platouri pline ochi cu mezeluri, murături, brânză de burduf sau prăjituri dolofane, garnisite cu cremă de vanilie și ciocolată, erau aduse din cămări și așezate pe masa dintre case. Noi le mâncam cu suc de la dozatorul din colțul străzii iar părinții le udau cu bere ori, dacă seara era mai rece, cu o țuică caldă. Femeile se adunau sub nucul găunos și se așezau, oftând, în scaune, cu un ochi la copii și altul la interlocutoare ca să discute, în șoaptă, de cele femeiești iar bărbații își dezmierdau paharele pline lângă garaj, vorbind, cu glas tare și pumnii încleștați, de cele bărbătești. Cât despre noi, puștii, ne jucam prin curte sau pe stradă până când se însera și o auzeam pe vecina chemându-și acasă, cu o voce ascutită ce străbătea aerul pe o distanță de câteva străzi, fata mai mare decât noi, dar nu

încă de măritat, Otilia. Ne strângeam atunci cu toții în jurul flăcării calde - până și mamele se înmuiau și își îngăduiau răgazul unui păhărel, doar ca să se încălzească, după cum se grăbeau să zică ca să nu creadă lumea altceva - și ascultam cu gura căscată poveștile spuse de cei mari.

Eu și Marius, cel mai bun prieten al meu pe timp de vară, exploram a doua zi grădini și grajduri părăsite în căutarea comorilor de care auziserăm cu o seară înainte. Făcuserăm rost de o lanternă pe care o păstram eu și de un briceag cu mânerul de lemn cu care Marius, fiind cu un cap mai înalt și, prin urmare, șeful, dormea sub pernă. Înarmați cu ele, ne simțeam neînfricați deși nu eram decât niște puști slăbuți de nouă ani, tunși castron, cu genunchii veșnic juliți de la căzături.

Exista însă un loc de care ne temeam mai tare ca dracul de tămâie: casa verde, cu obloanele trase, locul în care trăise tanti Sabina, sora mai mare a bunicii. Ursuză și ciudată, ea fusese temută de familie în timpul vieții iar, după moarte, câțiva unchi și mătuși se juraseră că o văzuseră, în nopțile cu lună plină, palidă și despletită, ridicând cu o mână scheletică perdeaua de la sala ce dădea spre stradă. Își așteaptă bărbatul, zicea câte o femeie când auzea povestea, dar tăcea repede, ducându-și mâna la gură, dacă ne vedea ascultând.

Știam destule încât să ni se facă inima cât un purice când treceam prin fața porții ei, auziserăm pe la colțuri vorbe despre un copil pierdut și vrăji făcute în miez de noapte, la cimitir, dar curtea ne atrăgea ca un magnet. Nu era zi în care să nu cercetăm grajdul de lemn negru, acum încuiat, unde găsiserăm, cu vreo doi ani în urmă, o șaretă de lemn lăcuit sau să ne uităm, de la distanță, la ușa din spate a casei.

– Spargem geamul și o deschidem pe dinăuntru, a zis, într-o dimineață, Marius.



M-am uitat cu teamă la el, dar nu m-a luat în seamă. Era prost dispus și nu îmi era greu să înțeleg de ce. Toată strada auzise, cu o seară în urmă, cearta de la ei din casă. Așa se întâmpla când taică-său se îmbăta - îi lua la rând pe toți și se oprea la Marius pe care își vărsa focul, ca de la bărbat la bărbat.

– Gândește-te ce am face dacă am găsi o găleată de aur, a continuat el.

– L-am duce acasă, am răspuns, bâțându-mă de pe un picior pe altul.

– Eu... eu, dacă aș avea bani, aș fugi de-acasă, a mormăit el.

M-am uitat la ușa din lemn verde, apoi la poarta din vale. Nu trecea nimeni pe stradă și chiar dacă ar fi trecut, nu ne-ar fi văzut fiindcă eram ascunși în spatele bălăriilor care năpădiseră curtea îngustă. Marius a ridicat o piatră mare de pe jos și a făcut un pas în față.

– Intru, m-a anunțat pe un ton serios.

S-a apropiat de ușă și a lovit un ochi de geam cu putere. Sticla a căzut cu zgomot în casă și pe treapta de piatră a pragului exterior. Mi-am ținut răsuflarea și am ciulit urechile. Prietenul meu se dăduse cu un pas în spate și ținea brațul ridicat și pumnul încheștat în jurul bolovanului, ca și cum s-ar fi așteptat ca cineva sau ceva să năvălească afară în orice clipă.

Din casă nu se auzea nimic, așa că, încet-încet, ne-am liniștit. Marius s-a întors zâmbind spre mine și a băgat mâna prin spărtură, să tragă zăvorul. Am auzit un clinchet metalic și ușa a scârțâit când și-a retras palma și a apăsat clanța ruginită.

– Mergem? m-a întrebat el.

Glasul îi suna nefiresc în liniștea care se lăsase peste noi. Nu mai auzeam nici freamătul frunzelor mișcate de vânt,

nici ciripitul păsărilor ori bâzâitul muștelor.

Am aprins lanterna și m-am apropiat de el. Camera în care intraserăm părea a fi un hol îngust ce dădea spre o altă ușă, închisă și ea. Singura mobilă era un bufet alb, într-un colț. Ceva mi-a scrâșnit sub pantof. Am îndreptat lanterna spre podea și pe covorul bătrânesc, de iută, am zărit cioburi și o ramă întoarsă cu fața în jos. Am ridicat-o cu două degete și din poză m-au privit, cu ochi reci și triști, doi tineri frumoși: un bărbat înalt și o femeie cu părul lung, împletit într-o coadă groasă care îi cădea pe un umăr până aproape de mijloc. Tanti Sabina și uncheșul Sandu. Am așezat-o pe bufet și m-am uitat după Marius.

– E încuiată, dar putem să intrăm pe aici, mi-a zis el, arătându-mi gaura care se căsca în partea de jos a celei de-a doua uși, aproape de podea.

– Nu vreau, am șoptit, plimbând raza de lumină pe pereții gălbui.

Dar Marius nu mă mai asculta, intrase deja, pe jumătate, în a doua cameră. M-am aplecat să îi luminez calea. Îmi era groaznic de frică. În clipa în care picioarele i-au dispărut în partea cealaltă, am auzit o bufnitură și un țipăt.

– Marius, ești bine? am strigat cât am putut de tare.

Din spatele ușii se auzea un târșâit, ca și cum ceva mare și greu se târa pe podele spre mine. Am țipat și am fugit -

nu m-am oprit până nu m-am văzut de partea cealaltă a gardului. Mi-am dat seama că nu voi fi în stare să mă întorc după el și că va trebui să strig după ajutor, dar înainte să apuc să fac vreun pas, ușa casei s-a mișcat și Marius a ieșit în bătaia soarelui. Se clătina ușor și avea o vânătaie pe obraz. Când m-a văzut, m-a măsurat din cap până-n picioare, cu o sclipire de răutate în ochi.

– Halal prieten, a pufnit el în răs. Eu cad și tu fugi cu lumina.

Am lăsat capul în jos, rușinat.

– De ce ai luat-o? am întrebat, văzând că ținea rama în mână.

– Ca amintire, a răspuns el și a pornit, fluierând, spre casă.

Nu l-am mai văzut niciodată pe Marius. Peste câteva zile începea școala, așa că am plecat acasă și am uitat de aventurile de la bunici. Într-o zi de iarnă, câteva luni mai târziu, mama m-a întrebat dacă știu ceva de el. Dispăruse de câteva zile iar tanti Vasilica o sunase să afle dacă mă căutase. La scurt timp după asta, părinții i-au murit într-un accident misterios de mașină.

Zece ani mai târziu, când casa vecină a fost în sfârșit vândută, mi-am luat inima în dinți și am intrat în curte. Venisem în vizită la bunici, în vacanța dinaintea sesiunii.

– Locuiesc alături, le-am zis muncitorilor care scoteau acoperișul.

Noul proprietar plănuia să își construiască o vilă cochetă în locul casei mătușii Sabina.

Am urcat pe dalele de piatră printre care creștea iarba, mângâind cu mâna peretele verzui murdar. Ușa din spate fusese scoasă iar lumina puternică inundase holul. Fotografia era așezată pe bufetul din lemn scorjit, ca și cum ar fi stat acolo dintotdeauna. Când mi-am aruncat ochii spre ea, am înghețat. Din poză mă priveau, cu ochi reci și triști, doi tineri frumoși și un băiat de nouă ani, cu părul tuns castron. Am vrut să fug cât colo, dar nu m-a lăsat inima. Am ridicat rama și am băgat-o în buzunarul hainei, la piept.

RECENZIE

Medici care au fost

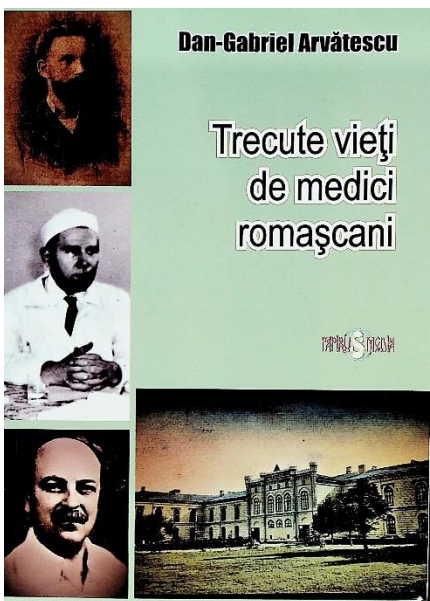
LIDIA TRĂUȘAN-MATU

Istoriografia românească este bogată în biografii pozitive despre doctorii din veacurile XIX și XX, trăitori în capitală sau în orașele mari ale țării, profesori la Facultatea de Medicină și diriguitori ai administrației sanitare, conducători de mari spitale și întemeietori de clinici, laboratoare și institute de cercetare medicală. Tema nu este însă epuizată, mai ales că dintre toate categoriile de personaje enumerate, cercetătorii au fost atrași în primul rând de doctorii care au ajuns într-o poziție vremelnică de ministru, deputat, diplomat sau secretar de stat și pentru o vreme au strălucit mai tare.

Rarissime sunt însă în istoriografia românească biografiile sau analizele despre medicii din târgurile și orașele mici ale țării, ale căror eforturi în ușurarea suferinței umane sunt incontestabile, dar pe care le cunoaștem cu aproximație sau pur și simplu nu le știm. Privind din acest unghi, contrastul dintre istoriografia medicală din statele occidentale și cea românească este foarte mare.



Chirurgul Dan-Gabriel Arvătescu ne propune, prin volumul *Trecute vieți de medici româșcani*, publicat în 2019 la Editura Papirus Media din Roman, o recuperare necesară a memoriei medicilor dintr-un oraș modest (ca populație și întindere) al României. Mai exact, este vorba de medicii care au avut în grijă sănătatea publică din Roman și din împrejurimile orașului. Volumul vine în continuarea celui publicat în 2018, tot la Editura Papirus Media din Roman, cu titlul *Poveștile medicinei româșcane*, care a beneficiat de o prefață cuprinzătoare semnată de profesorul Nicolae Marcu.



Cine deschide cartea *Trecute vieți de medici româșcani* constată că autorul reconstituie viețile mai multor medici spudei ai Romanului (Mauriciu Riegler, Moise Enescu, Oreste Reiu, Victor Panaitescu, Romu-

lus Rusu, Nicolae Manolescu-Strunga, Theodor Ionescu etc.), pe care apoi îi integrează în istoria unor stabilimente și instituții medicale sau culturale din oraș. Povestea lor nu a mai fost nicicând scrisă în felul acesta. Iată, de exemplu, „povestea” doctorului Mauriciu Riegler (1854-1925), descris de Dan-Gabriel

Arvătescu drept „fondatorul serviciului medical în gara Roman” (p. 15) și o „personalitate de prim rang al urbei mușatine la început de secol XX”. Despre el aflăm că descindea dintr-o familie de francezi protestanți din localitatea Besancon, cu un trecut atestat din veacul al XVII-lea în Franța și cu urmași până în zilele noastre în România (ramura Bălăceanu-Stolnici). Tatăl lui Mauriciu a fost Eduard Riegler, producător și comerciant de bere la Bacău, iar mama, Pauline, născută Wieser, era de loc din Cernăuți. Familia Eduard și Pauline Riegler s-a stabilit la Roman în a doua jumătate a veacului al XIX-lea, cel mai probabil prin 1864. Aici au zidit o casă și au adus pe lume opt copii, cinci băieți și trei fete. Primii născuți au fost gemenii Mauriciu și Emanuel. Amândoi au studiat medicina la Berlin, apoi, în 1880, și-au dat doctoratul în medicină la Viena. După întoarcerea în țară, drumurile gemenilor s-au separat: Emanuel Riegler optează pentru o carieră universitară la Facultatea de Medicină din Iași, în vreme ce Mauriciu alege să se stabilească la Roman.

Pe atunci, Mauriciu Riegler avea douăzeci și șapte de ani și foarte multe de făcut. Mai întâi își deschide un cabinet de consultații „pe strada Speranței”, unde va oferi servicii medicale pacienților, fie contra cost, fie gratis. De la cabinet va pleca să predea lecții de „fizică și

științele naturale” elevilor de la Seminarul „Sf. Gheorghe” și de la Liceul „Roman Vodă”. Între slujbe, se gândește la căsătorie și copii. Aleasa va fi Ortansa Petrovici care îi va sta alături la îngrijirea suferinșilor și la timpul potrivit îi va dăruia o fetiță, Ștefania. În paranteză fie spus, Ștefania Riegler se va căsători în 1923 „cu Grigore Bălăceanu, proprietarul moșiei Stolnici” și avocat de profesie. Din această căsătorie s-a născut Constantin Bălăceanu-Stolnici, medic neurolog, profesor și autor de cărți. În anii Primului Război Mondial, doctorul Mauriciu Riegler a dirigit activitatea spitalului „ZI 244 cu profil de contagioase și interne”, apoi pe cea de la spitalul „ZI 246 din localul Școlii Israelite” (p. 17). În memoria orașului Roman, doctorul Riegler a rămas nu numai prin faptele sale medicale, ci și prin cele culturale și administrative; a fost vreme de doi ani, între 1905 și 1907, primarul Romanului.



Spitalul „Precista Mare” din Roman. Fotografie de pe coperta cărții.

Atenția relativ mare pe care am acordat-o doctorului Mauriciu Riegler în cronică cărții se datorează faptului că povestea lui ilustrează un aspect ce ține de dimensiunea socială a medicinei:

acela că medicul din România veacului al XIX-lea și a primei jumătăți a veacului al XX-lea este un personaj urban. Serviciile sale medicale ținesc în principal la populația citadină. Meseria și-o exercită ca liber profesionist, chiar dacă i se încredințează și funcții în serviciul sanitar al statului. Interesul lui era să dispună mai întâi de o clientelă solvabilă și apoi să ofere o gamă de servicii medicale gratuite pacienților fără posibilități financiare sau să fie prezent acolo unde este trimis de administrație. Spațiul rural nu-l interesează în mod deosebit. Motivul: oferta foarte mare de locuri de muncă din orașe. Având de unde să aleagă, medicul nu era atras de lumea satelor, unde clientela platnică era rară și dispersată. Nu-l atrăgea și pentru că la ea se ajunge cu mare efort, la capătul unor deplasări lungi și obositoare, cu „șareta” sau „călare”. Cât despre posibilitatea de a locui permanent în sate nu se punea problema. Condițiile de trai erau foarte grele. În plus, nici locuitorii rurali nu-i simpatizau prea tare pe medici: prea erau diferiți; proveneau dintr-un mediu socio-economic diferit de al lor, se exprimau într-un limbaj prețios, pe care nu-l înțelegeau și practicau un „meșteșug” scump, de a cărui eficiență terapeutică se îndoiau. Bolnavilor din satele României le era mult mai la îndemână să apeleze la serviciile vindecătorilor locali (cu ale lor remedii populare)

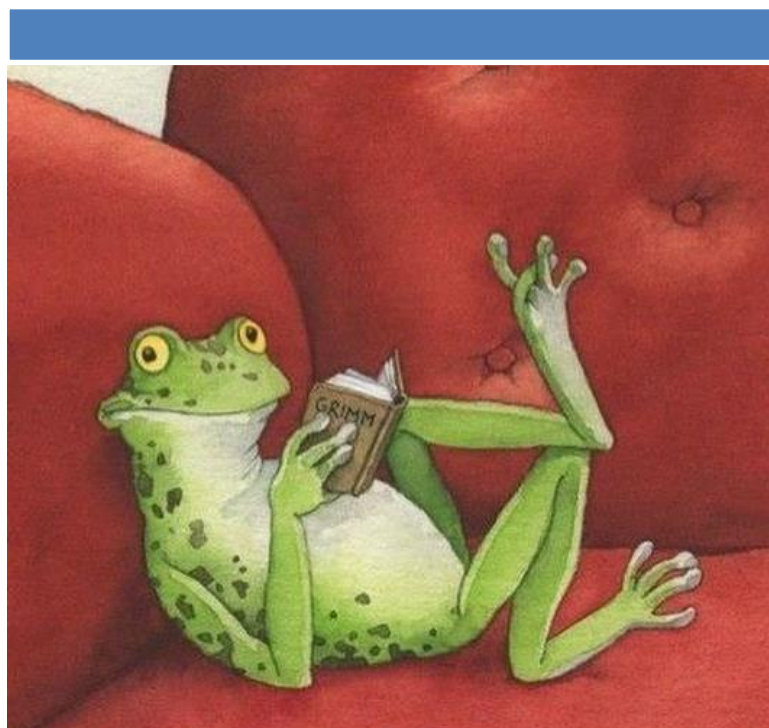
sau la sfaturile preoților și călugărilor care aveau reputația de tămăduitori.

Cititorul mai poate găsi în carte lui Dan-Gabriel Arvătescu informații semnificative legate de stilul de viață al medicilor din Roman, de „truda” lor în folosul celor „obidiți”, de retribuția pe care o primeau lunar, de bolile cele mai frecvente ale locuitorilor (pelagră, tifos, sifilis, tuberculoză, diverse boli ale stomacului etc.) sau de pachetul de servicii medicale pe care medicii trebuiau să-l ofere comunității (să vegheze asupra fenomenelor endemice și epidemice, să țină la curent autoritățile cu starea de sănătate a populației, cu starea sanitară a regiunii, cu acțiunea de medicalizare „a tuberculoșilor” sau cu procesul de „hultuire” al copiilor etc.).

Atent la fiecare detaliu, autorul ne reamintește că medicul este un personaj fără de care viața noastră ar fi mult mai dificilă și se cuvine evocat nu doar în dimensiunea lui de specialist, ci și în firescul lui uman. Prin urmare, nu doar medicii capătă contur și viață sub ochii noștri, ci și familiile lor, casele în care au locuit și străzile care le-au purtat pașii, valorile pe care le-au îmbrățișat și societățile profesionale pe care le-au întemeiat și frecventat, prietenii pe care le-au încheșat și cultivat, satisfacțiile profesionale și umane pe care le-au trăit și scrierile pe care le-au lăsat posterității. În directă legătură cu viața medicilor

sunt narațiunile referitoare la viața și suferințele oamenilor, provocate în epocă de neajunsuri de tot felul (sărăcie, condiții de trai insalubre, boală, moarte), pe care le găsim inserate în textul celor zece secțiuni ale volumului și despre care autorul povestește cu talent și duioșie. Aproape nimic nu-i scapă, orice element util acestui aspect e invocat și comentat.

În final, e bine de amintit că Dan-Gabriel Arvătescu are o experiență profesională și bibliografică de ținut minte. Este un chirurg renumit (cu o experiență de mai multe decenii la Spitalul Roman) și un prozator talentat și recunoscut (ultima carte de proză, *Singurătatea Sfântului Serafim – povestiri aproape fantastice*, a apărut în 2016). Aceste două dimensiuni se împletesc fericit în cazul său și îi oferă o expertiză de necontestat în tematica pe care o abordează și un stil autentic în zugrăvirea chipurilor personajelor și a faptelor lor.



PROZĂ

Neidentificat

VITALY COLT

Becurile de la camion luminau drumul de lângă gardul din sârmă ghimpată. În fața unei porți aștepta un soldat cu automatul. Din remorca acoperită a camionului care nu a oprit motorul a sărit Chiril. Au făcut schimbul de gardă fără respectarea codului militar. Nu era nimeni din mai mari și nu le ardea de ceremonii. Doar sergentul somnoros a întrebat mecanic din cabină,

- Tot normal?

- Da, a răspuns soldatul și a urcat în vehicul.

Camionul a mai huruit un timp până a dispărut în noapte.

Chiril s-a gândit să facă un înconjur perimetrului. Mergea încet. Nu avea unde se grăbi. Oricum trebuie să petreacă aici două ore. Măcar e bine că nu i frig. S-a oprit. A scos chiștocul fără filtru. L-a aprins cu chibriturile din a doua încercare. A tras trei fumuri și l-a stins să aibă ce fuma mai târziu.

- Chira, noroc!, s-a auzit din întuneric.

- Cine e acolo?

A scos automatul din spate.

- Îs eu. Besov.

- Bes, tu?, a zâmbit Chiril și a pus siguranța de la armă la loc. Ești pe aici? Credeam că deja ești acasă în Rostov.

- M-am reținut un pic, a răspuns Besov și s-a apropiat de sârma ghimpată. Bei o bere?

- Beau. Ai țigări?

- Am. Ține.

- Treci de partea asta. Sau nu. Hai mai într-o parte de felinar. Nu poate fi nimeni pe aici să ne vadă, dar oricum.

Au mers vreo douăzeci de pași și l-a ajutat să treacă printre sârme.

Besov era un soldat la contract și la nici patruzeci de ani ai săi arăta a șizeci. A fost concediat după ce a dispărut din unitate de o săptămână, îndată cum și-a luat salariul. Se întâmpla și cu alții. Asta însemna că se va bea până se vor termina banii. Comandamentul își dădea seama cu ce fel de contingent au de a face și cam închidea ochii la așa cazuri. Dar cu Besov s-a repetat nu o singură dată așa că l-au dat afară ca exemplu pentru toți.

S-au așezat jos pe iarbă și au deschis sticlele.

- Ce mă bucur să te văd, a spus Chiril. Sănătate!

- Să fim sănătoși și să ne vedem în haine civile, a spus Besov și au ciocnit cu sticlele.

- Ce faci pe aici la ora asta?

- Păi, eram la o mândră în satul vecin. Dar i-a venit soțul și am luat-o pe de-a dreptul.

- V-a prins?

- Nu. Era beat. Eu m-am ascuns sub pat și când a adormit am plecat. Dar mai întâi i-am tras-o ei încă o dată în tindă.

- Ha-ha-ha. Ești tare, bre.

A început să adie vântul.

- Chira, când vii și tu în Rostov? Să bem ca niște oameni liberi.

- Peste un an cred că. Să-mi lași o adresă. Și vreun număr de telefon.

- Îți las. Ai cu ce scrii?

- Nu.

- Acuș mă piș și caut. Poate eu am ceva.

- Bes, mai ai o țigară?

- Am. Așteaptă oleacă. Ține. Și dă să-mi aprind și eu.

- Ai să aprinzi de la țigara mea. Chibriturile astea parcă ar fi anti-incendiare. Dar și vântul ăsta s-a scornit.

Chiril a mai scos un chibrit

- Încearcă cu două. Dă-mi baioneta să tai salamul.

Chiril s-a oprit să dea cu chibritul, a scos baioneta din teacă și i-a dat-o. Besov a cântărit-o în mână, s-a uitat în jur și s-a apucat să taie din salam.

- Baioneta asta doar pentru așa ceva și tot nu e bună.

- De acord. Lama nu e trainică. Se frânge repede. O jucărie, nu alta. Ca și chibriturile de altfel. Le sare gămălia.

Besov s-a gândit nu la cât de trainică este baioneta ci că s-ar putea murdări de sânge.

Lui Besov i s-a năzărit ceva în întuneric. Ba nu, i s-a părut. Se grăbea dar nu arăta asta. A cântărit sticla în mână. Era prea ușoară. A căutat cu ochii vreo piatră. Nu era nici una. Doar bolovani. Totuși a zărit o bucată sărită din stâlpul de beton de care era prinsă sârma ghimpată. Nu știa cum să ajungă la ea.

- Ce se aude? Este foc?

- Nu

- Hai mai încolo. E mai puțin vânt.

- Nu cred.

- Dacă-ți zic.

- Eu ce ți-am zis? E vânt și aici.

- Atunci încearcă în dosul hainei.

Chiril a ridicat tunică peste față. Besov a ridicat bucata de beton și din răspuțeri l-a lovit în creștetul capului. Chiril a căzut fără suflare. Besov i-a mai aplicat câteva lovituri în cap. A luat arma și s-a strecurat printre sârme. A alergat spre locul unde ascunsese bicicleta furată și a început a pedala pe traseul din timp stabilit. A calculat bine. Schimbul gărzii va fi peste o oră jumate. El va ajunge unde trebuie în mai puțin de un ceas. Prin întuneric se deplasa mai încet decât își închipuise. De vreo două ori s-a abătut prin arătură. O dată a căzut și a suduit. Oricum a ajuns la localitatea de lângă oraș fără să fi întâlnit pe cineva. Îndată

cum a intrat în sat, într-o curte, s-a auzit un câine, lătratul trecând la câinii vecinilor. Bine că nu era departe casa unde avea nevoie să ajungă. A sărit gardul și a bătut la fereastra din spatele casei.

- Cine e acolo?, s-a auzit o voce gravă de bărbat, fără ca luminile de după fereastră să fie aprinse.

- Ianic, sunt eu, Bes, a răspuns cu jumatate de voce. Mi-ai spus să vin cât mai târziu.

- Acuș, a spus vocea. Așteaptă la ușă. Nu cea principală. De la bucătărie.

I-a deschis pe întuneric, l-a lăsat să intre și a pus zăvorul.

Încet, să nu te împiedici.



Au intrat în casa mare și a aprins becul. Pe masa din centrul salonului stătea o mitralieră PK cu țeava în sus din care ieșea centura cu cartușe. Perdelele

masive astupau complet ferestrele. O cameră mare, cu o sofa, două jilțuri și un șifonier în care pe un raft era aranjat un lansator de grenade încărcat cu o rachetă. În rest erau multe cutii din lemn și din oțel, de toate mărimile, aranjate una peste alta.

- Ce te-a adus? Ce-ai adus?

Besov a scos din sac un Kalașnikov și două încărcătoare.

- Iată ce m-a adus!

- Aha, a exclamat indiferent Ianic. Și?

- Vreau 200 dolari pe el.

- Pfff, relaxează-te. Acum nici 50 nu face.

- Cum adică? Costă mai mult.

- Nu știu la ce piață ai fost. La noi așa e.

- Hai n-o fă pe nebunul. Fii om, se amăra Bes.

- Eu nu am nevoie. Să fi fost măcar un AK-49, mai treacă meargă. Dar e doar un AKM. E plină lumea de ele. Și mai ales că nu e curat. Așa-i?

- Ce importanță are?

- Are. De vreo câteva sute.

- Hai măcar cu 150, nu se lăsa Besov.

- Nu fi obraznic. Nu uita că încă îmi mai ești dator.

- Și ce mă fac? Trebuie neapărat să plec azi. Nu am nici de bilet. Ajută-mă!

- Oricum nu îți dau bani.

- Ce atunci?

- Pot să schimb pe grenade. Am F-1. Limonci, cum li se zice. La mine e cu

cinci dolari. Dar îți dau doar opt. Oricum nu restitui toată suma care trebuie să mi-o întorci. Îți fac un bine.

Besov l-a privit cu ură la Ianic care era mai zdravăn ca el.

- Ce să fac cu ele?

- La voi în Rusia, am auzit că poți să le dai cu 20 dolari bucata. Anglo, mai puțin. Știu eu niște oameni.

- Și cum le transport?

- Le fixezi la o femeie sub fustă. Acum vămile se trec ușor. Nimeni n-o s-o caute la chiloți. A mai făcut așa ceva lumea.

- Dar unde gălesc eu atât de repede o femeie pentru asta?

- Astea deja sunt problemele tale. Iar acum ia ce e al tău și pleacă cât nu s-a făcut zi. Nu vreau să te vadă cineva la mine.

Să nu fie văzut cu bicicleta furată, a lăsat-o acolo și a decis să meargă spre oraș prin livezi. Cunoștea locurile bine. Participase la luptele din zonă.

Ambulanța a ieșit din livadă, a mers pe un drum de țară și a cotit pe șosea.

Ce să scriu la diagnoză?, a întrebat felcerul.

Medicul, o femeie aproape de pensionare, s-a uitat la el.

- Scrie. Pacientul a decedat de la multiple răni în urma exploziei unei mine.

- Și la nume-prenume? Nu am găsit nici un document.

- Scrie, neidentificat.

PROZĂ

Roșu, verde, albastru

PAVEL NEDELCU



Tocuri protocolare, scurte cât un chiștoc, tocau ritmat un hol întortocheat. Elevii se strigau alergând printre bănci. Avioane și cocoloașe de hârtie pluteau câteva secunde în aerul închis al încăperii, izbindu-se apoi de capete întoarse și umeri agitați. Pe hol, diriginta se apropia de clasa a cincea neobservată. Când o elevă scoase în sfârșit capul pe ușa deschisă a clasei tocurele dirigintei se opriră la trei pași de intrare. Eleva se roti pe călcâie scoțând printre dinți un „Ssst” energic, prelungit. Apoi alergă spre propria bancă în timp ce colegii ei, ridicați în picioare, salutau deja protocolar, într-un cor precar: Bună ziua, doamna dirigintă!

Cu fruntea încruntată sub bretonul vopsit într-un roșu fad ce nu reușea să ascundă multe fire albe, doamna dirigintă închise ușa clasei fără să răspundă. Apoi aruncă catalogul, cacofonic, pe catedră. Așezați-vă, spuse, iar tu, Amalia, rămâi în picioare! Murdare, scaunele scârțâiră pe parchetul ros ca un schelălăit de câine chinuit. Doamna dirigintă își începea ora de dirigenție.

Avem de discutat niște probleme importante astăzi, spuse diriginta, cum ar fi fondul clasei. La alte clase s-au strâns deja banii, că acolo există comunicare, nu ca la noi. Dar înainte să vorbim despre asta, ce era cu hărmălaia asta aici? Diriginta o fixă pe Amalia, Amalia fixă podeaua. Colegii se întoarseră spre ea cu fețele încordate între teamă și nedumerire. Amalia tresări atunci când diriginta strigă dintr-odată, Vorbește!

În acea zi, Amalia era de serviciu. Elevul de serviciu trebuia să șteargă tabla după fiecare oră, să se asigure că este suficientă cretă, să-și atenționeze colegii să nu facă mizerie în clasă și să mențină liniștea. Pe Amalia însă toți o ignorau. Nu avea suficientă autoritate, nu-i plăcea să țipe, cum făceau alți colegi. Prefera să anticipeze venirea profesorilor de la ușă, să facă liniște în ultimul moment. O strategie excelentă dacă apucaii să vezi profesorul la timp. Avertizarea că un cadru didactic era pe cale de a intra în clasă declanșa frica instantaneu.

Viteza cu care colegii ei se aliniau înaintea propriei bănci atunci când ea începea să alerge șuierând acel „Ssst” prelungit era, de fiecare dată, uimitoare. Doar vreun cocoloș de hârtie rătăcit încă pe strâmtul coridor dintre bănci îi mai dădeau de gol câteodată, iar atunci cel care îl aruncase la țintă mințea, spunând că i-a căzut. În acea zi însă, în mod inexplicabil, Amalia nu reușise să anunțe la timp intrarea dirigintei.

Vino în fața clasei, spuse diriginta cu o grimasă de dezgust, în timp ce apuca de pe pervazul ferestrei extremitatea unui băț îngust de lemn în patru muchii, lung cât un antebraț, pe care unii profesori îl foloseau pentru a indica pe hartă sau pe planșele de anatomie. Amalia păși încet, cu mâinile la spate. Diriginta se așează înaintea ei cu o mână în șold, de parcă ar fi vrut să danseze: Spune-mi, domn'șoară, ce era cu debandada asta aici? Amalia încercă să răspundă, însă frica, accelerându-i pulsațiile inimii și înfierbântându-i obrazii, nu o lăsă să articuleze niciun cuvânt. Ar fi vrut să răspundă că nu era vinovată pentru faptele colegilor ei, și că nu ar fi băgat-o oricum nimeni în seamă dacă le-ar fi cerut să facă liniște. Preferă să-și primească cele zece lovituri peste palmele deschise. Nu trage mâna, striga diriginta, în timp ce chipul i se schimonosea într-un amestec de cruzime și plăcere odată cu sunetul sec al fiecărei lovituri, nu trage mâna,

sau îți dau dublu! Ritmul loviturilor stabilea ritmul observațiilor făcute de dirigintă, de parcă ar fi recitat o poezie de Eminescu: V-am spus/ când sunteți de servici/ să faceți totul/ ca la carte./ Dacă nu vreți/ să înțelegeți/ n-am ce să fac/ decât/ să vă pedepsesc!

Cu palmele înroșite, Amalia se întoarce în banca ei din ultimul rând. Privirile colegilor o țintuiau batjocoritor, acuzator, temător. Se așază în bancă cu privirea fixă în mijlocul blatului de lemn. Singura formă de răzvrătire era să nu se mai uite spre dirigintă pe toată durata orei. Deși auzea totul, se prefăcea că o ignoră. Îi întindea o capcană menită să o pună într-o lumină proastă. Dacă diriginta ar fi ridicat-o în picioare și i-ar fi cerut să repete ceea ce tocmai spusese, Amalia ar fi știut să repete totul. Oricum, erau aceleași lucruri spuse în aceeași ordine, iar și iar, în fiecare săptămână la ora de diriginție. Amalia ar fi putut să le anticipeze chiar înainte ca diriginta să le rostească. Din primele zile de școală ceruse bani la fondul clasei. Gesticulând energic, diriginta repetă iar aceeași prelegere silabisind amenințările și acuzațiile.

Vă țigăniți, nu-i nimic, se poate scădea nota la purtare! La liceul ăsta nu intră oricine. Cine nu are bani, să se mute în altă parte! Nu am de gând să opresc modernizarea clasei doar pentru că unii dintre voi zic că nu au bani. Cine a făcut

copii, să-și ia responsabilitatea! Școala costă! Vă comportați de parcă mi-aș băga eu în buzunar banii voștri. De parcă nu tot pentru voi mă zbat aici, și de una singură. La alte clase, diriginții nu-și mănâncă plămânii în halul ăsta. Dar voi mi-ați distrus sănătatea! Ultima clasă din liceu suntem! Avem niște jeguri de bănci, niște perdele... vai de capul lor! Păi uitați-vă la a VII-a A, la a VI-a C, păi lingi macul, nu alta! Și la noi... în fine, nici nu mai zic, că suntem vai de noi! Și de ce? Din cauză că unii s-au găsit că nu vor să dea bani. Au principii, dumnealor! Care nici nu vin la ședința cu părinții! Eu așa iresponsabilitate n-am văzut de când trăiesc. Trimiți copilul la școală și-l lași în legea lui! Aici nu e creșă, nici centru de plasament! Ori te comporti omeneste, ori valea!

Niciunul dintre elevi nu îndrăzni să vorbească neîntrebat. Între pauzele dintre cuvintele diriginței liniștea, grea ca un grilaj, le constrângea piepturile și umerii firavi la o poziție dreaptă și rigidă.

După ore, Amalia luă tramvaiul spre casă. În tramvai, o bătrână se sprijinea cu greutate de o bară de metal dezechilibrându-se la fiecare accelerare. Amalia îi cedă locul, iar bătrâna îi mulțumi adăugând, Să-ți dea Dumnezeu sănătate! Amalia se gândi la un chip schimonosit pe un pat de spital. Cearcâne adânci îi

conturau ochii, pielea era subțiată și seacă asemenea unei frunze de toamnă. Nimic din chipul cunoscut de altădată nu rămăsese în acele trăsături bolnave. Doar ochii străluceau într-o lumină familiară, albastră ca un cer senin.

Învârti cheia în ușa de la intrare pășind încet pe hol. Apartamentul era la etajul întâi, iar balconul de la bucătărie putea fi ajuns dintr-o săritură în înălțime, ca cele de la ora de sport. Un moțan tărcat îi ieși în întâmpinare mieunând prelungit. Amalia îi puse de mâncare, apoi aruncă o privire în oala de pe aragaz. Îl rugase pe tatăl ei să-i facă lapte cu fidea, iar el se trezise devreme pentru a o mulțumi. La șapte, când ea intrase în bucătărie pentru micul dejun, tatăl ei era, ca de obicei, gata de plecare. Uniforma sa roz și ghiozdanul enorm, ca un cub, îl făceau să pară mai puțin rigid. Culoarele aprinse, vii, îi mai estompau caracterul autoritar. Neața Amalia, când te întorci de la școală, vezi pe aragaz, spusese el cu aceeași privire scrutătoare și agitată pe care o dobândise în ultimele luni, în timp ce-și scotea bicicleta pe palier. Își schimba des direcția privirii. Rareori se uita în ochii ei atunci când i se adresa. Mereu pe fugă, mereu la telefon, îi punea întrebări, însă nu asculta până la capăt dacă răspunsurile ei erau mai lungi de două-trei fraze scurte.

Laptele cu fidea mai avea nevoie de zahăr. Amalia adăugă două lingurițe și

mestecă. Melcii din lapte păreau niște râme cu capetele și cozile retezate. Blănilă începu să-și frece urechile de picioarele ei torcând. O jumătate a feței moțanului, cea cu ochiul albastru, părea că zâmbește; jumătatea cu ochiul roșu părea o tristă resemnare. Îl lăsa să-și desfășoare obișnuitul ritual de mulțumire, își spală castronul, introduse oala cu mâncarea rămasă în frigider și se îndreptă spre camera sa din capătul holului.

Când tatăl ei ajunsese acasă, Amalia tresări odată cu zgomotul ușii de la intrare ce răsunase în întregul apartament făcând geamul ferestrei de la camera ei să tremure. Pe pat stătea deschis caietul verde în care începuse să scrie înainte să adoarmă. Îl închise speriată și se îndreptă cu el spre raftul cu cărți de deasupra biroului. Ascunse caietul în spațele albumului de artă cu picturile lui Matisse și se așeză la birou prefăcându-se interesată de un manual de matematică. Prin ușa întredeschisă a camerei vocea tatălui său vorbind la telefon se auzea ca o rafală de ploaie lovind dezordonat fereastra odată cu bătaia schimbătoare a vântului.

Da... am ajuns acum acasă, da... habar n-am cum s-a întâmplat, chiar nu știu... Nu, deci îți spun, eu mereu o leg, dar de data asta nu aveam efectiv de ce... Da, mă, știu, știu, știu... Deci aveam clientul

care cobora din bloc, înțelegi, eram la doi metri de ea, doar că n-o vedeam, o pusesem cumva în dreptul scării de la intrare, și ăsta a coborât și am făcut livrarea imediat, mi-a dat banii corecți, nici n-am stat să caut după rest, deci a durat puțin, îți dai seama, și imediat am ieșit... Deci să fi durat două-trei minute maxim... Da, deci nu mai era, frate! Păi unde să mă duc? Îți dai seama că nu era să încep să alerg aiurea pe străzi, că nici nu știam în ce direcție a luat-o... Am să fac denunțul, deși n-am nicio speranță că o să mi-o găsea... Da... Nu i-am spus, nu... Păi nici n-am vorbit azi cu ea, și până la urmă de ce să-i spun, are problemele ei pe cap, nu vreau s-o încarc și cu tâmpenia asta... Da, da, păi nu? Aha, păi da, asta zic!

Când auzi pielea canapelei scârțâind, Amalia înțelese că tatăl ei se așezase. Pulsul, la început puternic, i se mai liniști odată cu încercarea de a înțelege la ce se referea. Teama ca el să nu-i descopere caietul la început, apoi agitația pe care i-o crease vocea lui alarmată o țintuiau în camera ei. Simțea că ar fi fost mai bine să nu dea ochii cu el atunci și încercă să amâne iminența acelui moment al reîntâlnirii strecurându-se în baia aflată lângă camera sa cu pași bine cântăriți. Trase zăvorul cu grijă atunci când vocea lui îi păru suficient de puternică pentru a acoperi acel scârțâit al

fierului, ca un fragment de cretă scrijelind pe o tablă nescrisă.

Înainte să închidă ușa în urma sa, Amalia aruncase o privire scurtă pe hol, în care avusese totuși timp să înregistreze o notă discordantă. Încălțările tatălui ei zăceau aruncate pe jos, la întâmplare. Rememorând imaginea rămasă pe retină câteva secunde în timp ce se așeza pe colacul veceului, Amalia înțelese în sfârșit ce se întâmplase. Nota discordantă nu era dată de fapt de adidașii aruncați la întâmplare, deși și această poziție a lor era una neobișnuită pentru un bărbat de obicei ordonat cum era tatăl său, ci un obiect lipsă pe care se obișnuise să îl vadă constant pe hol de câteva luni, de când rămăseseră singurii locuitori ai apartamentului, de fiecare dată când el era acasă: bicicleta. Parcată sub cuierul din hol, într-un loc unde mama ei nu ar fi fost niciodată de acord să fie lăsată, își dobândise statutul de obiect integrat printre celelalte, contribuind cu forma sa dinamică la armonia aceluia colț de casă. Însă bicicleta dispăruse.

Astfel își dădu seama că tatăl ei vorbea cu unchiul Șerban, iar atunci când îl rugă pe acesta să-i împrumute bicicleta lui până la salariu avu și confirmarea acelei interpretări. Apoi se făcu liniște în apartament pentru câteva momente. Tatăl ei se mișca pe canapeaua din bucătărie, iar Amalia aprinse becul în baie

pentru ca el să știe că era ocupat. Reîncepu însă a vorbi, de data aceasta pe un ton diferit, sigur, curtenitor. Cum să fie, bine, spunea el cu convingere, o zi obișnuită... tu ce mai faci?

Când își privi hainele la lumina becului, Amalia observă ceva neobișnuit. Înfricoșată, trase apa, își ridică pantalonii și dădu fuga în bucătărie. E mama, întrebă ea fără să salute. Încercă totodată să zâmbească pentru a atenua acel elan nefiresc al întrebării și al goanei de-a lungul holului, și îi păru a fi reușit judecând după răspunsul binevoitor al tatălui, Vrei să vorbești cu mama, Da, răspunse Amalia imediat, iar el îi întinse telefonul.

Cu telefonul lipit de ureche, Amalia străbătu iar coridorul alergând și se închise în baie. Vocea mamei sale o liniști deîndată. Se așază pe podea rezemându-se de peretele rece al căzii. Ce mai faci, scumpa mamei, Bine, răspunse ea fără să vrea, în încercarea de a-și potrivi cuvintele următoare, S-a întâmplat ceva? Întrebarea era perfectă, iar Amalia răsuflă ușurată că ajunsese atât de repede. Spuse, Mama... mai știi când mi-ai zis tu că o să vină ziua când o să mă transform în femeie? La capătul celălalt se auzi doar respirația greoaie a mamei sale, Alo, mă auzi, Da Amalia, te aud perfect, Mai ții minte când mi-ai zis că..., Sigur, sigur că țin minte, să înțeleg că a venit ziua aia, Da, Și cum ți-ai dat seama, Am o

pată pe... acolo, jos, Așa... spuse mama ei cu o intonație ciudată, după care Amalia auzi niște sunete bizare pe care inițial nu le înțelese: când își dădu seama că erau hohote de plâns, începu și ea să plângă în timp ce întreba: E grav, Nu, pu-iule, nu e grav, râse mama ei, iar Amalia zâmbi mulțumită că provocase acel scurt moment de fericire, chiar dacă nu înțelegea pe deplin cum anume.

Când Amalia întinse mâna după acel pachetel moale pe care tatăl ei coborâse să i-l cumpere la magazinul mixt de peste stradă în urma unei lungi conversații cu mama sa avute după ce bătuse în ușa de la baie regulat precum tocurile unei diriginte apropiindu-se de clasă în timp ce-i cerea să deschidă deși ea îi spusese că mama îi spusese să-i spună să plece, o lungă conversație în care tatăl se plimbase de-a lungul și de-a latul bucătăriei repetând în continuu aceeași întrebare, anume cu care parte se prinde un obiect numit o singură dată, mai mult șoptit, tampon, timp în care Amalia îl fixase cu privirea din tocul ușii simțindu-se prea murdară pentru a se așeza – acesta își reintroduse pachetelul în buzunarul uniformei roz de curier și o întrebă dintr-o dată, cu privirea fixă și concentrată: Ce-s cu vânătăile astea?

În fața unei întrebări atât de neprevăzute, cu privirea tatălui ținându-o ca o acuzație, Amalia nu știu cum să

răspundă și, în timp ce fixa podeaua ca pe unicul punct în care putea să privească fără să simtă presiunea întrebării, nu putu să-și stăpânească lacrimile. Când simți brațul tatălui său înconjurându-i spatele și pieptul puternic al acestuia lipindu-i-se de obraz izbucni într-un plâns necontrolat, cu sughițuri. Când se mai liniști trebui să aștepte o vreme înainte de a putea vorbi. O cuprinse rușinea că nu se putuse abține și încercă să-și recupereze demnitatea adoptând o expresie indiferentă, cu toate că vocea încă îi tremura. Nu spuse decât, Doamna dirigintă, pentru ca tatăl ei să erupă într-un cor de insulte, urmat de unul de scuze pentru limbajul folosit. Mai vrea și fondul clasei, adăugă el după câteva precizări ale Amaliei despre cum se desfășurase ora de dirigiență, să vezi ce fond îi dau eu ei, de o să mă pome-nească toată viața!

După ce vena care i se zbătea de-a lungul tâmpiei atunci când se enerva îi dispăru sub pielea înroșită, tatăl explică, Nu are dreptul să facă niciun fel de presiune asupra ta, să ții minte asta, fondul clasei nu e obligatoriu, iar să tragă în tine e un abuz, tu ai drepturi care ți-au fost încălcate! În timp ce explica asta degetul arătător al tatălui o indica în permanență. Deși înțelegea că nu era o muștrare, Amalia se simțea inconfortabil, ca atunci când un profesor îi pune o întrebare al cărei răspuns nu îl

cunoștea. Știa că ceva era așteptat din partea ei, însă nu avea nicio voință să acționeze.

Să știi că dacă n-ar fi tratamentul mamei, poate că am avea bani să dăm la fondul clasei. Aș face ceva pe ele principii până la urmă, că și-așa nimeni nu dă doi bani pe ele în țara asta de șmenari. Cuvântul, pe care îl auzea pentru prima dată, îi amintea Amaliei de un altul, *șmecher*, pe care îl auzise la colegii ei băieți, dar al cărui sens nu îl înțelesese nicio dată în întregime. Dădu însă din cap în semn afirmativ pentru că știa că astfel l-ar fi mulțumit. Dar dacă lucrurile sunt cum sunt, chiar nu am de unde să-i scot, continuă el cu o voce resemnată. Și să știi că mi se pare enorm de mult pentru niște perdele. Oricum, nu înseamnă că tu trebuie să ai probleme la școală din cauza asta! Și mai ales, să fii bătută! Am să mă duc să vorbesc eu cu diriginta și am să-i explic cum stau lucrurile, iar dacă nu înțelege am s-o fugăresc cu bățul ăla prin toată curtea! Tu însă trebuie să vii cu mine la spital pentru o constatare. Avem nevoie de un certificat pentru lovituri, și după aia mergem amândoi la poliție să depunem plângere. Nu-i nimic, nu te speria, doar niște foi de completat, o formalitate, și oricum eu trebuie să mă duc pentru că... azi mi-au furat bicicleta. Se opri un moment asupra acestui fapt oftând aproape imperceptibil, apoi adăugă făcând cu ochiul,

Mergem amândoi și ne ținem de urât?! Haide, am nevoie de tine să mă susții acolo, la poliție, cineva trebuie să-i învețe să scrie, că sunt vai de ei. Amalia surâse în timp ce accepta propunerea cu o mișcare a capului. Apoi începu timid, Tata... și își coborî privirea asupra propriilor coapse, Of, ai dreptate, spuse el ducându-și o mână la frunte și ridicându-se brusc de pe scaun. Ce înseamnă să îmbătrânești și să începi să uiți! Hai să-ți arăt cum se pun drăciile astea! Ah, încă ceva, nu-i spune mamei că mi-au furat bicicleta!

Înaintând una lângă alta, siluetele lor se pierdură în întunecimea holului și dispărură în spatele ușii de la baie.

La ora de educație plastică, tema desenelor pe care trebuiau să le realizeze elevii era familia. Amalia încercă să reziste tentației de a desena trei schelete roz dansând în jurul unui foc. Îi venise în minte această idee în mod spontan, pentru că se gândise la ultimul moment în care familia ei fusese cu adevărat fericită. Se întâmplase înainte ca mama ei să se îmbolnăvească, la petrecerea pentru botezul vărului ei, fiul unchiului Șerban. Atunci învățase să danseze pe muzică populară cu tatăl său, în timp ce mama ei dansa cu Șerban, încurajând-o cu privirea. Apoi se prinsese în mijlocul părinților într-un dans numit *horă*, apoi într-un altul, numit *sârbă*. I se păreau

amuzante. Veselia dansatorilor o molipsea: sărea alături de ei și se simțea liberă să strige și să fluiera. Simțul ritmului părea înnăscut în ei, mișcările li se înșirau fluide și naturale.

Între timp însă această fericire se degradase odată cu pielea subțiată de chimioterapie al mamei sale. Fiecare trăsătură a feței i se modificase devenind mai proeminentă. Părul tuns scurt dispăruse sub un batic, luând cu sine armonia chipului ei acum epuizat. Fardul, rujul sau rimelul pe care și le aplica înainte de a primi vreo vizită nu făceau decât să accentueze această discordanță. Nimic din chipul cunoscut de altădată nu rămăsese în trăsăturile ei bolnave. Vocea și mâinile îi tremurau ca cele ale unei bătrâne. Doar ochii străluceau într-o lumină familiară, albastră ca un cer senin.

Amalia desenă până la urmă trei nuduri roșii dansând într-o poieniță de un verde închis, uniform, la marginea căreia se profila un cer senin, de un albastru dens și întunecat. O figură feminină era desprinsă de celelalte două, de înălțimi diferite. Aștepta cu palma deschisă ca figura masculină de lângă ea să-i prindă iarăși mâna. Însă bărbatul și-o pusese în șold. Cu cealaltă ținea mâna unei alte figuri feminine mai scunde, a cărei culoare roșie se prelingea dintre coapse amestecându-se cu verdele compact al ierbii.

Din tramvai, Amalia putea să-și vadă apartamentul în drum spre spital. De pe pervazul ferestrei de la bucătărie Blănilă o fixa acuzator. Gârboviți și înceți, câțiva bătrâni se întorceau de la piață cu sacoșe pline. Elevi cu ghiozdanele în spinare țâșneau pe lângă ei întrecându-se. Blănilă privea în gol din spatele geamului mișcându-și capul în direcția tramvaiului. Tramvaiul se smucea pe șine ca și cum ar fi vrut să se elibereze.

După ce îl salută pe portar, Amalia străbătu aceleași holuri labirintice pe care le învățase pe de rost în ultimele luni. Spitalul mirosea a clor și medicamente. La secția oncologie o infirmieră împingea un cărucior de-a lungul holului de spătarul căruia o ființă complet cheală își rezema capul încercând să-și țină ochii deschiși. Amalia nu-și putu da seama dacă era vorba despre un bărbat sau o femeie, însă îi zâmbi pentru a-i arăta că nu o deranja aspectul său. Ființa încercă și ea să zâmbească, însă nu reuși decât să se strâmbe dureros, ca și cum ar fi fost lovită peste palme cu un băț.

În fața salonului mamei sale, tatăl ei vorbea animat cu o doctoriță. Aceasta îi făcea semne pentru a-l calma, iar el o privea cu ochii lărgiți astupându-și gura cu ambele mâini. Când doctorița plecă, Amalia îl văzu pe tatăl ei lăsându-și corpul să alunece de-a lungul peretelui lăcuit al holului, până când se chirci pe jos ascunzându-și capul între genunchi. Din

mișcările umerilor săi Amalia își dădu seama că plânge. Se așeză lângă el pe cimentul rece al holului și îl atinse. El își ridică privirea și îi zâmbi, cuprinzând-o cu brațele lui puternice, cu lacrimile și roindu-i de-a lungul obrazilor. E de bine, spuse el aproape strigând, după ce Amalia se smuci din îmbrățișarea lui, dând semne că ar vrea să se elibereze: Doctorița tocmai m-a anunțat că tumoarea lui mami a dispărut complet și că, în curând, se va putea întoarce acasă.

Se priviră multă vreme până să izbucnească ambii într-o veselie molipsitoare. Amaliei îi veni să fluiere. Apoi țâșniră de pe podeaua holului și se întrecură până la ușa salonului.



*

Ești foarte talentată, spuse psihiatrul închizând caietul verde din care citise până atunci cu atenție în liniștea cabinetului, întreruptă doar de ciripitul păsărilor și de pendula ritmată a ceasului de perete. Cu toate astea, continuă el, știi foarte bine că nu așa s-au petrecut

lucrurile. Când ți-am cerut să scrii despre ce s-a întâmplat, te-am rugat să o faci cu sinceritate.

Amalia privi pe fereastră. În grădina spitalului un bărbat îmbrăcat în verde se împingea cu capul în trunchiul albastru al unui copac. Mai încolo, o tânără își mișca haotic brațele alergând în cerc. Un bătrân întins pe iarba roșie încerca să-și atingă nasul cu vârful limbii.

Amalia se întoarse spre medic cu o privire absentă. Acesta luă un ziar de pe marginea biroului și i-l așază înaintea. Fotografia tatălui ei flancat de doi polițiști îi atrase imediat atenția. Cu litere îngroșate, titlul articolului anunța: ARESTAT DUPĂ CE ȘI-A ABUZAT FIICA DE 12 ANI. Bărbatul de 39 de ani a fost reținut pentru săvârșirea infracțiunilor de agresiune sexuală, amenințare și viol.

E normal ca mintea ta să creeze povești prin care să încerce să te protejeze, însă n-am cum să te ajut să-ți depășești trauma dacă nu ești dispusă să accepți adevărul, spuse medicul înainte ca Amalia să se ridice de pe scaunul dinaintea biroului și să o ia la goană înspăimântată spre ușa întredeschisă.



PROZĂ

Ulcica

MIRELA NĂSTĂSACHE

Anastasia se plimbă dintr-o parte în alta a camerei cu copilul în brațe. Știe că, dacă îl pune în leagăn, pruncul se trezește și se pune pe plâns, așa că face o legătură dintr-un ștergar și îl ține prins la piept. Pe masă e un ultim colț de pâine, iar Anastasia scotocește prin dulap sperând să mai găsească ceva de-al gurii. Mereu îi e foame după ce îi dă micuțului să sugă. Maică-sa, Teodora, a venit să îi ajute după naștere și, ca de obicei, i-a întors pe dos toată rânduiala. Nu mai găsește nimic în bucătăria de vară. Ce-i drept, a durat mult până să se pună ea pe picioare. Nașterea asta a lăsat-o fără vlagă. A zăcut aproape cincisprezece zile și ar fi stat și acum în pat dacă maică-sa nu ar fi plecat la casa ei. Într-o dimineață, a luat fetițele și dusă a fost.

- Mâncare aveți pentru câteva zile. Să nu te apuci să frământați pâine, că fac eu un cuptor săptămâna viitoare și vă aduc, a mai spus Teodora și s-a pierdut printre copaci alături de cele trei copile.

Găsește în cele din urmă o bucată de brânză veche și își taie o felie. Mestecă

încet în timp ce se gândește dacă să plece sau nu la maică-sa. Îi e dor de fete și are nevoie de pâine, dar drumul nu e scurt. Căruța e peste gărlă, la Ion, care s-a dus de cu zori să adune trifoiul. Și oricum, drumul prin pădure e mai neted dacă-i străbătut cu picior de om decât călcat cu roți de lemn. Pentru copil e mai plăcut așa. Anastasia locuiește la capătul satului, în marginea dinspre pădure. Iar dincolo de deal, după ce treci de luncet, e satul în care trăiește bătrâna Teodora. Când a rămas văduvă, Anastasia și Ion au chemat-o să stea cu ei, dar femeia nu a vrut să-și lase gospodăria. Îi ajută cu copiii, vine la cules via sau la ridicatul fânului în căpițe, dar merge întotdeauna să doarmă în casa ei.

După ce strânge masa, bea o cană de apă, se închină și pornește. O vreme merge pe drumul mare, sperând că poate întâlnește vreun sătean, să-i țină de urât, dar apoi, când ajunge la răspântie, o cotește pe drumul scurt, puțin umblat de oameni. Dar nu face nici zece pași că băiatul se trezește brusc și începe să ție de răsună pădurea. Încearcă să îl liniștească, dar copilul nu se oprește nici când îl pune la țâță, nici când îi cântă. Obosită, se așază lângă un copac mare și îl scoate cu grijă din legătură. Eliberat, băiatul se uită în sus, la crengile mișcate de vânt și începe să zâmbească. Anastasia îl privește cu drag. A îngenunchiat-o nașterea asta. Pe celelalte trei,

abia dacă le-a simțit, s-a așezat pe pat și a născut, dar acum durerile au durat două zile, iar moașa s-a speriat. A chemat și preotul să îi citească. Bine că a trecut, își zice femeia, uite ce flăcău grozav a răsărit în brațele mele. Iar pe Ion, pentru care fiecare copil e o bucurie, nu credeam să îl vad vreodată atât de mândru. Muncește mult, sărmanul. Și nu se plânge niciodată. Anastasia zâmbește în sinea ei: de fiecare dată când se gândește la Ion îl vede ca în ziua nunții lor, un uriaș vesel și blând, care i-a promis să îi poarte de grijă. Și s-a ținut de cuvânt. În timp ce mângâie cu mâna dreaptă copilul întins pe picioarele ei, cu stânga începe să măture pământul, așa, într-o legănare. Îi e teamă să nu adoarmă, așa că se bucură de fiecare ciot care îi zgârie palma. Dar după o vreme simte cum se conturează pe pământ o formă clară. Cu ochii pe jumătate închiși se uită către pământul reavăn. Un cerc de lut se ștețe dintre rădăcini. Curioasă, Anastasia începe să sape cu grijă în jurul lui până ce scoate la iveală o ulcică. Nu foarte mare, dar grea și zornăitoare. Sigur sunt câteva monede acolo. Că doar ce altceva s-ar osteni cineva să ascundă în pădure. Pare foarte veche, modelată cu măiestrie și are legat deasupra, cu niște bucăți de sfoară groasă, un capac de metal. Încearcă să îl desfacă, dar ori ea e încă prea slabă, ori capacul e prea bine înțepenit. Uită de pâine și pleacă

înapoi spre casă, de două ori mai împovărată.

- De mare minune e treaba asta, Nastasio! Am încercat cu toporul și nu se sparge. Am lovit-o cu piatra mare, de ascuțit. Nimic. Sfoara aia, înnodată în fel și chip, zici că e de fier. Nici focul nu o arde.

De trei zile, cum ajunge acasă de la trifoi, Ion se duce direct în șopron și se chinuiește să destupe ulcica. După aceea vine în casă și vorbește despre ce ar putea face cu aurul dinăuntru: încă o cameră sau două, să aibă mai mult loc când vor crește copiii, să-și ia o vacă, să aibă copiii lapte bun dimineața, poate să mai cumpere niște pământ pe deal, că le trebuie fetelor zestre.

- Păi și ce facem cu ea, bărbate?

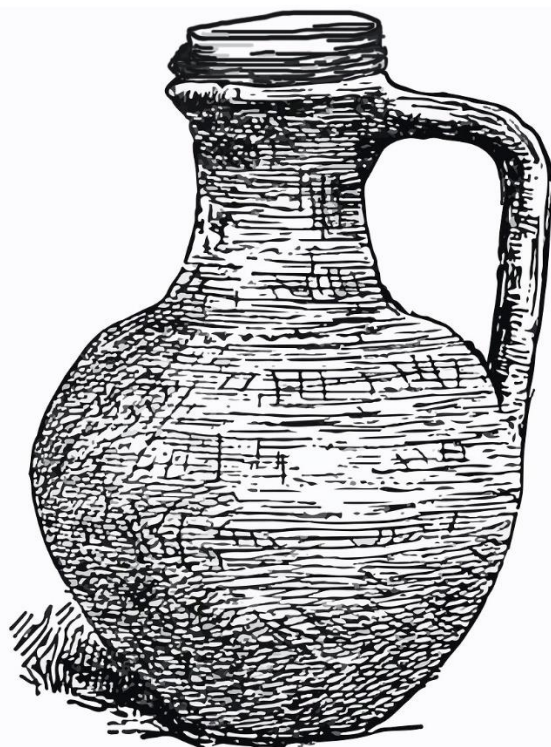
- Îi dau eu de cap într-un fel. Dacă nu reușesc nici mâine, mă duc cu ea la baba Floarea.

- Ferească Dumnezeu! Doar știi că baba vorbește cu necuratu'.

- Păi și ulcica asta, crezi tu că lucru curat e? Ori vrei s-o duci la popa, s-o descântel?

Anastasia nu mai zice nimic, dar nu îi place vorba lui Ion. Ea e femeie cu credință în Dumnezeu și se teme de vrăjitoare. Seara adoarme greu. Se învârtă în așternut mult timp. Apoi, cum reușește să ațipească, o trezește copilul, ori să-i dea să mănânce, ori să-l schimbe. Gândul la ulcică nu îi dă pace deloc. Către dimineață, e amețită de nesomn. Nu știe

dacă a visat ori un duh necurat i-a strecurat un gând păcătos, dar funiile cu care e legată ulcica s-au transformat în mintea ei în șerpi alunecoși, care i-au săsăit în ureche dezlegarea.



- Ioane, ulcica asta cere un sacrificiu de sânge. Mi-e frică de ce am adus în casă, zice Anastasia în loc de "bună dimineața" și scuipă în sân.

Bărbatul pune ochii în pământ și pleacă la câmp fără să zică o vorbă. Dar hotărârea din privirea lui nu îi place femeii. Anastasia rămâne pe prispă cu copilul în brațe. Și legănându-l îi trece prin cap că acesta cântărește exact cât ulcica din pădure. Un fior o scutură din cap până în picioare, un arc pare să o ridice și o împinge către poartă. Dar nu apucă să facă nici douăzeci de pași, că se întâlnește cu maică-sa, care se apropie

însoțită de cele trei fete. Copilele duc fiecare în brațe câte o pâine rotundă și frumoasă. Anastasia simte mirosul de coajă crocantă și înghite în sec. Le îmbrățișează din priviri pe fiecare. Fetele o salută scurt, apoi se iau la întrecere spre casă.

- Unde ai plecat așa, despletită? o întreabă Teodora cu dojană.

- În vale, la biserică. Vreau să îl rog pe părinte să îl boteze pe ăsta mic.

- Ce ți-a venit? Că nici molifta nu ți-a citit-o. Nu vorbisem că îl botezați duminica viitoare?

- Măcar să-i citească și să-l împărtășească.

- Cum să îl împărtășească dacă nu e creștinat? Ce ți s-a năzărit? A pățit ceva băiatul de te grăbești așa? Ia dă-l la mine!

Și zicând asta, îi ia copilul din brațe și îl cercetează cu atenție. Apoi o ia de mână și o trage înapoi, spre curtea din care fugise.

- Ești cam încinsă. Hai înapoi, să te răcorești puțin la fântână.

Bătrâna pune copilul în leagăn și le chemă pe cele trei fete.

- Haideți aici, lângă copil. Am de vorbit cu mă-ta.

- Dar vrem să ne jucăm de-a prințesele!

- Foarte bine, sunteți cele trei prințese care au grijă ca să nu fie trezit împăratul adormit.

Fetele se apropie încet. Își aduc păpușile mici, făcute din sfoară. Înconjoară pătuțul și încep să cânte ușor: "Un, doi, trei, am numărat / Am ucis un împărat..." Dar mama și bunica nu le aud. Sunt pe iarbă, la umbra nukului de lângă fântână. Anastasia și-a mai revenit, dar e în continuare agitată. Îi povestește Teodorei cum a plecat de acasă, cum a început copilul să plângă chiar acolo, lângă copacul unde era îngropată ulcica, cum Ion, cu fiecare încercare de a o deschide, a devenit tot mai tăcut și mai întunecat, cum ea a visat șerpilor care i-au vorbit și cum se teme acum pentru băiat. Bătrâna tace. O mângâie mecanic pe mână și privește în gol.

- S-o îndura Dumnezeu de noi, să nu ne lase cu cele rele. Dormi puțin. Am adunat niște ghebe pe drum încoace, mă duc să pun de o tocăniță.

- Să te uiți întâi ce face băiatul!

Anastasia se trezește târziu și se ridică cu greu. Îi e și cam rece. Așa e când dormi la umbră de nuc. O liniște ciudată o înconjoară și are senzația că e singură în curtea largă. Merge spre casă, mai repede cu fiecare pas. Pe prispă sunt aruncate cele trei păpuși de sfoară ale fetelor. Una dintre ele, care începuse să se deșire, îi aduce aminte Anastasiei de șerpilor din vis. Inima începe să îi bată într-un ritm nebun. Aleargă către leagăn, dar nu găsește copilul.

- Mamă, Ioane, fetelor, unde sunteți? Începe să strige din ce în ce mai speriată.

Fuge în șopron și caută ulcica. Nici urmă. Se așază pe prispă și simte cum lacrimile îi udă cămașa. Nu știe cât timp trece așa, dar la un moment dat aude din spatele ei suspine și șoapte. Se întoarce și le vede pe cele trei fete aliniate în cadrul ușii.

- Ce s-a întâmplat aici?

- Ne-am jucat cu bebe și... fetița plânge cu sughițuri. Când a început să scâncească am vrut să-l aduc la tine, dar...

- S-a împiedicat, a continuat cealaltă, nu a vrut să îl scape!

- A căzut și...

- Bunica l-a liniștit, dar după aia bebelușul a început să vomite.

Anastasia le privește înlemnită. Nu e în stare să miște sau să întrebe ceva, încercă doar să pună cap la cap faptele, din cuvintele lor întretăiate.

- Tata l-a luat și a fugit cu el în sat, la dispensar.

- Și bunica ne-a zis să stăm aici, că băiatul o să fie bine. A luat o cazma și ceva din șopron și a plecat în pădure.

- Mamă, mi-e frică!

- O să fie bine, draga mea, a zis Anastasia strângându-le pe toate trei la piept și își dori din tot sufletul să aibă dreptate.

PROZĂ

Japanese Lives Matter

TETTYO SAITO

De dimineață, clopoțelul a sunat începutul orelor. Naoto Date l-a auzit leneș. Uitându-se pe fereastră, a observat un student alergând cu mare viteză. Și-a dat seama cine era datorită pielii de culoare închisă. Nobuhiko Takagi! Naoto s-a gândit că nu exista nimeni în clasă care să nu știe cine era Nobuhiko, un mix de senegalez și japonez. După ce a dispărut din câmpul vizual al lui Naoto, peste câteva secunde Nobuhiko a intrat în clasă.

- Domnule profesor, nu am întârziat, nu?

- Chiar deloc, Nobuhiko!

Fața lui s-a schimonosit ca cea a unei veverițe aruncate în lavă, ceea ce i-a făcut pe toți să râdă. Doar Naoto n-a râs. Mda, fă ca Usain Bolt dacă tot ești tare, idiotule, a spus în gând, însă Nobuhiko s-a așezat pe scaunul lui, cu aceeași expresie ciudată.

În pauză, în ciuda virusului Corona, mulți elevi s-au adunat în jurul lui Nobuhiko. El vorbea cu gesticulații exagerate, iar elevii râdeau în hohote. Naoto îi privea de la distanță. Își dorea ca elevii să

moară din cauza virusului Corona. Pe de altă parte, îl invidia pe Nobuhiko destul de mult, fiindcă era extrem de popular. Naoto n-a fost niciodată la fel de popular ca el. Voia să fie popular printre băieți și fete. A simțit că acest gând era o dovadă că fusese învins de Nobuhiko, așa că a încercat să-l îndepărteze. Singurătatea lui Naoto era vizibilă.

După școală, s-a dus cu prietenii lui la o piață mare numită „Shounen no hi-roba” („Piață pentru băieți”), și au început să joace „Super Smash Bros. Ultimate” pe Nintendo Switch. Naoto a fost invincibil, i-a bătut de toți folosind un spadassin numit Ike. I s-a părut destul de distractiv să-și ucidă prietenii în joc, fiindcă astfel a putut șterge frustrarea adunată la școală.

Mai târziu, în piață au apărut Nobuhiko și prietenii lui și au început să joace fotbal. Deși Naoto și prietenii lui n-au spus nimic, i-au privit cu dispreț. S-au gândit că îi erau superiori lui Nobuhiko dacă îl tratau astfel. Totuși, nici măcar Naoto n-a putut nega că era atras de Nobuhiko. El nu se pricepea deloc la sport, iar orele de sport i se păreau un iad. Așadar, îi invidia pe cei care erau sportivi buni. Nobuhiko făcea parte dintre aceștia. Alerga ca un leopard, prindea mingea ca un vultur și dădea goluri ca un leu. Naoto era atras de asta instinctiv.

- Mori, cretinule!

Un prieten l-a ucis pe Naoto în joc. Iritat, Naoto l-a omorât de două ori în 30 de secunde.

Următoarea dimineață, Naoto s-a întâlnit pe drum cu o fată numită Rei Chiyoda. Erau prieteni din copilărie și mergeau la același liceu.

- Ohayou!

- Ohayou!

Vocea lui abia s-a auzit, dar era încântat să fie lângă ea. Cu excepția mamei lui, Rei era singura persoană de sex feminin cu care putea vorbi.

- Ai văzut ieri emisiunea de comedie de pe Fuji TV?

- Cea cu Gerradon (ジェラードン, un trio de comedianți din Japonia)?

- Da, da, aia. A fost foarte amuzant. Owarai geinin-ul (お笑い芸人, comedianul), pe care mi l-ai recomandat tu e chiar tare. Am râs în hohote.

În timp ce vorbeau despre lucrurile mărunte, Naoto a avut un sentiment de superioritate. Nimeni dintre prietenii cu care se jucase ieri nu putea vorbi cu o fată, la fel ca el. Naoto se simțea mândru și radiant.

Sunt diferit de ei!

În timpul orei de matematică, Naoto a auzit o voce în spatele lui. Nobuhiko îi șoptea ceva unei fete pe nume Hikari Niiijima.

- Nobu, nu prea înțeleg.

- Hehe, ești proastă.
- E rău, trebuie să scriu răspunsul pe tablă. Ajută-mă!
- Ah, ok.

Spunând astsa, Nobuhiko i-a explicat problema lui Hikari. Atunci, ea a scris un răspuns pe tablă care era perfect. Naoto și-a mușcat puternic buza. Apoi, Nobuhiko a scris pe tablă răspunsul unei alte probleme, la fel de perfect. Pe Naoto îl enerva la culme popularitatea lui Nobuhiko, istețimea și priceperea lui la sport. În sufletul lui își făcea loc o furie nemărginită pentru calitățile perfecte ale lui Nobuhiko. Își dorea să-i spargă capul cu o piatră uriașă.

În timp ce servea cina, familia lui Naoto urmărea o știre la televizor despre protestul negrilor în SUA. Mulțimile de negri țipau și cereau abolirea rasismului. Naoto s-a gândit că scena era stupidă, deoarece ei păreau să-și dorească răspândirea Coronavirusului, deși trecuse multă vreme de când acesta se răspândise în toată lumea.

Vor muri în curând, ca niște idioți ce sunt!

Naoto a mâncat karaage făcut de mama lui, atât de delicios încât aproape i se topea în gură. Următoarea știre vorbea despre revolta negrilor, despre cum au distrus supermarket-urile ca niște bestii însetate de sânge.

- Mi-e frică. Sigur că mi-e frică de africani. Chiar dacă rasismul e rău, nu era nevoie să distrugă atâtea lucruri, a zis mama, mâncând karaage.

- Da, foarte urât. Cu câteva zile înainte, a fost arestat Bobby Ologun (ボビー・オロゴン, celebritate nigeriană populară în Japonia, arestată pentru violență domestică), deci negrii sunt violenți și înfricoșători, a zis Naoto, bucurându-se de cuvintele lui rasiste.

În fața ochilor i-a apărut mutra lui Nobuhiko. Și, într-o iluzie egoistă, s-a văzut bătându-l pe acesta cu violență.



Stând întins pe pat, Naoto se gândea la cuvintele „Black Lives Matter”.

Viețile negrilor contează? Dar ce se întâmplă de fapt? La școală la mine, un tip negru ca Nobuhiko e în vârful ierarhiei. E cel mai popular și în liceu, și în oraș. Cine naiba e rasist? Cum să fiu acuzat de asta când de fapt eu sunt cel ignorat și

ridiculizat de toată lumea, și trebuie să mă mulțumesc cu anonimatul. Eu sunt cel discriminat, eu! Ar trebui să spunem „Japanese Lives Matter”.

După aceea a început să se masturbeze gândindu-se la sânii mari ai lui Rei. A ejaculat, dar sperma lui galbenă era atât de mizeră încât voia să plângă. Și când și-a imaginat o scenă în care Naoto făcea sex cu o fată japoneză de la liceu, a fost dezgustat. O stare de greață l-a cuprins atunci: aproape că-i venea să-și vomite creierul.

Următoarea zi, după ce a jucat *Super Smash Bro* în piață, Naoto se plimba în jurul propriei case. A fost surprins atunci când a observat că Nobuhiko și Rei se plimbau împreună. Îi urmărea încercând să-și calmeze pulsul care aproape că exploda, însă într-un final a văzut că Rei l-a sărutat pe Nobuhiko pe buzele mari și obscene. Inima aproape că i-a sărit din piept în acel moment. După aceea, Naoto s-a văzut pe pat plângând, cu o baltă de lacrimi lângă el. Amintirile au apărut în mintea sa ca o vedenie înainte de moarte. Când erau la grădiniță, Rei își lipise vârful mucos al nasului de obrazul lui Naoto, care plângea intens. Când erau la ceremonia de deschidere a școlii elementare, părinții lor încercaseră să le facă o poză, însă Naoto refuzase pentru că se rușina. Când cele două familii făcuseră un grătar, Rei mâncase multă carne, iar Naoto o

ridiculizase chemând-o „regina lăcomiei”. Au apărut și dispărut atât de multe amintiri care i-au făcut furia și tristețea mai adânci. I s-a ridicat penisul. Uitând că masturbase cu o zi înainte, Naoto a început încă o dată. Nu din apetit sexual, ci din pură indignare. Naoto continua să-și frece penisul în mod obsesiv, deși nu-i ieșea nici un strop de spermă. Așa că Naoto continua să-și frece penisul în mod obsesiv. Penisul era tare ca un diamant.

Ascunzându-și amărăciunea care-i măcina sufletul, Naoto s-a dus la școală. Nobuhiko era popular în clasă, ca de obicei. De fiecare dată când îl vedea pe Nobuhiko, își amintea acum de sărutul lui libidinos cu Rei. Această scenă parcă încerca să-i ardă creierul. Își mânca singur bento-ul, care era mereu delicios când îl făcea mama sa, cu o furie ce creștea în el până aproape de izbucnire.

- Salut, tu ești Ise, nu?

Surprinzător, Nobuhiko îi vorbise lui Naoto. Surprinderea și indignarea se amestecau acum înăuntrul lui ca vopsea și uleiul.

- Vreau să-ți spun ceva după școală, e ok?

Deși n-a putut spună nimic pentru o vreme din pricina confuziei, Naoto a dat din cap până la urmă. Ar fi trebuit să refuze, însă nu avea curaj să o facă. După ce Nobuhiko s-a îndepărtat cu un surâs

degajat, a simțit dezgust și ură față de sine arzându-l ca focul iadului.

După școală, Naoto chiar s-a întors acasă cu Nobuhiko. Nu au spus nimic pentru o vreme. Uneori, Naoto se uita la Nobuhiko. Semăna cu o panteră neagră cu păr afro și impunea un oarecare respect. Naoto s-a gândit că, dacă Nobuhiko ar fi fost o panteră neagră într-adevăr, el nu ar fi putut fi decât o vomă răspândită pe străzile cartierului Shinjuku. Cel care a vorbit primul a fost Nobuhiko.

- Tu știi că eu și Rei Chiyoda suntem împreună?

Când a auzit aceste cuvinte, un fulger i-a străpuns inima lui Naoto. Era cel mai rău scenariu, iar lui Naoto nu-i venea să creadă.

- Da, păi, știi ceva...

A putut spune doar atât.

- Ise, ești prieten din copilărie cu Rei, nu?

- Da...

- Înseamnă că știi că sâmbătă, peste 3 săptămâni, e ziua ei.

- Da, știi...

De fapt, Naoto uitase de ziua ei de naștere. Își amintise de asta doar datorită lui Nobuhiko. Așa că se scărpină în fund rușinat.

- E prima dată când sărbătorim ziua ei de naștere după ce am devenit iubiți, așa că vreau să-i cumpăr ceva super. Totuși, e cam aiurea să o întreb direct „Ce vrei de ziua ta?”. M-am gândit că poate tu,

fiind un prieten din copilărie, știi cam ce și-ar dori, de aceea am vrut să vorbesc cu tine. Scuză-mă dacă am fost prea brusc.

Surâsul lui Nobuhiko era ca un soare. Era extrem de periculos pentru Naoto să se uite direct la soare fără ochelari. Deși nu a spus nimic la început, acesta și-a dat drumul la gură după un timp.

- ... lui Rei îi plac filmele. Mai ales filmele ciudate, așa-numitele filme cult. Așa că, dacă tu cauți un astfel de film și cumperi DVD-ul, i-ar plăcea mult, cred... Și îi mai plac comedianții, așa că un bilet la un spectacol de genul ar fi bun. Și mâncarea, adică îi place carnea, așa că s-ar bucura dacă ați merge într-un restaurant de yakiniku (焼肉, carne la grătar în stil japonez).

Spunând asta, lui Naoto îi venea să plângă cu voce tare. Era destul de nefericit că, în timp ce nu-l putea lovi din lipsă de curaj, îi vorbea lui Nobuhiko despre lucrurile care îi plăceau lui Rei. Ar fi vrut să se sinucidă, însă nu putea face asta tot din lipsă de curaj. Pe de altă parte, în timp ce Naoto vorbea, Nobuhiko scria un mesaj pe telefon. Trebuia că dragostea lui pentru Rei era una sinceră. Acest lucru era și mai dureros. Atunci, lui Nobuhiko i-a sunat telefonul.

- Hei, bună Rei. Ce mai faci?

Naoto a fost foarte surprins de apelul de la Rei. Fața lui Nobuhiko se topea evident de încântare, iar vocea îi radia.

Naoto ar fi vrut să fie sufocat de moarte, să-i înăbușe această radieră ce-i pornea din gât. În timp ce abia mai reușea să se miște, continua să audă conversația între Nobuhiko și Rei.

- Cum, ce ai spus?

Apoi Nobuhiko l-a privit pe Naoto. Și a spus cu surâsul lui prietenesc.

- Te iubesc, Rei!

În acel moment, Naoto a văzut o piatră mare pe drum de culoare galbenă, ca pielea unui leu, și s-a gândit că acelei pietre îi fusese interzis să existe pe Pământ. Forma sa rotundă era atât de perfectă, încât Naoto s-a gândit că era imposibil că arta artificială să poată copia această formă naturală și desăvârșită. Naoto medita asupra acestei observații despre existența pietrei celei galbene și foarte frumoase din fața lui. Atunci, corpul lui Naoto a fost cuprins de o euforie pe cât de plăcută, pe atât de infinită.

- Păi, atunci, îți mulțumesc mult!

Ei, lasă Nobuhiko nu-mi mai mulțumi.

Naoto a luat piatra și i-a lovit capul lui Nobuhiko cu ea. Nobuhiko a căzut la pământ cu sângele împrăștiindu-i-se.

- Ei, ce mai zici acum?

Naoto continua să-i lovească capul cu piatra galbenă și frumoasă. Chiar și acoperită de sânge, piatra galbenă și frumoasă era încă o piatră galbenă și frumoasă. Naoto s-a gândit că acel lucru era un miracol.

PROZĂ

D-alea bune, d-alea bune!

FLORENTINA IONESCU

D-alea bune, d-alea bune are moșu' Pandelică! Pixuri cu gel, leucoplast cu rivanol, șervețele umede, marcatoru' permanent, ace de cusut, ace de siguranță, forfecuțe, pile de unghii, suport de bulletin, alifie chinezească.

Urcă în tramvaiul 32 la fel ca în fiecare dimineață, cu geanta plină și îmbrăcat cu o cămașă albă, curată. Pantalonii negri, tot curați, sunt călcați de aseară. Are același repertoriu. Vinde aceleași produse. Își spune moșu' Pandelică. Are 75 de ani și puținii știu că îl cheamă, de fapt, Costică. La mâna stângă are trei degete: arătătorul și mijlociul au fost smulse de lanțul de la căpăstrul vacii, pe când avea șapte ani. O dus-o de la poartă la grajd, cu lanțul întins. Cu o smucitură făcută de gâtul vacii, zalele au rupt cele două degete prinse ca într-o menghină. Nu a prins, însă, frică de animal, chiar dacă a pierdut mult sânge și ai lui l-au dus cu căruța la spitalul din comună.

Cei care fac zilnic naveta cu tramvaiul 32, dinspre depoul Alexandria spre Piața Unirii – și în sens invers – îl cunosc prea bine după vorbele cu care își face reclamă. Unii cumpără pachete de șervețele – trei la un leu – și îi mulțumesc. Alții, dornici de socializare, intră în vorbă cu el. De cele mai multe ori, vorbesc despre obiectele pe care le vinde, despre calitatea lor.

Urcă în fiecare dimineață în tramvai de la aceeași stație: Piața Regina Maria. Își prezintă cu entuziasm toată gama de produse. Le ține într-o geantă neagră, de poștaș, imitație de piele. D-alea bune, d-alea bune! De la moșu' Pandelică! Pixuri cu gel. Părul alb, tuns scurt și proaspăt spălat, îi sporește credibilitatea în fața clienților din tramvai. Ochii mici și sclipitori sunt mereu atenți la călători, la cel mai mic gest ce ar trăda că vor să cumpere ceva. Unii scot portofelul, alții scot bancnote din buzunar. El nu vinde orice prostii. Vinde obiecte utile. Nu știi niciodată când ai nevoie de un pix cu gel sau de un marcator permanent, mai ales că studenții și elevii circulă cu 32-ul, de toamna până vara. Nu are probleme cu clienții, în ciuda traseului pe care l-a ales. Merge până la Piața Unirii și înapoi. Niciodată mai departe de Piața Regina Maria, cel mult până la Piața Chirigiu. Le vorbește călătorilor politici și nu-i agasează, așa cum a văzut că fac alți vânzători, prin alte tramvaie. El nu țipă și nu

se grăbește. Doar ridică tonul când tramvaiul trece printr-o intersecție aglomerată și se aud claxoane la tot pasul. Păstrează o urmă de veselie în glas, când își spune numele și face reclamă – veselia este marca lui. D-alea bune are moșu' Pandelică! Toată lumea știe asta în tramvaiul 32.



O singură dată a rămas fără cuvinte în fața întrebării pe care i-a adresat-o o călătoare. L-a redus la tăcere un minut, poate chiar mai puțin. Lui i s-a părut o veșnicie. O femeie cu basma neagră și cu o bluză înflorată, cu mâneci lungi. Era

prin 2001 sau 2002. El s-a urcat în tramvaiul 2, din intersecția de la Apaca. În vagon erau 40 de grade Celsius. În anii ăia obișnuia să vândă brățări, iconițe, brelocuri și tot felul de obiecte bisericești. Când a ajuns în dreptul unei femei, care ținea la picioare o sacoșă voluminoasă, din pânză neagră, a rămas surprins de un gest făcut de ea. Când a urcat în tramvai, nici nu a observat-o. Abia după ce s-a strecurat ca pisica pe lângă rândul de scaune de plastic a simțit gestul. Și-a făcut loc printre doi adolescenți cu ochii în telefoanele mobile. Bătrâna i-a atins mâna cu cele trei degete. O adiere ușoară. O zvâcnire de aripi de fluture. Costică, tu ești? Ești chiar tu?

El nu i-a răspuns. Doar a întors capul în direcția ei, să vadă cine l-a atins. Aproape că a uitat numele mic, de când a devenit „moșu’ Pandelică”. Acum cineva avea îndrăzneala să îi spună „Costică” de față cu clienții din tramvai. Era o confuzie. Totuși, bătrâna cu basmaua legată sub bărbie și cu zâmbet familiar părea că știe cine este și cum îl cheamă. Sunt eu, Georgeta. Sora ta.

Trecuseră 50 de ani de când Costică plecase de acasă. Abia ce împlinise șapte ani. Într-o vară se hotărâse să plece de la ai lui. Își pusese în gând că ar vrea să stea la altă familie și nimeni nu îi stătuse în cale. Lăsase în urmă părinții și cele trei surori mai mari. Cântărise bine și nu

regretase. Cu doar câteva obiecte și haine în paporniță, se dusesese să locuiască la un unchi, în Cucuruzu, nu departe de satul natal. Dorința lui cea mare se îndeplinise: de la acea vârstă locuise cu unchiul și cu mătușa.

A avut viață frumoasă și trainică la ei, de când l-au luat sub aripa lor. Nu au avut alți copii, iar Dumnezeu nu avea să le dăruiască moștenitori, oricât de multe acatiste ar fi dat ei pe la bisericile din împrejurimi. Avuseseră, însă, pământ și vite, cai și porci. Și relații cu oameni importanți din comună.

Lui Costică îi plăcuse mult gospodăria unchiului Ion de la Cucuruzu. Se bucurase și de libertatea pe care o câștigase aici. Și, spre deosebire de părinții lui, unchiu’ Ion nu șovăise când fusese vorba să îl dea la școala din Cucuruzu.

Băiatul, pe cât de mic, pe atât era de deștept: se descurca repede la adunări și la scăderi, mai ales în cârciumă la taică-su, știa să dea rest la banii mari și avea o memorie care trezise invidia în cârciumar, chiar dacă era băiatul lui. Fără să se uite-n urmă, Costică a plecat. Le-a spus părinților că el se duce să stea la unchiu’ Ion. Și dus a fost.

Revederea cu Georgeta l-a scos din ritm, din prezentarea listei cu produsele pe care le vindea în tramvai. Nici nu mai știa ce ținea în mâna cu trei degete, pentru că se ținea de bară cu cealaltă. Au

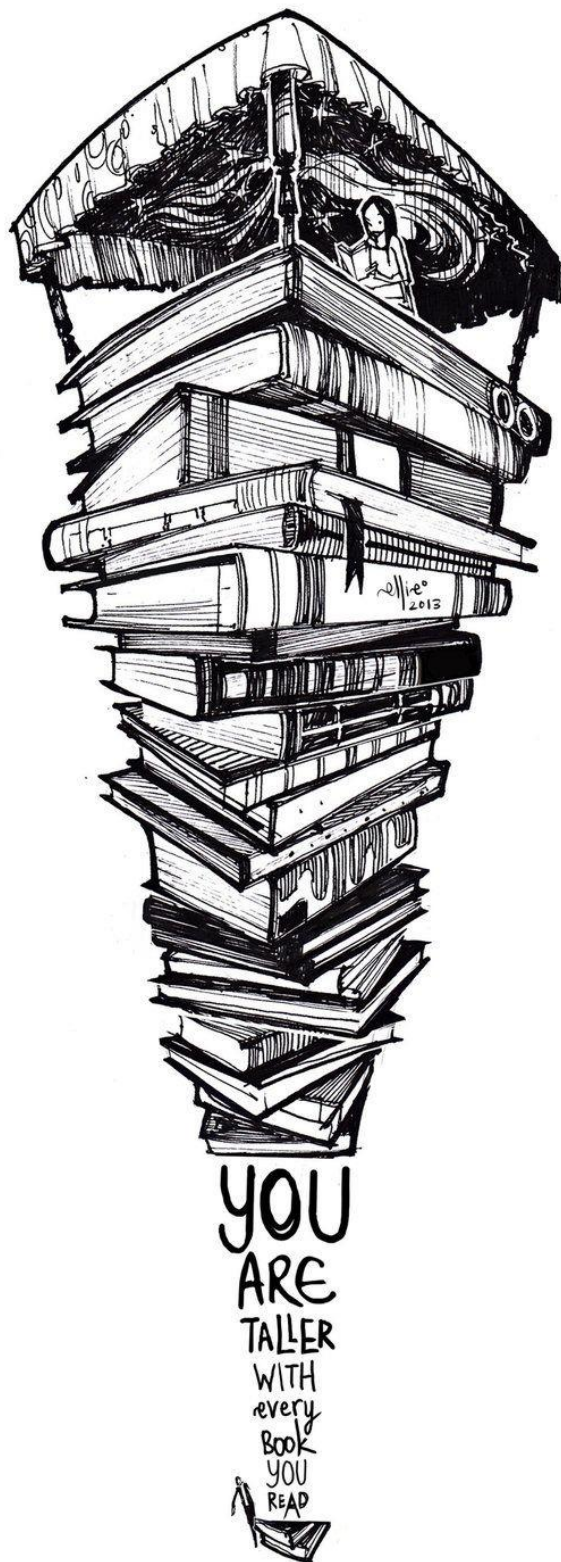
intrat în vorbă în tramvai și au tot vorbit până au ajuns la capăt de linie. În seara aia, după ce Georgeta l-a recunoscut după degetele lipsă, nu a putut să doarmă. Lucru care rar i se întâmpla. Nu știa prea multe despre surorile lui: doar frânturi de bârfe auzite de la vecinii din Cucuruzu, care mai treceau prin satul lui natal, cu treabă.

Georgeta i-a povestit în acele minute, până la depou, care a fost viața ei și ce s-a mai întâmplat cu surorile, cu părinții. Mai bine că a plecat să stea la Ion. A fost o hotărâre bună că unchiul și mătușa l-au adoptat, la scurt timp, cu acte-n regulă. Evenimentele de după ar fi putut să-l afecteze pe băiat, credea Georgeta.

Se spusese despre tatăl lor că era chiabur. Comuniștii îl bătuseră aproape în fiecare săptămână. Îi confiscaseră pământurile, lot cu lot. Surorile se măritaseră, care cum a putut, iar povara de pe umerii părinților scăzuse. Doar Georgeta rămăsese în sat și avusese grijă de bătrâni până la moartea lor. Costică, tu ai dus numele mai departe. Am auzit de la a' lu' Tauc că ai trei nepoți. Din vocea ei a dedus că era mândră că avusese băieți, care la rândul lor au avut tot băieți.

Femeia cu basma neagră a continuat să-i povestească vrute și nevrute, iar Costică a obosit. Dacă ar fi știut ea ce viață a dus el... Tramvaiul s-a apropiat de capătul de linie, la autogară, de unde ea

trebuia să ia un autobuz. Viața la oraș, i-a spus Georgetei înainte să se despartă, a avut alte planuri pentru el. Unele care nu au avut legătură cu anii petrecuți în Cucuruzu. Planuri d-alea bune, cum îi plăcea lui să zică.



RECENZIE

„Ce se aude în sunet” de Nagara Takao

TETTYO SAITO

Protagonista acestei povești este o femeie pe nume Uchiko. După moartea mamei sale ea, o traducătoare din limba germană, merge la Viena cu Mana, sora ei mai mică și pianistă, care are 15 ani. Acolo locuiește tatăl lor, un muzician destul de cunoscut care apreciază talentul lui Mana. Cele două merg la Viena pentru a fi sprijinite de acesta. Deși se bucură de reuniunea de familie, Uchiko observă că între ele și tatăl lor se află un zid sinistru.

La început, povestea descrie amănunțit viața lui Uchiko și a Manei la Viena. Deși prezintă locuri deosebite ce reflectă lunga sa istorie ca oraș al artei, impresia pe care o oferă este una de răceală și pustietate. Și oamenii cu care se întâlnesc ele au o personalitate ciudată. Keintz, un austriac, este aparent politicos, însă nu-și ascunde aroganța permanentă. Sebastian, un maghiar misterios, vorbește germana doar parțial. În timp ce neîncrederea pentru Viena și

locuitorii săi pătrunde în sufletul lui Uchiko, Mana încearcă să compună, cu disperare, un cântec.

În ce privește stilul, frazele lui Nagara Takao, scriitoarea acestui roman, sunt construite în mod clasic și atent, dar din frumusețea lor se desprinde o atmosferă amenințătoare. Când scrie despre Viena, vocabularul și metaforele sunt uluitor de bogate. Însă noi, cititorii, percepem și ceva înfricoșător în această bogăție.

La baza acestei povești găsim încrederea profundă în conceptul de *cuvânt*, pe care o înțelegem din dialogul personajelor. De exemplu, când află că Uchiko este o traducătoare, Keintz rostește cuvinte critice; însă el nu poate să împace prezența unei alte persoane cu propriile cuvinte. Nici Mana nu poate să vorbească bine din anumite motive, tatăl ei prezintă această situație drept „indiferența pentru cuvânt, sau evadarea din prea multe cuvinte”. Mana trăiește doar această condiție. Uchiko în schimb este expusă încrederii în cuvânt dar, trăind în Viena, îmbrățișează „dorința de cuvinte, care se aseamănă cu afecțiunea niciodată împărtășită”.

Remarcabilă în acest roman este descrierea amănunțită a muzicii. Folosind frecvent terminologia muzicală (*melisma*, *viola da gamba*, *allemande*, etc.) și numele muzicienilor (Carl Orff,

Heindrich Schüz, Gottfried von Einem, etc.), Takao descrie acțiunea personajelor. Mai ales frazele despre performanța lui Mana descriu în amănunt nebunia muzicii. În timp ce cititorii sunt surprinși de profunzimea ei, sunt și entuziasmați de încercarea ei ambițioasă de a separa sunetul de cuvânt, cu toate că ea nu poate folosi nimic altceva decât cuvântul.

Nagara Takao este o scriitoare născută în 1992, care a debutat cu un roman intitulat „Nikuchakotsu” („Bak kut teh”) la 20 de ani (ea este, în mod surprinzător, și doctoriță). Cu „Nikuchakotsu”, despre stările interioare ale unei fete care suferă de anorexie și cu al doilea roman „Kagehime” („Prințesa umbrei”), despre o dragoste tristă și, în același timp, un omagiu adus celei mai vechi cărți scrise în Japonia despre mitologia japoneză, „Cronicile Japoniei” („Nihon Shoki”), ea a impresionat alți scriitori contemporani. De fapt, ea însăși este mic geniu, la fel ca Mana (dacă e să fiu sincer până la capăt, eu sunt unul dintre primii care o invidiază).

Atât de genial încearcă să scrie despre încrederea profundă în cuvânt și prezența sunetului fără cuvânt folosind, în mod paradoxal, nimic altceva decât cuvinte, încât ambiția ei nu poate trece neobservată. Din acest punct de vedere, cheia romanului se află în fraza scrisă în

germană „Wort oder Ton” („cuvânt sau sunet”). În timp ce tatăl, Mana și Keintz cred în superioritatea sunetului, Uchiko nu poate renunța la simpatia pentru cuvânt. Însă când, spre finalul romanului, suferința ei atinge punctul culminant, ea realizează existența unei soluții importante care nu ține nici de sunet, nici de cuvânt, realizându-se într-un plan care depășește această dicotomie.

Sigur însă că nu există un răspuns clar la această întrebare a romanului, nici măcar în planul literaturii. Totuși, în „Ce se aude în sunet”, Takao asociază ambiguitatea filozofică dintre cuvânt și sunet, într-o meditație pură și profundă, cu înțelegerea amplă a muzicii. Tocmai aici se află plăcerea lecturării unei literaturi adevărate.

音に聞く

高尾長良



言葉か、音か——

作曲に天賦の才をみせる15歳の妹。
母語から離れ、自らの言語表現を模索する姉。
『肉骨茶』『影媛』で注目を集める若き才媛が
音楽の都ウィーンを舞台に繰り広げる待望の本格芸術小説！

PROZĂ

Petalele

ALEXANDRA NICULESCU

Raymond s-a întors spre perete, a închis ochii și a început să numere: unu...doi...trei...Toți copiii au luat-o la fugă, ridicau praful în goana lor și, până a ajuns el la zece, fiecare se pitise într-un colț de magazie, după o mașină parcată unde începeau scările spre partea nouă din Loverval, în prăvălia doamnei Jeanne, după frigiderul cu sticle cu Pepsi sau în spatele chioșcului de ziare, în jurul căruia se învârtea vânzătorul cu un basc roșu, lăsat pe-o ureche și se văita că nu-i mai cumpără nimeni marfa. Brigitte a alergat mai repede decât ceilalți și a ajuns la ruinele fostei cantine, unde mai intrase de câteva ori, dar niciodată singură. Dincolo de zidurile ei începea cartierul imigranților, așa îi spusese mătușa ei, și de acolo răsună *Aicha* pe toată strada. Înăuntru pătrundea greu lumina printre jaluzelele decolorate. A auzit pe cineva șoptind răgușit niște cuvinte neclare și a înaintat cu grijă, a ocolit o masă cu scaunele răsturnate pe ea, o mânecă i s-a agățat de unul dintre ele și hârșăitul

încercării ei de a se elibera a făcut vocea să se oprească. Și-a șters palmele de transpirație pe fustă și a mai făcut un pas. Câteva momente și-a ținut respirația și a așteptat.

- Cine e? a răsunat glasul părintelui Étienne și imediat a apărut lângă ea, netezindu-și sutana cu degetele lungi și firave.

După el s-a ivit Luc, băiatul vânzătoarei de la librăria din care își lua ea caietele pentru școală.

- Săru-mâna părinte, a bâiguit Brigitte, iar privirea i-a rămas fixată pe fața roșie a băiatului, ai cărui ochi cenușii căutau ceva în podeaua plină de praf.

Mâna preotului s-a așezat ușor pe capul ei și a mângâiat-o pe păr.

- Luc se pregătește pentru prima comuniune, trebuie să-l ajut, a spus și s-a uitat spre băiat, dar Luc își găsise de lucru cu fermoarul hainei, care se înțepenise la mijloc, nu mai voia s-o ia nici înainte, nici înapoi. Trăgea de el și-l smucea, strângea tare din dinți și se încrunta, fermoarul se mișca un milimetru și se împotmolea din nou, el ridica haina și o apropia de ochi, o privea pe afară și voia s-o întoarcă, doar-doar o vedea ce i se întâmplase pe dinăuntru, dar nu găsea nici ațe, nici franjuri și nici cămașa nu i se prinsese. Fruntea îi devenise o mare de valuri roșii, unghiile i se rupseseră de tot și vârfurile degetelor îi zvâcneau, dar nu se dezlipeau de pe capul fermoarului,

reuşea să-l urnească încă un milimetru şi pe urmă degeaba, şi atunci băiatul a răsuflat din răsputeri şi a vrut să-şi scoată haina cu totul, dar privirea părintelui Etienne nu l-a lăsat.

- Stai cuminte, i-a strigat aspru, apoi s-a întors spre Brigitte şi a întrebat-o: Ce cauţi aici? Te-ai rătăcit?

Ea s-a uitat spre uşă şi a răspuns cu voce tremurată:

- Ne jucam de-a v-aţi ascunselea şi am intrat, nu vreau să mă găsească Raymond. N-am ştiut că e cineva, s-a fâstăcit sub palmele osoase ale preotului.

Privirea lui se muta de la băiat la fată, prin lumina ştersă a încăperii.

- O să te ajutăm noi, aşa e, băiete?

Luc era cufundat în fermoarul lui neclintit şi glasul preotului a tunat când l-a întrebat din nou:

- Aşa e?

A tresărit şi a îngânat un da, da, cum spuneţi, părinte.

L-a pus să stea la uşă şi să spună tot ce se întâmplă pe stradă, dacă apare Raymond sau altcineva, apoi i-a prins lui Brigitte bărbia între degetele calde şi s-a aplecat spre ea:

- Câţi ani ai? Nu te-am văzut pe la biserică. Unde-ţi pierzi timpul?

Buzele lui vineţii şi subţiri se strângeau şi se întindeau, îi dezveleau dinţii ascuţiţi şi se lipeau la loc într-un plescăit. Ea s-a uitat mai sus, la nasul cârn şi zmeuriu, la ochii mici, de culoarea mierii

şi s-a oprit la gene, avea genele lungi şi portocalii, în semiîntunericul camerei, se zbăteau uşor, erau aripile unui fluture şi ea voia să pună mâna pe ele, să le prindă doar pentru o clipă, pe urmă să le dea drumul, să ştie doar cum se simţeau în mâna ei, cât de moi erau şi dacă tremurau.

Între timp se îndepărtase de ea şi îl împinsese pe Luc spre uşă. Când a privit-o din nou, Brigitte s-a dat un pas în spate.

- Ai batistă la tine? Te speli pe mâini? s-a răstit brusc la ea în timp ce-şi apropia faţa de a ei.

- Da.

S-a întors, sutana i s-a rotit uşor şi i-a descoperit pantofii negri cu şireturi lungi.

- Fii atentă: tu nu spui că ne-ai găsit aici şi noi te ajutăm să câştigi jocul, aşa-i, băiete? a strigat şi a pocnit din degete în direcţia lui Luc, care păzea uşa întredeschisă şi scotea nasul afară din când în când, străbătea strada cu privirea şi ţinea strâns mânerul care stătea să cadă.

- Acum du-te şi fă-mi o cafea. E în bucătărie. Te speli întâi pe mâini şi te ştergi cu batista. Ia, dă-mi-o să vad dacă e curată.

S-a căutat repede prin buzunare şi a scos batista albă cu broderie bleu, i-a întins-o, iar el a apucat-o de un colţ şi a scuturat-o cu putere, era bine călcată, a dus-o la nas, iar ea ştia că miroase a

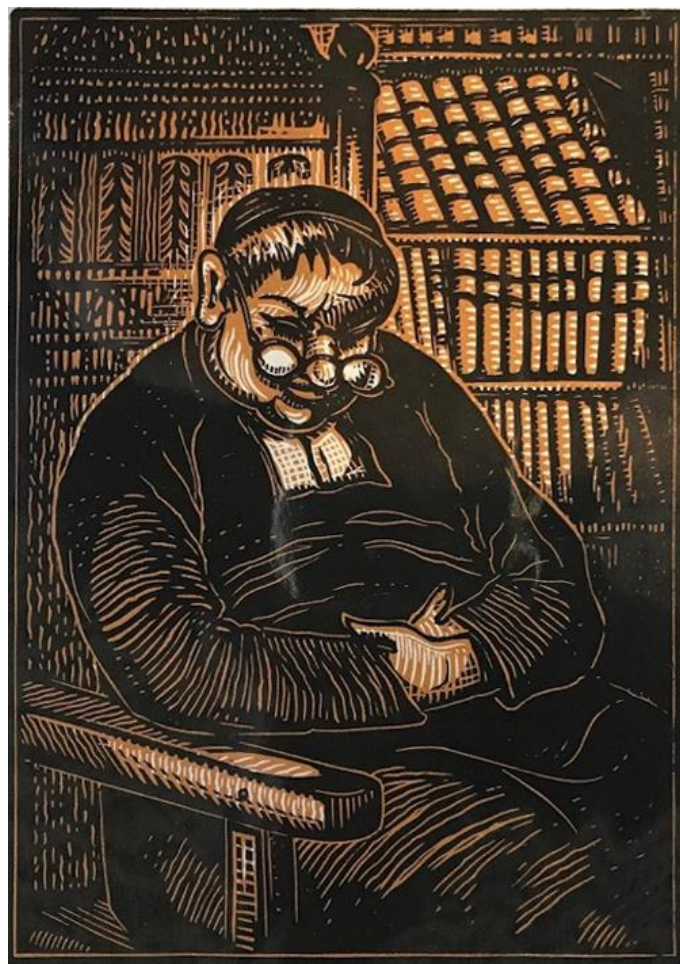
săpun de lavandă, preotul a mai ținut-o o clipă lipită de față, apoi i-a întins-o și i-a strigat:

- Mai repede, fetițo, sper că te-a învățat maică-ta să faci o cafea, dacă pe la biserică tot nu dai.

Ea și-a privit pantofii plini de praf în timp ce aproape alerga spre bucătăria pe care o mai văzuse doar în treacăt, a văzut gresia albastră cu bucăți sparte, un scaun rotund de lemn, lipit de o masă de două persoane, acoperită de o mușama cu mere verzi desenate pe ea și cu două găuri în mijloc. A băgat plita în priză, a rotit robinetul și apa a curs curată, și-a frecat palmele, s-a uitat o clipă spre camera întunecată unde rămăsese părintele Étienne, și-a ținut mâinile sub jetul rece până au început s-o doară, apoi le-a scuturat bine și s-a șters pe bătăsta care s-a moleșit și mototolit. N-a trebuit să caute, cafeaua și zahărul fuseseră lăsate lângă plită, a umplut un ibric mare cu apă și l-a lăsat la fiert. Trăgea cu ochiul spre Luc și el o privea din când în când și-și ținea o mână pe fermoarul hainei și cealaltă înțepenită pe mânerul ușii.

A început să numere lingurițele de cafea și de zahăr și să amestece, o picătură de apă de pe față i-a căzut fără zgomot în ibricul plin, lingurița s-a învârtit ușor spre dreapta și cafeaua a început să se unduiască încet, și atunci a auzit un pleoscăit, nu și-a dat seama ce e, s-a

încruntat și lingurița s-a lovit de ceva în ritualul ei. Și-a apropiat capul de plită și ochii i s-au mărit, ceva căzuse înăuntru și nu știa dacă e un cărăbuș sau un licurici sau un gândac, dar i se părea imens, era cu picioarele în sus și toate se mișcau repede și el încerca să se întoarcă, să scape, să se agațe de ceva, dar lingurița nu-l ajuta. S-a întors spre Luc și tocmai atunci preotul s-a postat în fața ușii bucătăriei și a strigat e gata, fetițo?, a vrut să mai facă un pas, ea a mormăit acum, acum, o aduc eu în casă și Luc a început să strige vine încoa', ce fac? Părintele a ajuns imediat lângă el și l-a îmbrâncit afară, după ce i-a șuiert zici că aici nu e nimeni, trimite-l în altă parte. Băiatul s-a împleticit pe asfalt, iar ea i-a auzit glasul spunându-i celuilalt pe unde s-o ia.



Preotul asculta după ușa și ea s-a întors la dansul disperat din ibric, îi era frică și silă să-l atingă chiar și cu lingurița, ar fi simțit atingerea pe piele și totuși știa că trebuie să-l scoată. Un moment l-a avut în linguriță, dar pe urmă cărăbușul-licurici-gândac a sărit iar în spuma neagră aurie care se tot rotea, ea l-a urmărit și-a crezut că l-a prins și o să-l scoată, el s-a zbatut și s-a adâncit la loc în nămolul dulce. Atunci a luat ibricul de pe plită și a căutat o lingură mai mare. A găsit una singură, de lemn, lângă un pahar fără apă, în care rămăseseră trei trandafiri cu cozile tăiate scurt. S-a uita la lingură și s-a gândit că nu era bine să amestece cafeaua cu ceva din lemn, i-ar fi putut strica gustul. Culoarea florilor a atras-o, deveniseră roz-bej și a vrut să le simtă petalele. Nu mai aveau miros și s-au desprins cum a pus un deget pe ele. Ascunsă de niște castronașe murdare, a văzut o sită. A aruncat iar o privire peste umăr spre cameră și spre ușa care se mișca încet, semn că Luc sau celălalt băiat o împingea sau ținea și a apucat coada sitei. Mirosea a îmbâcsit și era în-negrită în centru. A așezat-o deasupra unei cești cu smalțul sărit și a turnat din cafea. Și-a dus mâna la gură când a auzit pocnetul cărăbușului-licurici-gândac pe plasa sitei, încă mișca și ea a respirat ușurată. A zguduit-o vocea preotului.

- Adu odată ibricul ăla, că-mi torn eu.

Ochii i-au sclipit o secundă, a aruncat ce era în sită înapoi în ibric, a turnat și ce era în ceașcă și s-a grăbit să le ducă.

Luc tocmai intrase gâfâind:

- M-a crezut. A crezut că nu-i nimeni aici, n-a vrut să intre.

Părintele Étienne i-a făcut semn spre un scaun cu degetele lui delicate.

- Meriți și tu o cafea, mai adu o ceașcă, fetiço.

Căuta prin vesela abandonată și-și imagina fața băiatului dacă ar fi nimerit.

- Hai, hai, ai găsit? A auzit cuvintele preotului și i-a simțit răsuflarea în păr, era lângă ea și i-a șoptit:

- Noi te-am scăpat, nu cumva să zici ceva acasă, n-ai vrea să-i spun maică-tii că umbli cu băiatul florăresei în loc să înveți și să vii la biserică, nu? a întrebat-o și i-a strâns fața în palme, apoi s-a rotit și a plecat.

I-a adus lui Luc o ceașcă pătată, și preotul i-a făcut semn că poate să plece. A alergat până la ușa și nu reușea să-și desprindă privirea de pe cei doi. Băiatul a sorbit și ea s-a lipit de perete. Preotul a râs tare și i-a dat o palmă pe spinare lui Luc.

- Ai înghițit ceva, băiete?

Îi vedea fața în întuneric și gura căscată, care încerca să absoarbă tot aerul din jur. Părintele i-a ciufulit părul și a scos din buzunarul sutanei o sticlă:

- I-am pus puțină tărie, aveai nevoie, acum te-ai făcut mare.

Ea avea degetele albite de la strânsoarea mânerului ușii și nu putea să mai facă un pas să iasă.

De pe o stradă laterală se întorcea Raymond cu alți doi copii. Dacă ieșea acum, avea timp să ajungă înaintea lui și să câștige jocul, dar nu voia să plece. A urmărit genunchii roșii, zgâriați ai lui Raymond, picioarele lui subțiri în pantalonii care fluturau în timp ce fugea, adășii scâlciați și pumnii care loveau aerul în sus și-n jos. L-a văzut trecând prin dreptul ușii, fără să-și dea seama că ea era acolo, copiii au început să se certe și s-au îndepărtat.

Degetele firave pipăiau pielea albă a feței lui Luc și el era o statuie cu ochii pironiți pe o pată de întuneric. Părintele Étienne s-a dat mai aproape, Luc a țipat și a dezechilibrat masa.

- Ați spus că mă lăsați să plec.

Ceștile s-au răsturnat și s-au izbit de cimentul rece, iar un cărăbuș-licurici-gândac a țâșnit printre pantofii cu șireturi și s-a afundat în negrul încăperii.

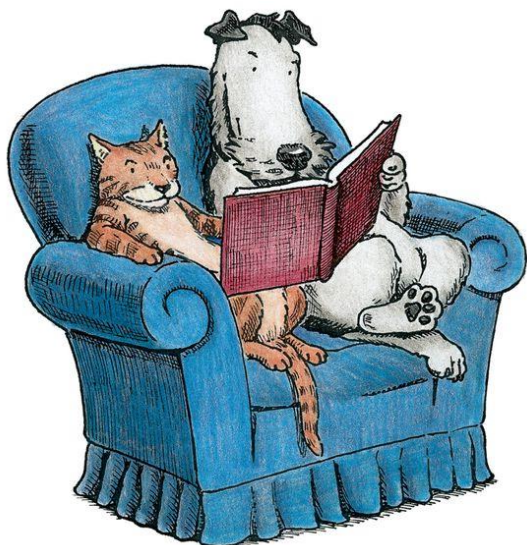
PROZĂ

Asociatul

ALIN BUZOIANU

Nu l-ai mai văzut deloc de când ai plecat, nu? Acum cât? Opt ani? Nouă? Nu, nu mai e Bilă ăla de pe vremea când lucram noi doi la Moșoiu. Cred că nu-l știai nici atunci prea bine, așa-i? Că tu ai apărut târziu, după 2000. Dar eu îl cunoșteam demult, Aline. Ne-a pescuit Moșoiu cam în același timp, la vreo trei ani după Revoluție, când și-a făcut firma. Pe mine m-a luat de milă – inginer de automatizări și calculatoarele lu' tata-mare. M-a văzut că mor de foame. Pe Bilă l-a luat ca șofer și șofer l-a ținut până la sfârșit.

Producție publicitară, cică. În România, nu auzise nici dracul de așa ceva. Dar știa Moșoiu ce știa, securist mai mititel, dar voinicel. Cred că-și făcuse planul dinainte de '89. Știi ce mi-a zis odată, când abia mi se născuse aia mică și vorbeam și noi? Că el, prin '81-'82, când fi-su era sugar, avea pampersi, aduși din RFG. Și noi, ăilalți, trăiam ca proștii, nu știam nimic, dacă dădeam de-o sticlă de plastic, o păstram în bibliotecă.



Ia-ți și tu o cafea. Da, e târziu, dar acum poate el să vină. Să vezi că iese treaba, ascultă-mă pe mine. Tu stai liniștit, facem cum zic eu și... Getuțo, adu-mi și mie o cafea că înțepenesc aici! N-am dormit azi-noapte, iar a avut Ioana o criză, am stat după ea, dă-i aia, fă-i aia, hai, că mergem la spital, hai, că nu mergem... Pana mea, știi cum m-am săturat? Doamne ferește, că mă bate Dumnezeu. Da' zău, frate, nu știi cum e. De trei ani...

Mersi, Getuțo. Da, bă, Aline. Să-l vezi acum pe Bilă. Data trecută, când am discutat fără tine, că erai la Ruse, a venit cu șofer. El, care a fost înainte șofer de i-a ieșit pe nas, să-l fi văzut cum a venit aici cu mașină de la Minister și la volan cu unul negricios, cred că din ăia, de-ai lui, din Plumbuita. Și ce amărât era Bilă pe vremuri! Vai de capul lui, cum umbla cu blugi d-ăia turcești, cu geacă de valutist, cu tricouri pe care le purta trei zile de-l dădea Moșoiu afară să se ducă dracului să se spele. Și Bilă râdea cum făcea el, pe mutește, nu știai dacă e prost sau acum îți arde una.

Dar nu era prost deloc Biluță... Nici nu-i plăcea să-i zici așa, doar pe noi, ăștia vechi, ne lăsa. Tu ai pățit-o cu el pe chestia asta! Bă, Aline, nu te supăra, dar a fost tare faza. Erai și tu de trei zile în firmă, stăteai numai la tine la calculator, nu vorbeai cu noi, țineai ochii în pământ când veneau gagicile de la etaj ba să le printezi oferte, ba să le trimiți un mail,

ba că nu le merge Windows-ul... Și te-ai dus la el cu nu știu ce, te pusese contabilă, domnule Bilă, vă rog să semnați... Și el, domnule Rotaru, nu Bilă, futu-te-n gât de *programatist*! Bă, nu te supăra, dar chiar ai fost...

Mai știi ce meci a avut cu Moșoiu de la motorină? Atunci nu prea știam eu care-i treaba, că eram tânăr și prost de să mă dai la televizor, dar acum îmi dau seama ce învârteală de nota zece avea Bilă. Știi cum făcea, nu? Două-trei drumuri pe zi, atât, după care venea, șefu', îmi trebuie bani să bag motorină în dubă. Dar n-ai băgat, bă, aseară, zicea Moșoiu. Iar Bilă, că e mașina veche, că e aglomerație, că e marfa grea – vraja mării în fața scării. Și ăsta-i dădea. Un milion, un milion jumate. Că n-avea ce să facă. Cine să livreze, cine să aducă materiale, că noi, ceilalți, munceam de muream la routere, la grup, la colantare... Stătea Moșoiu cu sacoșa de bani în birou, că așa era pe vremea aia. Nu ca acum, totul prin bancă, tată, și extrasul de cont la dosar în fiecare lună, semnat de contabil autorizat. Nu, frate, atunci venea clientul să plătească cu sacoșa, după aia te duceai la furnizor tot cu sacoșa. Factură, chitanță? Te-njura lumea. Și Biluță, mereu, șefu', îmi trebuie bani de motorină, șefu', solventul a costat mai mult că l-a scumpit Comeximul, șefu', am dat șpagă că m-a oprit poliția când mă grăbeam să le duc la ăia

bannerele. Și băga Moșoiu mâna în sacoșă și-nghițea Bilă milioane în fiecare zi. Până l-a prins Aurel, unul care lucra la ghilotină. L-a văzut odată pe Bilă în oraș, la o benzinărie, cum umplea canistre după canistre, d-alea de zece litri. Doi tipi le-au băgat la ei în portbagaj, după care i-au marcat banul lui Bilă și s-au cărat. Iar el s-a urcat liniștit în duba noastră, care era parcată mai încolo, și și-a văzut de drum. Mamă, ce scandal a fost! Urla Moșoiu că cheamă poliția, că-l bagă la pârnaie, că s-a săturat... Și s-au băgat amândoi în birou, cu ușa închisă, a mai urlat Moșoiu o vreme, nu se mai înțelegea ce, iar Bilă nu s-auzea deloc. Dar nu l-a dat afară.



Da' cu telefoanele! Cu telefoanele, frate! Începuse nebunia cu mobilele, toți pe cartelă, vorbeai două secunde să nu te taxeze, cine avea abonament, era boier. Și Bilă a prins-o din zbor. Cred că, totuși, nu-i mai mergea să vândă motorină luată din banii lui Moșoiu, că nici ăsta nu era cârpă. S-a băgat Bilă pe telefoane. Ne aducea la toți ce voiam, nu știu de unde dracu le lua. Ce? Furate? Bă, eu nu știu. Furate, nefurate, aducea ce voia curulețul tău. Și mai ieftin. Era showroom, Bilă. Făcea Conexul reclamă la modelul curent, a doua zi îl vedeai pe Bilă că se dă mare cu el. Ieșea Dialogul cu o superofertă, a doua zi te întreba Bilă dacă nu vrei să ți-l aducă el cu un milion mai ieftin. Păi, unde am văzut noi prima dată telefon cu ecran color? Sau cu radio, cu clăpetă, cu cameră de doi mega? Cu net! Unde-am văzut noi iPhone, bă, nene? La Biluță. Și ce fază a fost cu Bilă și Mihaela de la Random... Cum care? Așa-i, că tu nu mai erai la noi, cred că deja aveai și firma, prima, nu? Era-n 2008, tocmai terminase Moșoiu hala cu fonduri UE, aveam și noi acum spațiu cât vrei, depozit, birouri adevărate la etaj... Și era una, Mihaela, venea mereu la noi cu tot felul de lucrări, cataloage, bannere, casete luminoase, ce comenzi aveau ei la agenție. Și l-a văzut pe Bilă cu un iPhone. A, ce tare, super, vreau și eu, adu-mi și mie unul, repede, repede. Și Bilă, că să vedem, că sunt puține, că abia au început

să le aducă băieții din Ungaria, că o să fie cam o mie de euro. Așa de mult, nu se poate, hai, mă, Bilă, Biluță, ajută-mă, se ruga Mihaela de el. Și vine Bilă după două zile și zice că i-a făcut rost de unul nou-nouț doar cu nouă sute, dar o mai costă cincizeci decodarea. Asta, superfericită, îi dă banul și se face fata cu telefon. Bă, Aline, și nu trece o săptămână de când avea și ea cel mai tare telefon, că se lansează oficial și la noi, frate, la șase sute douăzeci de euro cu abonament!

Bă, dar noi stăm aici la povești și Bilă întârzie. Când o avea de gând să vină? Geta! Getuțo! Du-te acasă, tată, lasă, că ne descurcăm noi. Hai, că nu mai prinzi metroul. Cine mai e pe acolo? Să pregătească mașina pe două culori, să băgăm la noapte agendele alea, șapte sute de bucăți.

Bă, Aline, bă, Aline... Stai, mă, liniștit. N-ai încredere în mine? Aha, uite că ne-a trimis Iulia actele pe email. Certificat constatator, cazier fiscal, încheierea de la Registru cu tot cu mențiuni... Bun. Pe restul le facem noi, dar întâi să ne zică Bilă ce și cum, să fie exact cum vor ei în proiect.

Bilă a făcut și facultate, Aline. Nu știi? Tot așa, după ce-ai plecat tu. Ne-am trezit cu el că începe să se învoiască într-una. Câte-o zi, câte-o juma' de zi. Că are o treabă, că nu știu ce... Până la urmă, ne-a zis că e student. La Drept, frate! La o particulară. Azi așa, mâine așa, până

într-o zi când ne-a zis Moșoiu că pleacă Bilă, trebuie să angajăm alt șofer. Cred că se și certaseră, cine știe ce măgării mai făcuse ăsta iar. Și unde pleci, bă, Biluță, și pe cât? Tot șofer se ducea, la un profesor de la facultatea aia a lui, unul care era și deputat, trebuia să-l ducă Bilă peste tot, la partid, la Parlament, unde avea ăla treabă. Îți dai seama că Bilă s-a orientat rapid când a intrat printre ăștia.

Și uite că acum s-a gândit la noi, să ne ajute. Stai, bă, ce sari așa? Da, să ne ajute. Cum adică, vorbesc prostii? Da, Aline, poate ne ajută după comanda asta și cu treaba cu TVA-ul... La câtă lume cunoaște el acum... Cât vrei să ne țâțâie curul că vin ăștia și ne rup c-o amendă? Ba ne bagă și la caz penal dacă vor mușchii lor. Hai, stai jos. Hai, bă, stai jos! Chiar mă enervezi. Noi nu facem d-astea. D-astea, ce? Vrei să-ți mai explic o dată?

Alinușule, e o comandă de un mi-li-on de broșuri, mânca-ți-aș! Am mai avut noi vreodată o comandă ca asta? Și uite că Bilă ne-o dă nouă, dacă putem să mergem la un 40, 50 de cenți pe exemplar, cât au ei targetul. Aranjează el la Minister cu caietul de sarcini, cu licitația și cu tot ce trebuie. Și lui nu-i dăm... Bă, enchisă ușa aia? Ia închide-o! Nu-i dăm decât 30000, atâta vrea. Iar pe noi, mai mult de cinspe cenți pe bucată nu ne costă. Dacă le dăm cu cât vor ei, nu cu 50, ca să nu fim țărani, ci cu 40, îți dai seama cât ne iese? Și asta dacă le facem pe

bune. Bă! Bă, nu țipa! Da, bă, le facem, n-am zis că nu le facem. Taci odată și fii atent, în pana mea! Ai închis bine ușa? Dacă băgăm hârtie de 135, nu de 150 cum o să scriem în ofertă, ne mai iese garan-tat un cinci la sută numai din diferența de preț. Și nu-și dă seama nici dracul, nu știu ei să pipăie hârtia ca să vadă ce gramaj am pus. Poate ne iese și mai mult, dacă ne țigănim cu prostul de la Mondopaper, hai, frate, uite, comandă de opt tone, bagă discount! După aia, fii atent, fii atent... Trebuie să le livrăm ambalate în pachete de câte 100. Bun. Dar noi punem câte 97, 95, 92... N-o să stea nimeni de la Minister să le numere. Dar și dacă numără cineva un pachet, două – a, scuze, se întâmplă, e de la mașina de ambalare, e veche, luați de aici zece de exemplare în plus. Dar nu le numără nimeni, îți zic eu, că ei o să le trimită de la noi direct în țară, la inspectorate, la prefecturi, la primării, și ăia o să se șteargă la cur cu ele. Deci încă un doi-trei la sută și de-aici. Lui Bilă nu-i spunem nimic, normal. Aline, numai din ciupelile astea ne ies în plus, peste profitul-profit, cel puțin 30000. Exact șpaga lui Bilă. Acum ai înțeles? Alinuș, Alinuș, pupa-te-aș pe corcoduș! Nu sunt eu asociatul tău?

Cred c-a venit, se vede o mașină la poartă. Eu mă duc până la budă. Du-l tu sus, că aici mori, știi că nu suportă fumul de țigară. Vin și eu imediat. Și bă, bă, bă! Bă, Aline! Să nu-i spui Bilă!

PROZĂ

Ceața din New Haven

MIHAI MARIȘ



Rycroft Steele era obosit, nu a dormit de trei zile și avea nevoie de o băutură puternică. Era frig, vântul sufla fiind împins parcă de niște zei furioși și zăpada începuse să cadă de cum a ajuns în oraș. Fulgi, unul mai complicat ca celălalt i se așezau pe barba albă, iar unii dispăreau încet în fumul gros din pipă care se unduia spre cer. Cei mai nefericiți se topeau în tutunul care ardea roșu și fierbinte.

Lumea se uită ciudat la el și pe bună dreptate. Hainele lui de pescar nu făceau parte din peisajul urban, plin de beton, lumini și mașini. Blocuri uriașe îl priveau de sus cu ochi galbeni și zgomotul orașului îl strângea puternic în brațele lui reci și aspre. Rycroft s-a născut lângă apă și și-a petrecut o mare parte din viață pe apă, iar acum se simțea ca un pește pe uscat. A lăsat în urmă totul, speriat de ce s-a întâmplat și a venit aici, în inima orașului. Așteptând lângă un semafor, îl căuta cu privirea pe vechiul său prieten, Garcia. Chiar dacă Garcia nu era preot, Rycroft urma să-și spună toate păcatele.

Garcia se apropie agale, cu mâinile în buzunare și un fum gros de țigară pluti mult deasupra lui. Vechii prieteni se privesc și își zâmbesc de la distanță. Ajuns mai aproape, Garcia zâmbi și mai tare, dezvelindu-și dinții proaspăt puși de către un dentist din centru și își întinse mâna pe care Rycroft o ignoră, îmbrățișându-l.

– Hei, hei, prietene, totul în regulă?

– Da, prieten vechi. Mă bucur să te întâlnesc. Văd că îți priește viața de oraș. Ești mai gras decât mă așteptam!

– Și ție văd că nu îți priește viața pe apă. Ești mai slab decât credeam că o să fii!

– Am multe să-ți spun, Garcia, zâmbi Rycroft trist. Putem să mergem într-un loc retras?

– Nu te-am văzut de un car de ani, omule. Mergem într-un loc bun, știu sigur că o să-ți placă!

Rycroft îl îmbrățișă din nou, spre sfiala lui Garcia. Cei doi cotiră pe stradă și Garcia îi povesti ce mai făcu în ultimii ani de când nu se văzuseră, scăpând din când în când câte un hohot de râs care întorcea cel puțin două capete. Trecură de alte două semafoare și cotiră spre dreapta, aidoma unor trenuri vechi pe aburi, fumul gros de tutun înălțându-se gros în urma lor.

– Aici! L-am ales special pentru tine, să te simți ca acasă!

Corabia Veche, un bar cu specific marinăresc îi întâmpinără pe amândoi. Preabunul Garcia încercă să-l facă pe Rycroft să se simtă bine, neștiind că el vrea să fie cât mai departe de acel loc.

Intrară amândoi și Rycroft insistă pentru o masă mai retrasă. Nu voia ca străinii de la oraș să-i audă poveștile nebunești. Trecură printre mese și scaune din lemn lăcuit puse ici și colo și se așezară la o masă din colț. Stăteau în dreptul unui geam de unde puteau să privească spre orașul care era cucerit de miliarde de soldați albi microscopici, fiecare special în felul său. Fulgii începură să danseze și să se înmulțească cu fiecare secundă. Mașinile își continuară drumul și umbrele negre se strecurau pe străzi, schimbându-și încet culoarea în alb.

Înăuntru era cald. Deasupra barului, un pește uriaș domnea peste raftul plin de sticle colorate în verde și maroniu. Pereții din cărămidă roșie conturată de linii albe erau acoperiți cu pozele alb-negru ale unor pescari și prăzile lor cele mai de preț. Deasupra ferestrelor, guri de rechin deschise priveau flămânde spre interior, iar chelnerii înotau dintr-o parte în alta, servind băuturi puternice și preparate din pește.

O chelneriță frumușică foc, îmbrăcată în ceea ce părea a fi un pirat, cu părul roșu prins în coadă și ochii căprui și ageri se opri la masa bătrânilor. Garcia îi zâmbi, dar înainte ca unul dintre ei să poată să spună ceva, Rycroft interveni.

– Cel mai puternic whiskey, te rog!

Sprâncenele lui Garcia aproape loviră tavanul împodobit cu valuri și corăbii când Rycroft îi ceru fetișcanei să lase sticla.

Rycroft îl întrerupse din nou. Știa că bunul său prieten vrea să-i spună o mulțime de povești și să audă tot atâtea de la el, dar trebuia să-i spună ce avea pe suflet. Era foarte important și avea nevoie să știe că nu a luat-o razna.

– Garcia, ce o să îți spun acum o să pară o adevărată nebunie. Doar în tine am încredere și doar ție pot să îți spun asta.

Cei doi se știau din copilărie și, de când erau copii, erau de nedespărțit. Amândoi au crescut în portul New

Haven, un orașel cu doar 200 și ceva de locuitori. Bunicul și tatăl lui Rycroft erau pescari și asta a devenit și el. Rycroft a rămas acolo și Garcia a venit la oraș, unde lucrează la o firmă de avocatură. De atunci, sunt rare ocaziile când cei doi prieteni au timp să împartă un pahar de băutură.

Garcia deschise sticla proaspăt adusă de chelnerița frumos îmbrăcată și umplu paharele. Cu oarecare frică în ochi își privi prietenul care părea stânjenit de ce avea să spună.

– Spune prietene, orice, sunt aici!

Cei doi ciocniră și mici valuri de furtună își făcură loc în pahare. În timp ce Garcia turnă licoarea dulce-înțepătoare în paharele proaspăt golite, Rycroft își reumplu pipa cu tutun puternic și începu să-i povestească despre New Haven.



Unul dintre cele mai mici porturi din țară, New Haven era un oraș uitat de lume. Cu deschidere la un golf mic și, în același timp, la poalele munților, cine voia să ajungă în oraș trebuia ori să ia vaporul care vine o dată la trei luni, ori să ocolească munții. Locuitorii erau la fel de retrași cum erau dintotdeauna. Primăria, școala și spitalul formau centrul orașului unde doar vântul le mai trecea pragul în majoritatea zilelor, iar

casele moțăiau pe marginile golfului, vopsite în același albastru șters, clădiri spectrale, stând puternice în fața valurilor. Străzile erau la fel ca în copilăria celor doi bătrâni, pavate cu pietre negre, dar nu la fel de negre ca și sufletele unora dintre locuitori. Deși aproape niciodată nu trecea vreun suflet nou prin oraș, cele care o făceau, primeau priviri iscoditoare. Străinii rămâneau trecători, nimeni dorind să rămână, și pe bună dreptate. De ce ai vrea să rămâi în New Haven când valuri sărate îți bat în geam, tunetele și ploaia te amenință de deasupra și locuitorii nu te vor?



Următorul pahar se goli la fel de repede și Garcia turnă din nou valuri cu un miros puternic în el. Fumul din pipă se sparse în oceanul de deasupra și inundă barul. Afară, umbrele albe treceau pe lângă geam.

– Dacă aș ști, ți-aș spune când s-a întâmplat, dar nu pot să știu cu exactitate. Evenimentele care s-au petrecut pe mare și în oraș mi-au încețoșat mintea.

Garcia îl privi speriat, dar cu interes, și înghiți în sec. Rycroft, răgușit, își începu povestea.



Era dimineață, ora 7. Marea era calmă și îmbietoare. Cerul albastru primea bucurios pescăruși albi în brațele sale, în timp ce Rycroft se îndrepta pe sub soarele strălucitor spre mica sa barcă, Gloria, de la capătul pontonului. Era a bunicului său, funcționa la fel de bine și acum. După ce toate pregătirile au fost făcute, bătrânul porni spre locul unde obișnuia să pescuiască. Marea era liniștită și pescărușii se odihneau pe Gloria minute în șir înainte să își ia locul pe cer. Cu undițele lansate și pipa proaspăt aprinsă, bătrânul privi spre ieșirea din golf. Un perete înalt de ceață se apropie cu viteză și, în spatele lui, fulgerele desenau linii albe pe cerul negru. Tunete puternice precum ciocane lovind săbii încinse pe nicovale se făceau auzite din spatele cortinei albe și marea începu să se miște. Valuri albe galopau precum călăreții în fața unei armate și zidul alb îi urmărea. Rycroft își strânse undițele și plecă din calea valurilor și a furtunii care se apropia. Furtuna cuprinse orașul și ceața îi invadă străzile. Nimic nelocul lui până acum, locuitorii din New Haven fiind obișnuiți ca natura să fie supărată pe ei. În acea zi și până târziu în noapte geamurile luminau de un galben trist, stingându-se pe rând, în timp ce orașul se scufunda în întuneric și ceață.



Paharele erau umplute din nou cu furtuna chihlimbară, fumul gros se așeza pe marea de deasupra și aburi albi ieșeau în frigul de afară prin găurile capacelor de canale. Din ce în ce mai puține umbrele albe mișunau pe străzile orașului și din ce în ce mai mulți amatori de băuturi puternice, fum gros de țigară și apă sărată, se strângeau în Corabia Veche.

– Un somn nebun m-a făcut să mă trezesc a doua zi în jurul orei două, când soarele era deja stăpân pe cer de multă vreme. Eram obosit cum nu am mai fost de mult timp, deși ziua trecută am petrecut-o în casă, uitându-mă la televizor. Am pregătit din nou barca și, în scurt timp, am fost pe apă. Ceața de ieri încă zăbovea peste marea cu valurile ei scurte și negre. După câteva ore de prins pește, când deja a început să se întunece afară, am auzit din nou acel sunet pe care nu l-am mai auzit din copilărie.

– Nu, murmură Garcia. Nu se poate așa ceva...

– Ba da, prieten drag, am auzit din nou cântecul dulce al sirenelor. Și tu îți amintești acea zi când eram copii neînfricați și mergeam pe mare cu bunicul meu. Obişnuia să ne spună tot soiul de povești cu pirați, creaturi marine și comori ascunse. Îți amintești cum doar eu le-am auzit cântând și am fost tras către mare, nu? Marea care m-a îmbrățișat rece cu valurile ei și care mi-a șoptit vorbe

sărate. Eu îmi amintesc doar cum tu și bunicul erați deasupra mea și cerul albastru plin de păsări albe era în spatele vostru ca un fundal dintr-o vedere pe care o primești de la rude. Doar asta îmi amintesc, și cântecul lor fermecător.



În acea zi, Rycroft îl auzi din nou. Era la fel de dulce-sărat și îmbietor ca prima dată. Venea de dincolo de golf și se apropia. Voci suave se completau una pe cealaltă, acompaniate de tunete și vânt, iar marea dansa după cântecul lor, aruncându-l pe bătrân dintr-o parte în alta. Gloria era pierdută și confuză. Rycroft se împletici, cu mâinile la urechi, pe punte și se aruncă spre butoanele care acționau sirena bărcii. Cele două sirene se luptau acum, strâpungând valurile aspre. Puternică și urâtă ca un tunet într-o zi cu soare, zgomotul infernal al Gloriei fu călăuză pentru bătrân, pentru a ieși din întunericul mios al sirenelor. Cei doi zburară peste valuri și prin ceața nebună care acoperea acum totul. Mici luminițe galbene începură să apară pe fundalul munților. Încă puțin și erau acasă. Pescarul încetini barca și auzi cum ultimul cântec al sirenelor era spart de crăpătura unui fulger. Teama și agonia se amestecară în lumina lui, iar sirenele se făceau neauzite în adâncurile mării. Ceața își pierdu din puterea cu

care ținea în frâu marea și luminile caselor se transformau în lumini distante pe cerul nopții. Rycroft nu era deloc aproape de casă. Era pe cale să părăsească golful, în timp ce stropi de ploaie cădeau peste marea blândă.



Corabia Veche primea din ce în ce mai mulți oaspeți și nori negri se abăteau peste oraș, în timp ce paharele și halbele erau umplute. Zgomotul devenea din ce în ce mai puternic și barul bubuia cu cântece de bucurie. Micile bărcuțe de pe marea de pe tavan se pierdeau în fumul gros de țigară și valuri cu miros puternic își făceau loc în paharele bătrânilor prieteni.



Deși în golf ceața își pierdea din putere, din afara lui, un alt zid colosal de ceață mășcăluia cu forță spre New Haven. Mult mai înalt decât primul, aducea cu el ploi și vânturi viclene. Valurile amenințau mica bărcuță cu mult înainte ca aceasta să se zbată de zidurile de ceață. Vântul o purta de pe un val pe altul ca într-un crescendo acvatic. Ploia cădea puternic, ca niște ace pregătite să străpungă pielea și zidul mort de ceață se apropia din ce în ce mai mult. Rycroft îl privea cum înghițea marea, fiind

împins din spate de tobe celeste și sulite de lumină. Înainta ca o armată neînfricată, condusă de un tiran, iar bătrânul era singurul ei inamic. Pescarul își întoarse bărcuța și porni spre oraș. Când se întoarse să privească armata inamică, Gloria era deja cuprinsă pe jumătate în fumul alb. Pieptul îi fu împins cu putere și fața îi era plină de umezeală. Pipa nu mai avea nici o șansă de supraviețuire, focul viu din ea pâlpâind o ultimă dată. Totul în jur era alb. Barca era orientată în poziția corectă, dar valurile o purtau dintr-o parte în alta. Rycroft încercă să se apropie de mal cu toate forțele și cunoștințele sale, dar fără noroc. Singurul lucru pe care putea să-l facă acum era să supraviețuiască furtunii. Parcă Poseidon însuși îl ridica pe palme doar ca să-l arunce din nou în abisul ud. Valuri veninoase îl înconjurau și se apropiau de el, în timp ce norii acopereau marea ca o pătură neagră. Fulgere roșii se înălțau din apă spre prăpastia sumbră de deasupra.

Căldura din cabină era pătrunzătoare și Rycroft deschise ușa ca să primească îmbrățișarea rece a stropilor de ploaie, dar aceștia erau fierbinți, și sângerii, și străpungeau apa cu putere. Inima îi începuse să acompanieze tobele de pe cer cu lovituri alerte și transpirația i se prelingea pe față, contopindu-se cu ploaia incandescentă și, în acel moment, totul se opri.

Un tunet titanic de dincolo de golf îl aruncă pe spate în cabina Gloriei. Un sunet atât de puternic încât ar fi fi doborât un munte fu urmat de fulgere care împânzire cerul. Hăul cumplit de sus dădu naștere unor săgeți întortocheate și hidoase de lumină care străpungeau norii. A fost atât de multă lumină încât bătrânul putu să vadă micul orașel prin ceața deasă. Ultimul lucru pe care îl văzu înainte să cadă în lumea viselor fu, în cealaltă parte a golfului, în locul în care majoritatea săgeților căzură, o corabie neagră care stătea falnică în fața furtunii.



Zgomot de sticlă spartă se auzi din celălalt colț de bar unde o chelneriță, la fel de drăguță ca cea de la masa lor, scăpă o carafă cu vin. Un val de aplauze și urale, acompaniate de zâmbete, o susțineau, în timp ce alergă după un mop și vinul roșu se scurgea pe podeaua Corabiei Vechi. Rycroft le aruncă un zâmbet, gândindu-se la viețile lor fără griji. Se întoarse spre Garcia care umplu deja paharele, așteptând nerăbdător.



Rycroft se trezi într-o liniște care îl măcina. Totul în jur era alb, chiar și marea părea un covor de zăpadă. Ploaia era la fel de deasă, dar acum era mărunță și

rece ca gheața. Ceața plutea în aer și un miros sărat era suflat încet de vânt. Tot ce s-a întâmplat înainte de tunetul colosal părea o amintire veche și tristă. Bătrânul simți mici dureri de cap și corabia neagră îi apărură undeva în spatele minții. Nu știa cât timp a trecut de când a pornit pe mare. Nu reușea să găsească niciun reper, busola nu funcționa și, la intervale scurte de timp, corabia neagră îi apărea în minte ca o lovitură în moalele capului. Era amețit și singur. Nu reușea să se miște și ceața îl sufoca. Un deșert acvatic se întindea sub el și era cuprins de singurătate.

Atunci a văzut-o pentru a doua oară. În depărtare, plutea pe marea albă și zgomote greu de înțeles se auzeau din dreptul ei. Rycroft încercă să strige, dar fără vreun folos. Chiar și de la depărtare părea mult mai mare decât vaporul care vine în New Haven o dată la trei luni. Probabil suflete nefericite pierdute pe mare în furtună, gândi bătrânul. Porni motorul și luminile în încercarea de a le atrage atenția.

Nimic.

Corabia neagră îl privea mută de dincolo de ceață. Privind din nou busola, Rycroft observă că s-a stabilizat. Nu mai voia să petreacă nici măcar o secundă pe mare. Hotărî să încerce sirena Gloriei și, indiferent de răspunsul primit, destinația lui era portul. Țipete de bucurie și de groază se auziră din depărtare, în timp

ce pânza neagră a corabiei cădea. Un steag negru cu o mână din oase care ținea un pahar roșu se ridica, fluturând ușor. Corabia își schimbă direcția și, împreună, cele două nave se îndreptau spre portul New Haven.



Un chelner îmbrăcat în căpitan de vas se apropie de o masă din spatele celor doi. Purta pe brațe specialitatea casei, o corabie din carne, acompaniată de sticle cu vin roșu. Băutura curgea în toate paharele și fumul gros acapara barul. Garcia turnă ultimul strop și îi făcu semn căpitanului să mai aducă o sticlă. Acesta zâmbi viclean și îi făcu semn domnișoarei care îi servea pe bătrâni. În scurt timp, paharele lor fiind umplute cu valuri.



Cu Gloria ancorată, Rycroft porni un felinar și își așteaptă camarazii pierduți pe mare. Se pregătea să îi primească și să le prezinte atracțiile principale.

Garcia zâmbi auzind acestea și Rycroft zâmbi la fel, pentru prima dată după mult timp. Singurul lucru demn de arătat în New Haven era statuia fondatorului din care lipseau câțiva dinți, furați de puținii copii din port.

Ploaia mărunță se infiltra ușor în hainele pescarului și începea să le simtă grele, precum o cămașă de zale. Lăsă felinarul pe ponton și se grăbi spre casă de unde apucă o pelerină neagră. Aceeași pelerină cu care venise în oraș și din cauza căreia primea priviri ciudate. Când se întoarse, în depărtare, o umbră uriașă se apropie de port. Ridică felinarul și observă cum stropii mărunți de ploaie străpungeau o apă roșie, vâscoasă. Valuri timide de apă sângerie se loveau de mal și un miros putred se ridica din mare. Sângele aducea cu el țipete contopite de bucurie și sminteală. Rycroft privi din nou spre corabie și o văzu străpungând ceața ca o lance, apropiindu-se de ponton.

Veche și mâncată de vreme ancoră pe cealaltă parte a pontonului de unde era micuța Gloria. În vârful ei, un corp de sirenă fără cap era prezentată ca o nestemată neprețuită. Țipetele auzite începeau să-și arate mesagerii. Bărbați necrozați și femeile lor, legați de ambele părți ale corabiei, cu lanțuri ruginite și funii aspre, aruncau zgomote macabre spre cer. Puținul lor sânge se scurgea pe corpul negru al corabiei, oferindu-i o sclipire incandescentă. Pânza făcută parcă din beznă privea orașul fiind gata să-l cucerească.

Din spatele țipetelor, voci voioase se auzeau de pe puntea creaturii negre. Ciuma plutitoare emana un miros

bolnav care-i punea bătrânului noduri în gât. Stropii de ploaie nu reușeau să spele sângele oamenilor care agonizau și pași mărunți se auzeau apropiindu-se din corabie.

Un bărbat înalt și frumos coborî primul. Avea pielea albă ca luna și părul negru și lung, împodobit cu mărgelate colorate. Un pistol și o sabie scurtă se odihneau la brâuul lui și o pălărie din piele, ascuțită în trei colțuri, îl proteja de ploaie. O cămașă albă și un palton roșu fără mâneci îi acoperi corpul slab și cizmele lui pășeau fără zgomot și urme pe pontonul ud.

Se apropie aproape plutind de Rycroft și zâmbi șiret, lăsând la vedere câțiva dinți de aur. Îl atinse în trecere pe umăr cu două bătăi scurte și își continuă drumul spre oraș. Umărul îi rămase fierbinte și încercă să se întoarcă după el când fu luat prin surprindere de mulțimea de oameni sălbatici care ieșiră din navă. Mici și agitați, puternici, unii cu prea mult păr, iar alții cu prea puțin, toți aveau haine murdare peste care a trecut mult prea mult timp și mult prea multă apă sărată.

Bătrânul îi simți pe toți cum se loveau de el și treceau mai departe. Unii treceau prin el, lăsând doar o urmă de fierbințeală.

Figuri fantomatice împânzeau acum orașul și New Haven era cuprins de ți-pete de nebunie. Rycroft scăpă felinarul

când văzu oamenii legați de navă transformându-se. Fețele lor chinuite se schimbă în fețele oamenilor din oraș. Îi cunosc pe fiecare în parte, acum legați de coșmarul de pe apă și urlând spre cer, în timp ce lanțurile și funiile se strângeau pe corpurile lor goale. Sângele începură să curgă din nou pe lemnul navei care se hrănea acum cu corpuri noi. Bătrânul privea cu groază cum oamenii pe care îi cunoștea din copilărie atârnav neputincioși pe oroarea neagră, iar sălbaticii în cămăși descheiate și cu săbii scurte treceau prin el, întorcându-se în burta bestiei.

Căpitanul era ultimul. Îi zâmbi din nou, mulțumitor de data aceasta. Înainte să calce în întunericul sângeros, scoase din buzunarul paltonului o monedă de aur și o aruncă spre Rycroft. Speriat și neputincios, lăsă moneda să-l lovească în piept și să cadă pe scândura udă a pontonului.

Bătrânul rămase să privească mut cum pânza corabiei era umflată de vânt și se îndepărtă de țărm. Încet, fiara neagră se apropie de ieșirea din golf și sângele fu înlocuit de apă sărată.

Ceață începu să se ridice și orașul îl aștepta. Apucă felinarul și alergă spre el. Speră să se întâlnească cu cineva, cu oricine. Speră să fi avut un vis ciudat, dar cu fiecare ușa încercată și cu fiecare casă vizitată, realizează că totul a fost real. Era un nebun prin ceață, încercând să

găsească locuitorii din New Haven. Zile întregi a căutat fiecare colț al orașului, nelăsând ușă nedeschisă și cameră nevizitată.

Nimeni.

Rycroft se întoarce pe ponton și așteaptă corabia de coșmar să se întoarcă după ultimul rămas. Dar așteaptă în zadar. Lăsa orașul pustiu în urma sa, dar nu înainte de a-și lua recompensa.



Pescarul scoase din buzunar moneda primită în dar și o așeză pe masă. Garcia, care acum sigur credea că bătrânul său prieten a luat-o razna, gândi Rycroft, o inspectă de la distanță.

Era plată, cu o formă rotundă, neregulată. Cu un pahar pe o parte și un craniu pe cealaltă, moneda stătea nemișcată între cele două pahare goale. Lacrimi sărate începură să-i cadă bătrânului pe obraji și să i se piardă în barbă.

– Am vrut să-i ajut. Erau pierduți pe mare și am vrut să-i ajut. Am vrut să-i ajut și am vândut sufletele din New Haven pentru o monedă...

Corabia Veche era plină de zgomote de bucurie. Fălcile rechinilor zâmbeau pe pereți și corăbiile de pe tavan erau înghițite de fumul gros de țigară.

Nori triști se adunau peste oraș, învăluindu-l într-un perete dens de ceață.

PROZĂ

Aventuri „made in China”

GRIGORE RADU

Șocant a fost când ne-am trezit cu ele aliniate în fața noastră.

Ca și-un duș rece, m-a făcut să-mi revin pe trei sferturi din amețeața băuturii. Nu pot să spun că a fost o surpriză plăcută, ci mai degrabă o biciuire neașteptată a simțurilor, neașteptându-mă să mi se arunce atâta piele expusă în fața ochilor: epiderme care înfășurau brațe de zeițe decadente, talii delirant de suple și sâni mici, dar obraznici, asta în măsura în care chiar nu bănuisem unde mă aflu, cel puțin eu nu aveam habar, și cu siguranță nu eram posedat de un acces de nebunie, nu trăiam un vis erotic, dar eram destul de beat și de visător, și de nebun ca să nu mă gândesc la trupurile lor atunci, ci la o poezie a lui Whitman:

*Sex contains all, bodies, souls,
Meanings, proofs, purities, delicacies,
Songs, commands, health, pride, the seminal milk...*

M-am întrebat dacă sunt cu adevărat funcțional, dacă sunt chiar eu acela care se târăște prin realitatea vâscoasă a zilelor ca prin tranșee și tot eu acela care respiră promiscuitățile nopților ca un om-amfibie înotând printr-o placentă imposibil de străpuns, și dacă percepțiile întotdeauna deformate prin prisma literaturii nu îmi vor fi fatale într-un final. (Și oare finalul ar fi mai puțin nefericit?)

Eram epuizat de câteva săptămâni de zile, și mai ales nopți, de când mă înhăitaseam cu Derek, un manager american venit în Shenzhen într-un business trip de patru săptămâni. Cred că dacă ar fi fost aici pentru opt, aș fi ajuns la spital de pe urma exceselor pe care le făceam împreună. O să revin la asta.

Asiaticelor greu le estimezi vârsta, dar oricum, păreau toate niște copile, răpite cu forța dintr-o școală (așa cum citeam în ziare de nigerienele răpite de Boko Haram). Și totuși zâmbeau natural – cel puțin la prima vedere păreau foarte mulțumite. Purtau câte un halat de mătase mulat, imposibil de scurt, special pentru a lăsa, unora dintre ele, vizibil părul pubian. Majoritatea aveau câte o pereche de țâțe decente, având în vedere că ne aflam în Asia. Matroana ne-a îndemnat prin gesturi să ne alegem fiecare câte una. Erau nefiresc de frumoase (cum le găsisese, unde le alesese?)

și cred că ne-ar fi luat ceva timp să ne hotărâm, dacă nu ar fi făcut chiar ele câțiva pași către noi.

Derek a întrebat prin semne dacă poate lua două în cameră și matroana i-a răspuns, că-i face reducere. Un deget arătător tăiat prin aer la jumate de celălalt deget arătător, asta înseamnă aici reducere.

Și-a luat totuși doar una. Odată, la băutură, Derek a spus că Asia este ultimul țărâm unde omul alb este privit ca o zeitate și că trebuie să fie recunoscător cerului că există încă țări înapoiate în care este de-ajuns ca occidentalul să-și scoată penisul afară din pantaloni pentru ca o fată tânără și arătoasă să apară de nicăieri ca să i-l sugă.

Chinezul (de origine coreeană) care ne adusesese acolo și-a ales și el o alta, în combinezon roz. Fără să vreau m-am gândit că pe birou avea poza de nuntă, el și soția pe o plajă, prinși într-o săritură amplă, ambii într-o detentă maximă, ambii râzând. Poză recentă. Viața e un hârdău plin de rahat, majoritatea dintre noi contribuim la umplerea lui.

Prin părțile astea se pot cumpăra și virgine, dar costă de douăzeci de ori mai mult, o nimica toată totuși pentru unul ca Derek.

Doar două rămăseseră în aceeași poziție ca la început, și mi-am ales una dintre ele, singura îmbrăcată în gri, culoarea pocăinței, nuanță neobișnuită

printre celelalte mătăsurile aprinse la culoare, dar perfect asortată cu cenușiul podelei, cu albul murdar al pereților, ba chiar și cu cearcănele maronii ale patroanei.

Cu ea de mână am intrat într-o cameră mică, fără niciun mobilier în afara patului și a unei etajere. Becul atârna dizolvat în acid, luminând pal din mijlocul tavanului. Nu avea abajur. Pe etajeră se găsea un prezervativ de proastă calitate.

L-am auzit pe Danny râzând din camera de alături, apoi zgomotul unei uși care se deschide, dar cu ochii o cercetam pe ea: tipa cu care mă aflam în cameră, o necunoscută de altă rasă cu care ar fi trebuit să întrețin raporturi sexuale intime. Nu mi se părea neapărat ciudat faptul că nu știusem de existența ei cu cinci minute în urmă, ci absența totală a oricărui fel de comunicare. Ea nu știa engleză, iar eu nu știam chineză.

Din hol s-a auzit pornind dușul. Era posibil să fi terminat vreunul dintre ei atât de repede? I-am făcut ei semn să se calmeze. Se dezbrăcase singură după ce mă dezbrăcase pe mine – reticent cum eram. M-a luat de mână, a deschis ușa și m-a tras afară. Aveam un prosop înfășurat pe talie. Complet nedumerit, mi-am adus totuși numaidecât aminte care erau obiceiurile. Asiaticele vor să fie sigure că ești curat și pentru a se asigura că nu trișezi, te spală ele singure. Întâi se spală ele, între picioare și peste tot, apoi

îți iau penisul în palmă și ți-l săpunesc sistematic.

I accept time absolutely. Ideal, fiecare secundă ar trebui să conteze. Nu mai aud secunda care tocmai s-a scurs, dar mă agăț cu disperare de secunda prezentului. Un prezent bizar, nici bun, nici rău, doar neașteptat de bizar. Sunt precum nisipul acolo unde marea vine și pleacă. Nisipul așteaptă apa să se retragă, dar presimte apa care-l va răscoli din nou. Nu sunt mâinile mele cele care se îndeletnicesc cu operațiunea de sanitizare, ci mâinile unei fete de a cărei existență nu eram conștient cu doar douăzeci de minute înainte. Ce face ca părul, dinții, sânii, zâmbetul cuiva să ne atragă, chiar dacă totul e un înveliș, chiar dacă nu știm nimic despre conținut? Derek, la o terasă, a numărat toate tipurile care i se păreau o potrivire bună, cam trei sferturi dintre cele care treceau, sute de tipe, pentru că așa e în orice oraș mare din China, trotuarele sunt pline până la refuz de o mare de oameni. Sunt mulți bărbați și femei tinere, și foarte rar copii și încă și mai rar bătrâni. Când s-a ridicat orașul Shenzhen doar cei sub treizeci de ani au primit permis de relocare. Derek care are spre cincizeci de ani a spus că se simte ca și cum s-a întors înapoi la universitate. Derek e mult mai în vârstă ca mine și asta apreciez la el: pentru un american hrănit de mic cu hot dogs și hamburgeri, e

uimitor de rezistent. La băutură, la femeii, la pierdut nopți. Efectiv mă bate. I-am și spus că sigur are sânge de irlandez, ceea ce a confirmat. Are gene de taur. Exact așa și arată, ca un taur: grumazul gros, fruntea îngustă, ochii albaștri ca două fante și părul tuns scurt și dat cu gel să stea țepos în sus. Totuși și ceva care taurii nu au: e pistruiat.

Hua a ieșit cu fata „lui” de mână. Tace, cu toate că e singurul dintre noi care i-ar fi putut face puțină conversație. Hua ne arată orașul noaptea și Danny sau Derek plătesc pentru tot. Ne-a adus aici spunând că o să ne arate alt salon de masaj, după ce fusesem înainte într-unul unde se masau doar tălpile, o oră întreagă, cu o bere din partea casei și televizorul pe fotbal. Ne căzuse fața când ne-am dat seama că ne adusesse fără să știm într-un bordel. Ilegal. Prostituația, drogurile, imitațiile fără copyright, cazinourile clandestine – toate sunt infracțiuni penale și toate în același timp sunt aici afaceri înfloritoare. Derek plătește consumația tuturor pentru că păstrează chitanțele și compania din State o să-l ramburseze la întoarcere. Pe chitanță nu scrie alcool sau masaj, întotdeauna scrie ceva sinonim cu „services”. Capitalismul e bun cu noi, ne tratează cu ce are el mai dulce. Dar și pentru chinezi a început să fie bun: în fiecare zi economia lor scoate patru mii noi milionari. Un milion jumate de noi milionari pe an. În fiecare

an. De asta am ales să-i învăț engleză pe copiii chinezilor și nu pe ai românilor.

Matroana și celelalte fete dispăruseră ca prin minune, ca într-o poveste din 1001 de nopți. Cele cu harehuri, sclave și sultani. Fetele astea nu or să îngroașe niciodată rândurile milionarilor, nu cred. Acum e ca și cum privesc prin cel mai străveziu vâl care există, un vâl care delimitează nebunia de rațional. Ce mi se întâmplă este lipsit de rațiune sau e o lipsă a decenței și mai ales a libertății de alegere din partea lor care mi se pare de Evul Mediu. E prima oară când calc într-un bordel, nu sunt religios, nu am ciniștie ce principii, dar îmi dau seama că mi-e imposibil să mă culc cu femeia asta, în ciuda faptului că arată impecabil. Ea e nedumerită și puțin speriată, ca un animal. Știe că dacă sunt nemulțumit o sa aibă probleme cu matroana, dar îi fac semne să se liniștească: totul o să fie în regulă. Ieșim și patroana arată prin semne că dacă am fost cu adevărat satisfăcuți putem da fetelor un mic bacșiș. Îi dau un bacșiș generos, ca după cea mai tare partidă de sex.

În taxi le spun adevărul și ajung ținta miștourilor lor pentru următorul sfert de oră („i-ai dat și bacșiș mai mult ca noi, haha”). De-abia târziu, în pat, înțeleg nu o să pot niciodată să plătesc o femeie pentru sex și nu era neapărat răspunsul pe care îl dădusem lor. Cu toate că și asta era adevărat, oricând puteam găsi o

tipă, aproximativ la fel de arătoasă, căreia să-i placă să vină cu mine din pură plăcere. „Mă excită că pot avea o femeie la prețul unei bax de bere”, a spus Derek. Îmi dau seama că e un argument care-mi pică exact pe invers. Pe mine tocmai asta mă blochează.

Să încep cu începutul. În țară suferisem o decepție sentimentală de gradul trei. Toată facultatea fusesem într-o relație cu o fostă colegă de liceu cu care reluasem legătura prin anul doi. Toată viața îmi plăcuse de ea, în liceu ne sărutasem, dar mereu îmi scăpase printre degete și nu devenisem cu adevărat iubiți. Cât am fost cu ea m-am simțit întotdeauna prins în genul ăla toxic de relație în care tu ești „investit” mai mult decât partenera, deși ea mereu protesta râzând că doar mi se pare. Ei bine, confirmarea că nu mi se părea a survenit într-o bună zi când terminasem cu ea un traseu în Făgăraș și, după ce am făcut autostopul, ne-a luat un tip revenit în vacanță în România. Emigrase în Anglia de vreo zece ani și o ducea excelent, avea și o afacere. Era cu cinci ani mai mare ca noi, dar asta nu a contat pentru Andreea. La final am făcut schimb de contacte, ca de la cuplu la prieten. Mai târziu ei au devenit cuplu și eu am încercat să-mi regăsesc vechii prieteni „dinainte” de Andreea.

După ce am pierdut-o, m-a luat obsesia asta prostească: trebuie să fac bani

ca ăla, să fiu sigur pe mine ca el, să conduc un BMW ca al lui, să nu mai am niciodată stresul cât bacșiș las la chelner în așa fel încât nici să nu mă fac de râs, dar nici să nu rămân fără bani de taxi?

În perioada aia am văzut un afiș al unei companii care plasa profesori de engleză în China. Cum terminasem limbi străine și engleza o vorbeam aproape ca pe-o a doua limbă maternă, am luat imediat poziția. Bilet de avion acasă o dată pe an, cazare și masă în afara salariului. La orientare nu ni s-a spus că femeile săreau pe europeni cum vezi în documentarele cu Beatles. Eu aș fi spus și asta.

Odată ajuns acolo mi-am dat seama că aveam un mare avantaj față de alți „expats”. Nu eram din Anglia, Canada sau Statele Unite, eram din Europa de Est și i depășeam cu mult la capitolul școala vieții: aveam în sânge abilitatea de a mă descurca. Nu pot să uit cum așteptam odată un american pe aeroportul din Hong Kong, ca să-l ajut (contra cost) să tranziteze dincolo de bariera comunistă, spre Shenzhen, iar acolo a fost asaltat de vreo opt taximetriști care trăgeau de el să fie aleși. Era pierdut ca un vițeluș rămas fără mamă, efectiv nu știa cum să reacționeze. M-am dus la ei și le-am spus răstit să spele putina că avem deja mașină. Apoi l-am ales pe cel mai tăcut dintre ei, unul care rămăsese lângă taxi. Unul după chipul și asemănarea mea, cel

dinainte să mă părăsească Andreea pentru Anglia.

Datorită relațiilor lui Derek obtinusem un job de două ori mai bine plătit decât făceam predând engleza, și anume technical writer la multinaționala americană unde lucra și el. Deschiseseră un sweat shop în Shenzhen în free trade zone. Adică zona unde nicio companie nu plătea taxe, ca să atragă cât mai mulți investitori din afară. Schimbam hotelul, acum stăteam mult mai bine, la Four Stars Sheraton. Se putea merge la serviciu pe jos sau cu un shuttle și majoritatea preferau autobuzul pentru că afară era umiditate mare și praf de la construcții. Totul era umed și simțeai poluarea metalică pe limbă și în nas. De la ferestra hotelului vedeam Shenzhen river, cu apa lui galben-murdară și barjele pline cu containere. Pe drumuri, o mulțime de biciclete electrice, puzderie de pietoni peste tot, palmieri ca în Mexic, dar ceața și poluarea nu te făceau să te simți într-o destinație exotică.

În primul rând pentru că existau mult prea mulți muncitori și construcții în lucru, nu ca în stațiuni și în niciun caz nu ca în Barcelona, de exemplu. Era o raritate să vezi altfel de oameni decât asiatici. Cred că în primul an am văzut doar o dată sau de două ori negri. Chinezii sunt mult mai rasiști decât românii, sau în cel mai bun caz la fel. Și nu le e jenă să

se zgâiască intens la un străin, să zicem dacă dintr-un ghinion o femeie albă nu știuse că un supraponderal nu are ce căuta în mainland China: toată lumea o să te privească cu un interes bolnav, ca pe un exponat de la circ. Dar și eu, care nu aveam nimic neobișnuit, mă simțeam în fiecare secundă perforat de zeci de priviri din toate direcțiile. Uram să merg pe stradă în primii ani. Un al doilea motiv pentru care mă urcam în microbuz să merg la serviciu.

Era riscant să intri într-un restaurant la nimereală. Dacă nu aveau menu cu poze, chelnerul nu vorbea engleza și habar nu aveai dacă nu cumva felul de mâncare pe care ți-ai pus degetul nu era vreun ostropel din carne de câine. Și dacă observai că o tipă se uita insistent la tine și părea interesată, nu aveai cum să intri în vorbă cu ea, era complet imposibil, de exemplu, mi s-a întâmplat la cel mai elegant salon de masaj, unul chiar de lângă Sheraton unde se zicea că e exclus să fii „agățat” – dar cu toate astea am trăit experiența asta care acum mi se pare amuzantă. Salonul era intenționat în penumbră și cu niște perdele groase, transparente, ca un voal gros care delimita camerele una de cealaltă. Cu toate astea nu vedeam alți clienți și alte maseuze – era totuși evidentă motivația designului cu perdele transparente: voiau să arate că sunt o instituție serioasă, de tratat probleme de

sănătate, dureri de spate, stres, și în nici un caz un loc rău famat, cum ar fi un salon erotic (oricum, era interzis – cele care existau funcționau doar la negru). Transparență totală deci.

Am un corp destul de ok cred, pentru că tipa care făcea masaj thailandez și care trebuia să se apese cu antebrațele pe mine și să mă calce cu tălpile se cam înroșise. Dar sincer să fiu, poate că a fost și greșeala mea: la început mi se păruse că a zis să mă dezbrac complet, ea a ieșit, iar eu, cu toate că sunt pudic, am făcut ce crezusem că am înțeles că trebuie și m-am înfășurat cu prosopul. Iar ea când a venit și a dat prosopul la o parte așteptându-se să fiu în chiloți, m-a văzut complet dezbrăcat. Eram cu fața în jos totuși.

Spre sfârșit, când ora aproape se terminase, mă întreba singurul cuvânt pe care probabil îl știa: „girlfriend? girlfriend?”, iar când i-am spus că nu am prietenă, ea a luat o față neîncrezătoare. Apoi a început să-mi arate ceasul încercând să-mi explice la cât termină ea programul și dacă vreau să vin să o aștept. Din păcate, mi-era imposibil să pricep ceva. În vestiar, la plecare mi s-a întâmplat ca la toaletă să fiu masat pe spate de un tip plătit să facă asta și să întindă prosopul să te ștergi. Ce consolare groaznică, să te maseze un bărbat când nu ai reușit să obții o întâlnire cu o femeie care arăta excepțional.

La serviciu aveam viață ușoară, pentru că Derek se avea bine cu managerul meu, Hua – care de fapt mă luase ca pe un favor făcut „americanilor”, doar lor le aparținea fabrica. Uneori mă trezeam chemat în biroul lui, străbăteam zona de cubicles (dar niște cubicles până la brâu astfel fiecare îl vedea pe fiecare, inclusiv ce se derula pe monitor) și când intram îi găseam acolo pe amicii mei de bătut cluburile. Hua nu înțelegea chiar toate glumele dar zâmbea ca un câine inteligent și tot dădea din cap, ca jucăria pe care toți șoferii de Dacii o aveau la spate înainte de Revoluție. Eram exact pe aceeași lungime de undă cu Derek la glume. Danny era ras în cap, mai bine educat decât Derek și cred că doar ceva mai mare ca mine, cu vreo patru-cinci ani. Amândoi erau din Statele Unite și amândoi m-au făcut să-mi schimb prejudecățile pe care le aveam despre americani, că nu ar ști să se distreze. Danny era divorțat și cu trei copii mici și era înnebunit de Asia, unde se simțea ca un sultan. Își tot prelungea șederea, cu pretextul că nu s-ar descurca la fel chinezii fără el. Deja reușise să stea patru luni. Atâta timp să mănânci și să bei pe gratis la restaurante de lux, să agăți tipe super, ți se urcă la cap. Era îngrozit că până la urmă trebuia să se întoarcă în Detroit. Încă țin legătura cu el, a fost disponibilizat, apoi și-a găsit alt job la o companie care distila porumb ca să facă metanol-

combustibil. Trecuseră doi ani și încă visa că-i va convinge pe ăia să îl trimită în China să prospecteze piața pentru vreun parteneriat. Era trist să vezi că nu se mai putea adapta la viața „normală” din afara Chinei. Erau mulți bărbați care păteau asta, pentru că aici mergeau noapte de noapte prin baruri de karaoke și apoi, piliți, în cluburi de noapte.

După serviciu, amândoi adormeau la comandă cam o oră de „power nap” cum spuneau ei, și în felul ăsta găseau energia să o ia de la capăt. Eu însă după vreo trei săptămâni mă simțeam obosit și „wasted”, mi-era greu să țin pasul cu ei.



În companie era tot așa, umezeală. Doar în laboratoare și în birourile directorilor foloseau aere condiționate. Dintre cei care munceau la benzile de asamblare, optzeci la sută erau fete tinere, dar diferite de cele din saloanele de masaj, sau din baruri și restaurante. Adică

nu erau frumoase, nu aveau forme, ci chinezoaice din alea drepte, scânduri. Dar nici astea nu aveau să îngroașe statistica milionarilor. Într-un cuvânt, la serviciu era super plictisitor, totul mergea ok și nu știam cum să fac să treacă intervalul de opt ore. La prânz luam masa la cantină, niște mâncăruri oribile, pâstăi care pluteau în ulei, carne cu grăsime, iuțeli inimaginabile la care toată lumea din jur plescăia satisfăcută. Apa de la robinet nu era potabilă, trebuia să bei la sticlă, dar cea din companie avea un gust sălcii, așa că la sfârșitul programului de-abia așteptam să țâșnim pe ușă, traversam la o gheretă de peste drum, eu, Derek și Danny unde, așezați direct pe bordură, beam câte două beri chinezești (Tsingtao) și înfruntam privirile dezaprobatore ale inginerilor chinezi. Era lipsit de prestanță să bei acolo ca un muncitor, dar noi eram super veseli și nu mai aveam răbdare un sfert de oră până la hotel. După aceea toți trei mergeam la restaurant apoi la un karaoke bar. La bar ne uitam la o formație de trei fete și doi băieți, toți cinci filipinezi, care imitau orice șlagăr mai cunoscut din ultimii douăzeci de ani. Chiar din prima seară, solista s-a prins că Danny e ăla cu bani mulți și s-a cuplat cu el. Derek a reușit să se cupleze cu una mai solidă (dar care se potrivea cu el), basista. Când dansau mă făceau să mă gândesc la Shreck și Fiona, amândoi transformați.

Ce ciudat mi se părea că niște fete atât de talentate, care câștigau bani cântând aproape orice gen, se cuplau așa imediat, ca niște prostituate, cu niște noi veniți care le invitau la dans și care aruncau cu bani în stânga și în dreapta. Cred că pur și simplu preferau albi și nu erau prea mulți. (Adică mai apărea câte unul pe la masă, făceam cunoștință cu el, îl întrebam cu ce se ocupă și ne spunea că predă lecții de golf la chinezi bogați, etc. Dar erau cazuri rare.)

Spre finalul serii, am încercat să o invit pe a treia la dans, dar mai mult ca sigur era cuplată cu bateristul, pentru că dansa fără să răspundă la glume. Am uitat să spun că Derek și Danny le preferau pe astea pentru că vorbeau engleză perfect, dar în paralel se culcau și cu altele. Danny zice, „e ok, nu fi supărat, pe tine se pare că a pus ochii toboșarul!”. Și muream de râs, pentru că într-adevăr, toboșarul era cu ochii pe mine, dar nu că ar fi tânjit la mine, ci pentru că dansam cu prietena lui.

Singura parte mai neplăcută la karaoke era să-i văd ce bine se distrau ei, ambii având voce bună. Eu știam că aș fi fost râsul lumii dacă aș fi cedat la insistențele lor să cânt ceva. Derek cânta seară de seară Hotel California de Eagles, mereu perfect până la ultima notă. Și acum de câte ori aud asta la radio, mă gândesc la el.

La plecare le-au invitat pe filipinezele din formație în taxi. Până și banii pe taxi îi primeau înapoi de la companie. Taximetriștii le dădeau niște chitanțe kilometrice, chiar mai mult decât plăteau, sperând și ei la un super bacșiș, pe care desigur că-l primeau.

Ne-am îngrămădit și ne-am dus într-un club unde se dansa și bea screwdriver - niște cofere de suc de portocale amestecate cu votcă. După ce terminam împreună vreo trei cofere din alea, am fi dansat și pe muzică populară. Niște chinezoaice, întotdeauna înalte, venite din nord, ne tot invitau să jucăm un joc de zaruri. Mulți chinezi cu bani jucau jocul asta cretin și neinteresant la care trebuia să bei dacă pierdeai și să bea tipa, dacă câștigai. În ambele cazuri nu plăteau ele – erau angajate de la bar, pe comision.

În week-end câteodată voiam să fac activități de om normal. Aveau și ei o mini-China așa cum și francezii au o mini-Franța pe lângă Paris. Mă duceam la cumpărături în Hong Kong. Grădina Botanică, Star Ferry, the Peak. Plaja era „uninviting” cum ziceau ei sau neatrăgătoare, cu nisip zgrunțuros și alge și un miros aiurea, de sulf sau de apă tranzitată de zeci de mii de petroliere. Așa că tot la femei ne întorceam.

Odată, una mi-a sărit în brațe pe ringul de dans. Am întrebat-o ceva în timp ce dansam, dar râdea ca idioata și mi-am

dat seama, dezamăgit, că nu știa nicio boabă de engleză. Se ținea ca o oaie după mine peste tot, m-a urmat la masă unde i-am dat să bea, cât să trecem mai repede peste bariera de limbă. Derek și Danny au plecat curând și chiar nu-mi aduc aminte cum de și-a făcut apariția acolo un om de afaceri irakian, un tip serios care nu fusese niciodată însurat. Tipa asta cu care până la urmă m-am și culcat, dar habar nu am cum o cheamă era cu o prietenă care părea operată și „greșită” rău la față. Adică operată să pară mai europeană, chirurgie plastică care nu a mers bine. Nici astalaltă nu știa engleză, doar stătea să-i zâmbească irakianului. În scurt timp am luat un taxi și am plecat de acolo toți patru. Întâi ne-am dus la un restaurant și am mâncat puțin, pentru că de la atâta băutură mă luase foamea și părea că și pe ele. Știau ele un restaurant bun (ne înțelegeam prin semne), dar ce era pentru ele bun am descoperit că pentru mine era echivalentul lăturilor. Cea care mă atacase pe ringul de dans avea o freză prinsă cu niște clești de păr de părea că are o creastă de punkistă, așa că Danny o poreclise „indianca”. Gen, „unde ți-e indianca?” Până la urmă așa a rămas și în amintirile mele, „indianca” ceea ce e amuzant când te gândești că era chineză.

Cred că se făcuse cam trei noaptea și a doua zi începeam serviciul la nouă.

După ce am mâncat, hotelul era relativ aproape (le-am arătat lor business card-ul hotelului) și am mers pe jos, iar „indianca” la un moment dat a călcat strâmb și i s-a rupt cureaua la sanda, așa că a trebuit să se descalțe. Când am intrat în hotel, pe lângă recepție, m-am gândit că probabil e prima oară când intră o femeie desculță în acel lobby de patru stele.

Era fâșneată și se vedea că are experiență în exces. La corp părea foarte tânără, dar Joel îmi spusese că la cum arată asiaticile are sigur treizeci de ani. Parcă v-am spus în alte povești că nu mă înnebunesc după sex cu prezervativ și după ce am schimbat câteva poziții, mi l-am scos și a început să-mi facă sex oral, la care de-asemenea avea experiență. Următorul pas era să mă culc, pentru că muream de somn, dar tipa nu era genul să te lase să dormi liniștit. M-a trezit de încă două ori până la 8:30 când îmi pusese alarmă la mobil. Voiam să-i spun că am treabă și cum nu mă puteam înțelege cu ea până la urmă mi-a venit ideea genială să deschid laptopul: am găsit un site care traducea din engleză în chineză și i-am scris „trebuie să pleci, am treabă”. Și-a notat numărul de telefon pe o hârtie și mi-a făcut semn să o sun și că dacă o sun, ea o să vină pentru că a reținut numărul camerei.

Apoi comandă, Grig, picioarelor să te asculte până la shuttle. Până la lift. Până

la cubicle. Târăște-te până la cantină să-ți iei o cafea. Numără orele până se termină programul și gândește-te ce bine o să dormi singur în pat. Cafeteria, o sală imensă, pentru că trebuiau hrăniți sute de angajați. Mâncarea inclusă, deci niciodată nu lipsea vreunul de la masă. Dă-ți seama ce bucătărie mare aveau. În spatele bucătăriei exista un spațiu, ca o mică sală de conferințe neutilizată de mult – observasem asta nu prin bucătărie, unde nu aveam acces, ci din coridor, care făcea un cerc pe extremitatea etajului, de-a lungul ferestrelor și pe partea opusă cantinei remarcasem o ușă dublă închisă cu lanț și lacăt. Cum eram mort de oboseală și fără nicio treabă, decât așteptarea aia stupidă de opt ore, tot mă plimbam pe coridoare să nu adorm năibii, când deodată mă surprind pe mine cu pornirea de a mă strecura repede printre cele două uși, pe lângă lanț și dincolo! De partea cealaltă domnea semiîntunericul, pe jos, o carpetă roasă și praf, mult praf... Mobilă veche, televizoare vechi, panouri, birouri, mese. O învălmășeală. Atunci văd și ușa spre bucătărie, prin crăpătura ei se auzeau bucătarii cum vorbeau. Locul perfect să trag un pui de somn, doar că mă stresa ușa aia spre bucătărie pe care oricând putea apare vreun bucătar. Și pe coridor treceau angajați, dar cine era la fel de tăcănit ca mine să se strecoare printre uși? În niciun caz un chinez. Am proptit o

coadă de mătură în ușa spre bucătărie, m-am întins pe jos, am găsit un prosop prăfuit pe care l-am împăturit în patru pe post de pernă și m-am culcat. M-a trezit un zgomot de ușă împinsă cu furie și de coadă de mătură pârâind, gata să cedeze. Cineva încerca să intre peste mine. Am țâșnit în picioare, m-am strecurat înapoi pe coridor, rugându-mă să nu treacă cineva chiar atunci și să mă vadă în ipostaza penibilă de alb aproape înțepenit la ușile din spate ale unei cantine chinezești...

În camera de hotel, voluptatea de a fi singur. Singur cu gândurile mele. De multe ori mă gândesc că e lucrul cel mai de preț care mi-a rămas. Pentru că în ele încă o am pe Andreea cu toate dialogurile, glumele și vacanțele noastre. În mod sigur dacă ea rămânea cu mine, femeile din viața mea ar fi rămas alea câteva, bune de numărat pe degetele de la o mână. Așa, anii au trecut și uneori când nu mă ia somnul, încerc să enumăr toate femeile cu care am avut o relație, chiar și una scurtă de tot, cum a fost cu „indianca”, cu care m-am mai întâlnit doar de două ori. Gândurile îmi zboară la împrejurări acompaniatoare, cum s-a întâmplat și acum, cu Derek, Danny, cantina și restul. Așa că rareori trec cu numărătoarea de treizeci.